

1224

E 35

A
646.

1224
E. 35

Enschout

Historie van den
RIDDER met dat KRUYCE,
Genaemt Prins Meliadus / den eenigh-
geboren zoon van den Keeser Maximiliaen upt
Duytslandt.

Veel wonderlijck en vermakelijck te lesen voor de Jeught.

MAATSCH.
NEDERL. LETTERK.
LEIDEN

Amsterdam/by Michiel de Groot/in den Wibel.

oor-reden van den Overfetter, waer in
kortelijck verklaert zijn de principaelste stucken,
begrepen in dit tegenwoordige Boeck.

A Enmerckenue dat Salomon seydt dattet geen nuttigheydt en is, eenen schat te verbergen onder der aerden, daer niemant van verbetert en is, noch wetenschap te hebben en niet te laten blijcken, maer dattet een lieffelijck dinck is oude geschiedenissen in 't licht te brengen, en den onwetenden te kennen te geven: Soo hebbe ick dit boeck overgeset uyt dat Francois in onse gemeene Nederduytsche spraecke, het welcke mentie maect, ende is tracterende van de wonderlijcke daden van den Edelen, wijtvermaerden, vromen ende onversaeghden Meliadus, anders genaemt den Ridder met dat Kruys, een eenigen Sone van den Keyser Maximilianus uyt Duytslant, ende van Diogene sijn Moeder, een Dochter van den Coninck van Poolen, welcken Meliadus, oudt zijnde drie jaten ofte daer omtrent, wierde gerooft van de Mooren, en gevoert in Barbarijen, met Platine sijn voedster-moeder en Caristes haren eygen Sone. Dese aengekomen zijnde ter zyden van Barbarijen, zijn op 't Landt gegaen, en gekomen voor de groote poorte van de stadt Thunis, alwaer sy verkocht wierden aen een Backer, gelijk daer de gewoonte is, dat men de Christenen verkoopt, van welcken voorfz Backer sy voort verkocht wierden aen eenen seer rijcken Koopman van groot Caire, waer van haer groote deughde geschiede, want desen Koopman verschonck Meliadus aen den grooten Soudaen, die hem vry maecte van alle slavernije, hem stellende in vryheyt. Weynigh tijds daer naer, door sijn groote vromigheden, maect den Soudaen hem Ridder, en noemde hem den Ridder met dat Kruys, want overmits hy lange in Barbarijen gewoont hadde, soo heeft hy een root kruys voor sijn borst gedragen, tot een teecken dat hy een Christen was. Desen Meliadus was in sijnen tijdt een van de vroomste Ridders van de geheele werelt, en soo heus, gracieus, en eerbaerlijck, als oyt eenigh Ridder die wapen of sweert gevoert heeft. Hy wiert om sijn goedertierenthey van yder bemint, gepresen en ge-eert: Hy was onvertlaecht voor sijn vyanden, gelijk hy dat wel betoonde in een strijt die den Soudaen sijn Meester had tegen den Turck: Ten lesten nam Meliadus ten wijve die schoone Adriana, een genige Dochter van den Coninck van Vranckrijck, by dewelcke hy menigh jaer in stilte sijn Keyser-rijcks leefde, ende oudt wordende, is hy gestorven, achterlatende een seer schoone ende edele generatie van kinderen.

Dat eerste Capittel.

Hoe Diogene een dochter van den Coninck van Polen, Huysvrouwe van den Keyser Maximilianus uyt Duyslandt, in de Kraem lagh van Meliadus en van de schoone Melisse, en wat haer daer af gebeurde in den wegh na Romen.

W Eynigh tijds na de verrijfentisse en opbaert des Soons Gods/onsen Heere ende Verlosser Jesus Christus door sijn dierbaer bloedt / waer mede alle menschen gheepnigt zijn van sonden: Daer was een Keyser in Duytslant / genaemt Maximilianus / seer wijs en boozsichtig / dewelcke ghout was aen een edele / schoone / en gracieuse vrouwe / genaemt Diogene / een dochter van den Coninck van Polen. Dese twee beminden malkander wonderlijck / en leefden r'samen in goeden ghede / maer sp en hadden niet al haer ghenoechten noch liefsichheden in dese werelt / overmits dat sp in hare jonghe leven 't samen ghadt hadden / twee sonen en een dochter / die niet lange en leefden / waeromme dat dese 2 leefde in groote droeffentisse en quellende siechten / maer den Schepper aller dingē / die welcke niet en vergeet / die hem uyt goeder herten beminnen / en haren roebucht tot hem (soo wel in teghenspoet als in boozspoet) alleene nemen / dese aensiet Godt met sijnne ooghen der barmherticheyt: soo is geschiet dat dese boozsz Keyserinne heel oyt sijnde haer swāgbaer heeft bebonden / en ten eynde van negen maenden is beballen van twee kinderen / te weeten een Soont die ghenamt worde Meliadus / en een dochter die worde ghenomt Melisse / dese twee kinderen worden van een pghelijck soo schoon geacht / als men booz die tijdt noch opt gesten hadde / doch soo nam de vader ende die moeder hier sulcken genoechte in / dattet te langhe ende te zwaer soude zijn om in schijft te stellen / waer dese bijtschap en buerde niet langhe / also ghy hier nae noch sult hooren. Soo haest als dese Keyserinne beballen was / soo heeft men ter-

stont gefonden om een Edele en boozsichtige vrouwe / ghenamt Platine / omme te boeden / gouberneren / ende te onderhouden dese boozsz kinderen / also het den staet van sulcken edelen huys epscht / dese Doester hadde oock een sone van drie jaten ofte daer omtrent / ende drie jaten nae die gheboorte van dese boozsz kinderen so heeft die Keyser een entere Prince genomen / omme naer Romen te trecken / ende daer gecroont te worde banden Paus / ende om een epyt te maecten van sijn booznemen / so heeft hy bevolen datmen alle dinck berepde / ende roeffde datmen op den wech van doen soude hebben / 't welck gedaen zijnde / is betrokken uyt Duytslant / geselschapt zijnde met sijn getroude die Keyserinne / ende met haer twee kinderen / en niet noch meer andere groote Heeren en Jonckvrouwen die welke sulcke repse hadden / datse in weynich tijts te Romen quamen / daer zy met groter eeren ontfanghen worden banden Paus. Als dese celebzarie der crooninge geschiet was / niet sonder groote Feeste ende triumphē / so is den Keyser begeert ende gebeden van sommighe groote Heeren om in een eleyn Stedeken te gaen genaemt Ostie / ten leyt niet veer van Romen ende is omringht aen d' eene zijde (seer ghenoechlijcke) met een sozeest / ende aen d' ander zijde was een waterpoozt daer altemers wel schepen met Moozen aenquamen / ende roofden al dat sp krijghen tonden / en den Keyser niet noch sommighe van zijne familie Heeren ter jaght ghegaen zijnde om een wolt bercken in dat boozsz sozeest / soo is middeler tijt die Doester Platine totter Keyserinne ghegaen / ende heeft gheseyt: Liebe vroude ick

geboele my so qualijck / tck soude my
geerne wat gaen berinaken lags die
bieren / ende nemen wten soon ende den
mijnen mede soot u gelieft / omme haer
recreate en tijckoringhe te geben : doet
dat u goet dunck / sepe die Keyserinne
maer komt soo heeft wederomme alst u
moghelijck is : Mijn vrouwe sepe Pla-
tine / binnen een ure sulc ghy ons weder-
sten / so Godt ons betwaert : maer eplac
het was een lange ure / ghelijck ghy hier
na hooren sulc. Platine gaende langs den
Oever van de zee / heeft daer eenen pla-
sant en sommerachtighen boom ghe-
sten / waer onder daer is gaen sitten mer
bey de kinderen / omme haer wat te rusten
ende is in slaep ghedallen / niet den-
kende aen dat ellendich misbal dat haer
was gaen schende. Godt die welcke doet
niet zijn edatueren dat hem goet dunck /
heeft toeghelaten datter twee schepen met
Mozen aen quam / die terstont te lande
gegaen zijn / soeckende om haer Abon-
tuer / soo hebbense Platine ghewonden /
sitten slapende tusschen haer twee kinde-
ren / ende hebbense int schip gebzacht fon-
der datse het wiste / al eer datse veer in
Zee gekomen waren / den rouwe die de
Doester bedroef doense ontwaerchte / dat
geef tck u te bedencken / och sepe zo watte
samentate en beklachtenissen sullen den
Keyser en die Keyserinne maken / als sp
vroezen sullen dat ongeluchte en bedroef-
selijcke verlies van haeren beminden soon
Meliadus. **Abis die Godinne en bedroef**
nopt so grooten rouwe van Ostris haeren
beminden ende getrouwen vrient.

Das tweede Capittel.

Vanden grooten rouwe die den Keyser
hrende die Keyserinne bedreuen / om
verlies van Meliadus haeren Soop.

Den Keyser wederom vander sacht
gekomen sijnde / siende dat sponen
sone hem niet te gemoete en quam
gelijck hy gewoontelijck was te doene /

sepe tot de Keyserinne : Mijn wel be-
minne waer is onse soon Meliadus :
Mijn Heer sepe sp : Platine die Doester
is haer wat upt gaen vernacken ende
heeft hem mede genomen met Caristes
haren eppen sone / sp hadde my beloofst
binnen een ure wederom hier te zijn / ende
tis meer dan ses uren geleden / daerom
waert dat tck haer niet en kende / ee
voorzichtighe vrouwe te wesen / tck soude soz-
ghen ofte haer eenich misbal mochte ober-
gekomen zijn / nochtans sout goet wesen
datmen om haer soude om versekeret te
wesen. Toen geboet den Keyser zijn
knechten / datse soude int Wescate en
sommighe langs die riviere gaen besien
oft die Doester met haer kinderen daer-
niet en waren / twelck sp terstont bedede / als
sp nu lange ghesocht hadden / soo vonden
die eene van hen sieden die Bonet van
Meliadus / waer van hy soo seer ver-
schrikte / dat hyt zijn mede gesellen nau-
lijcx en conde vercondigen / dewelcke ooch-
tiet minder en verschrikten / want sp
doechten dat eenich wist dier hem ver-
sonden hadde / ende dat die Doester was
gaen lopen / dooz bzees halven dat sp
den Keyser sulcken deerlijcken dootschap
soude brengen : Als sp so in twijfelinghe
waren / so heeft die eene ontwaer ghewor-
den / des Doester Vater Roster op de
cant van de Zee / waer van sp noch veel
meer bedroeft worden dan te voozen /
sonna dat sp niet en wisten wat sp
doen soude / ten lesten beslooten sp ont-
wederom te gaen / ende dat vertooch
noch so lange / dat den Keyser ende die
Keyserinne geselschap zijnde met me-
nige Heeren en Vrouwen / op den wech
waren om haer sieden in de moete te
gaen / want sp seer groot verlanghen
hadden na haeren soon / ende sp hadden
weynigh ghereyst of den Keyser sach
die knechten van verre aencomen / heb-
bende groote bedroeffnisse / waerom
dat hy met luyder stemmen began te
roepen

roepen / hoe haert mijn soone datmen
hem my niet en ontschuyple : mijn heer
sepe hy die daer booz ginck / wy en heb-
ben geen tijckinge van wten sone / noch
van die Doester / noch van haer sone / van
dat wy onder eenen seer schonen boom ge-
bonden hebben / die bonet van Meli-
adus / ende op den Oever vander Zee dat
Vater Roster vande Doester. Den Key-
ser de reden hoorende worde so seer ver-
dult met rouwe / dat hy heel van hem selfs
quam ende viel in onmacht neder ter aer-
den als doot wesende / maer zijn ghesel-
schap deden terstont so veele / dat hy we-
deromme hy hem selfs quam / dat niet te
min / so en wasser noch niemant hem so
goeden vrient die hem eenichsins konde
vertroosten / ende ten ginck met de Key-
serinne ooch niet beter / want sp viel ne-
der ter aerden / in sulcker manieren dat
die ghene die daer by stonden inenden
datse doot was / men bzacht terstont
Wijn / Brandewijn / ende meer andere
diergelijcke dingen / die goet zijn booz be-
strijmenissen / maer men en konde haer
niet helpen / ende haer bedroeffnisse wert
groeter hoe langer hoe meerder / want
sp 2 malhanderen seer beminden / ende
aenstende malhanderen in sulcke ghesal-
tenisse liggden / so oover sepe den Keyser
hy hem selfs / dattet alles geschiede dooz
die hoorsienicheit Gods / en heeft verlich-
tenisse ghegeen / ende is totte Keyserinne
gegaen seggende : mijn wel beminde / ghy
weet dat wy onseker zijn vant verlies
van onsen sone / ende alwaert dattet
seker ware / so moesten wy noch part-
entie hebben / want Godt den Schep-
per aller dinghen / heeft hem ons ghe-
gheben ende ooch weder genomen / ende
is in zijnder macht ons eenen anderen
te gheben ofte den selfden / daeromme
moet Godt van alles gelooft zijn / van
dese woorden worde die Keyserinne
soo vertroost / datse ooch vele trooste-
lijcke woorden begon te spreken / in ma-

neren dat die ghene die daer by stonden
seer verblijdt worden / dgen geboet de
Keyser dat hem een pegelijck soude gereet
maecken / omme des anderen dachs we-
deromme na Bomen te trecken / en oozlof
te nemen vanden Paus ende wederom-
me naer Duytslant te trecken / waer van
de Keyserinne seer verblijt worde / ende
ooch alle die geene die by haer waren /
want haer den tij seer verdroot daer so
lange te zijn / te Bomen komende mer al-
le zijn geselschap daer hy wel eerslijckheit
ontfanghen worde vanden Paus / bleef
daer sommighe daghen / ende daer na
oozlof genomen hebbende vanden P.
Vader die welcke hem die Benedicte gaf
na die gewoontelike maniere / vertrooch
van Bomen ende nam zijnen wech nae
Duytslant / en deden sulcken dach repse
datse in korten tij aengucken / ende wo-
de met groote triumphen ontfangen / so
wel van groote Heeren / ende jonckvrou-
wen als van zijn ondersaten die welcke
veradbertere zijnde / vant verlies van
haren Prince Meliadus / waren seer mis-
troostich ende bedroeft / maer den tij sal
comen datse hem weder sullen sien in
groote triumphen ende heerlijckheit / ghe-
lijck ghy hier nae sulc hooren.

Das iij. Capittel.

Hoe Platine / Meliadus ende Caristes
verkocht werden aen een Backer.

Platine wesende in t schip der Moeren
die welcke zijn doot-tpanden van
de Christenen / omerckende / dat
indien sp de schippers sepe / dat Me-
liadus ware een kind vanden Keyser
Maximilianus upt Duytslant / datse
haer souden dooden / ende so zo geseyt
hadde dattet een kindt ware van een
arm man / so bzeesde sp dat de kostelijcke
kleederen haer souden beschaemt ma-
ken dooz lagentale / want hy ghekleet
was als den staet van sulcken hooch-
gebozen kindt epscht / terwijlen sp dus
in twijfelinghe was / so heeft den Sou-
verneer

verneer vant schip haer booz hem ontbo-
den / haer vzaghende van wat gheslachte
ofte natie zy ende haer kinderen waren/
soo is sy in grooter vreesen gelueest / wel
aen so en isser geen dinc ter werelt dat
der looffheyt der vrouwen te boben gaet/
als sy useeren die reghel der balscher
practijken hoorz wat zy hem antwoorde:
Mijn Heer s: pde zy / het is in uwer magt
my te dzinghen u te seggen wat ghy wilt/
maer ick bidde u. i. my te willen salberen
van mijn eere/ende dat ick tegen u alleene
mach spreken/den Paroon haer woort-
den geloof ghebende/mende wonder din-
gen te hoorzen / en vachtse in een heyme-
lijcke plaetse / ende sepde ghy Christus
segt my die waerheyt wie ghy zijt / ende
wie dese schoone kinderen toekomen/ ick
sal u t' leuen salberen : Mijn Heer sepde
sy / weet sekerlyck dat ick een supders
vrouwe ben / ende dat ick om zijn quade
ende boosdadtghe leuen / te weten om
overspel hem verlaten hebbe/ t' welck wel
acht jaren geleden is / ende hebbe my be-
geben / by enen rijcken Coninck / waer
by ick dese kinderen ghehad hebbe / die
welcke jaerlijck meer dan 300 Ducaten
hebben te verteeren / daerom soo ghy ons
weeder wilt brengen daer ghy ons ge-
haelt hebt / ick beloode u 500 Ducaten
tot rantsoen. Al mocht ick 1000 heb-
ben so en soude ick u niet wederomme
dozden vringhen sepde den Paroon.
Also houtende die wint diende haer so
wel datse in wepnich tijts te Thunes
aen quamen / ende opt lant komende so
woorde die Doester niet haer twee kin-
deren in een plaets alleen gestet om ver-
hocht te woorden / maer zy en bleben daer
niet langhe / want een Backer upter
Stadt quam daer terfont en hoctse
booz 60. dubbelde Ducaten / van dese
hoop worde die Doester seer blijde/
want haer docht dattet van aensten
een gheschicht man was / ende docht
haer vrou so wel te dienen / datse haer

niet en soude hebben te beklagen / ende
alste aldus was pepns: ende soo namse den
Backer by der hant / ende vachtse in zijn
hups ende presenteerde dese zijn hups vrou-
we / die welcke aenstende de twee schoone
ende gracieuse kinderen / en aenmercken-
de die ootmoedighe groetenisse bande
Doester in hups komende worde seer blij-
de : Mijn vrouwe sepde die Doester / ick
ben wel blyde dat ick in u handen ghebal-
len ben / ende bekenne u booz mijn Mees-
terse/ende ick u dienstmaecht ende slabe/
gebiet my wat u gheleest ick salt doen:
Mijn vriendinne sepde die Backster/dese
twee kinderen horen u die toe : Ja sepde
sy : Boozs vzaechde sy haer noch men-
ghe and'ren reden/waer op dat sy so wijs-
selijck ende boozsichtelijck antwoorde/
datse die Backster al heel in haer gracie
nam / in sulcher manieren datse haer ter-
font t' goubernemende ende regeringhe
van haer hups gaf / waer in zy haer so
wel selde datse quam inde gracie ende
licfde bande gheerneene Borghers / also
dat de meeste deel haer Bzoot quamen
Bachen in den Oben banden boozs
Backer / om welke oorzaecke die goede-
ren banden boozs Backer dagelijck ver-
meerderden / gelyck hy oock selfs beken-
de / waerom dat zy ende haer kinderen
menigge danckbaerheyt on:singen. Ick
sal hier nu van swijghen ende weder-
om verhalen van den Keyser ende die
Keyserinne / noch in Duytstant zijnde
seer bedroeft wesen / vant verlies van
haren soon Melladus / waer van niet
eenige reden ende menich reys verhaelt
woorde.

Dat iij. Capittel.

Hoe den Keyser voor nam om na Jerusa-
lem te trecken en te befoecken t' heyl-
lige graf ons Heeren/geselschapt zijnde
met zijn huysvrou die Keyserinne ende
met noch menige Heere uyt Duytlant.

De Keyser wepnich tijts gherepft
hebbende ende dpoeblich wesen/
vant

bant verlies van zijnen soon Melladus/
heeft een debottighe reyse aengenomen/
om te befoecken dat heylighe graf ons
Heeren / so weet dat / om dat hy gheen
nader vriendt en hadde / dan zijn broeder
Lampatrix/dewelcke was een bastaert/
om in zijnder absentie / Gouverneur van
zijn Keyserrijck te wesen / so riep hy hem
ende sepde : Mijn broeder ick hebbe booz-
ghenomen omme tot Jerusalem te trec-
ken / ende befoecken dat heylighe graf/
ende hoewel dat ick Keyser ben wil my
nochtans houden inden staet van een
Ridder op dat ick niet bekenet en woorde/
ende om dat ick gheen naerder vriendt en
hebbe dan ghy / soo wil ick u Gouver-
neur maerken/want ick bekenne u bzoorn
te wesen. Oock soo bidde ick u toeficht
te willen nemen op mijn dochter Mellise/
haer dienen latende ghelijck het haeren
staet is eyschende/want ick hebbe inden
sin / om daer een tijt lant te blijden / om
diese beter die heylighe plaetsen te mogen
befoeken. Lampatrix den Keyser
aldus hoorzende spreken / scheen qua-
lick te vreden te wesen / en woude hem
braden / dat hy zijn booznemen sou-
de achter laten / seggende : dat het note-
licker ende beter soude wesen om selfs
in zijn rijcke te blijden ende te Gouver-
neeren. Maer den Keyser die hem
op zijn broeder seer was betrouwen-
de / sepde tot hem : Mijn liebe broeder
en belet my mijn reyse niet / aenghesien
dattet Godt mijnen Schepper geliest
heeft / my toe te laten om sijn heylighe
graf ende meer andere heylighe plaet-
sen te gaen befoeken / daerom ben ick
van sinne om mijn reyse te volepnd-
gen / met die hulpe van Godt / sonder
die welke niet en gheschiet hoe hooch
gedoozen hy oock sy. Dese reden ghe-
eyndighe zijnde heeft hy ontboden die
pinctpaelste van sijn Keyserrijck / die
welcke ghekomen zijnde / hy zijn mep-
ninghe te kennen gaf. Ghebiedende

een pegghelijck desen booz Lampatrix
te gehoorzaemen en onderdanich te wesen
als sijn eyghen persoon / ende dat hy die
eere (aen hem betoesen) verdienstigh sou-
de wesen / so hooghlijcken oft het aen hem
selfs gheschiet ware. Sy konsenteerden
al te samen om t' selde te doene / hoe wel
dat zyder nochtans niet toel mede te vze-
den en waren/want haer lieden beeter be-
kent was die gelegentheyt ende konditie
des boozs Lampatrix / dan den Keyser
selfs / nochtans en lieten zij t' niet merck-
ken / maer gheketen haer blijde te wesen /
dat overmits / dattet zijne Majesteit
also gheliefde. Soo haest als nu alle
dinc ghereet was / so vertroch den Key-
ser uyt Duytstant / geselschapt zijnde
met zijn hups vrou / ende met wepnich
meer ander ghelischap. Rydende met
soo goeder dilligheyt / datse in wepnich
tijdes te Venetien quamen / van waer
sy terfont te schepe gingen ende kregen
so goeden wint datse sonder eenighe be-
hindernis te Jaffe aen quamen / t' welck
lept op die Zee/niet veer van Jerusalem/
daer traden sproot lant ende glinghen tot-
ter heyliger steden. So weet dat / om dat
den Keyser daer niet bekenet was / soo
en dedemen hem die eere niet ghelijck
het wel behoorde / nochtans vele boz-
gers sager wel aen sijn Phisnomie
dat het een persoon van hoogen staete
was/ende die t' eerst merckte / dat was
die Patriarch van Jerusalem / een H-
man / die welke den Keyser ende die
Keyserinne seer eerbuerlijcken quam
groeten / also sy hem desghelijck oock
wederomme deden / boozs t' samen
houtende van mentgherlep heylighe
materien / hy vachtse ter plaetsen
daer t' H. graf ons Heeren was / ende
boozs tot meer andere heylighe plaet-
sen daer den Keyser groote schatten
offerde / t' welck den Patriarch noch
meer dede swijzen / dattet een groot
persoon moeste wesen / ende en konde
geen

geen middel vinden om die waerheyt te weten / want die Keyser seide dat hy een slechte Kijcker upt Wraacklijck was. Spijtelijck sy hadden so grooten ghemenschap t' samen dat den Keyser zynen stat den Patriarch verclaerde / die welcke hier van so verblijdt woerde dat hyse terfont nodichde omme met hem te logeeren tot zynen hupse / t' welck hy inder stadt hadde / ende dat hyder veel eerbaerlijcker ontfanghen ende bedektelijcker ghehouden soude zyn / dan in een herberghe / waer van die Keyserinne haer seer verbljude / want sy niet geerne in een herberghe en ginch / daer een peggelijck ginch ende quam. Doen ginch den Keyser logeeren ten hupse banden boozs Patriarch / alwaer sy 2. Jaer lanck bleben. Terwijlen soo was Meliadus sijn soon te Chupnes metten boozs backer / die welcke soo diekwils Platine zyn doestermoeder hoozde spzeeken vant krupte daer onsen Heere onsen Salichmaker mede ghekrupst woerde / dat hy een root lapken nam ende maechter een krupts van ende naeydet booz zyn bozste / ende daeromme woerde hy ghenamt den slaef mettet krupts.

Dat v. Capittel.

Hoe Platine, Meliadus ende Karistes weder verkoft worden aen een seer rijcken ende machtigen Koopman, ghenamt Arfaxat, wonende inde wijt vermaerde stadt van groot Kaire.

Het kind Meliadus op wassende in boozsichticheyt / schoonheyt / ende sterckhe. Soo ist gebeurt datter te Chupnes so groot ghebezech van koozen was / datter volck opter straten doot velen van honger / ende t' geroep werr so groot dattet quam binnen der stadt Kaire. Alwaer dat was woonende eenen rijckhe ende seer machtigen Koopman / genaemt Arfaxat die terfont bezachtede 4. schepen met koozen / ende dede se brengen na hyder stadt

van Chupnes / ende kerse daer stille liggen / en ginch te voete ober lant / omme te vernemen den staet ende gelegenheden vande boozs stadt / die welcke inde herberghe ghekomen zijnde / woerde Meliadus aenmerckende / die hen seer behaechde / waeromme dat hy zynen waert behaechde wiens kind dat dat was / de welcke hem antwoorde dattet toeb' hoozde een Christen slabe / woonende tot een backer zyn aldermaeste gebuerman. Boozwaer seide Arfaxat / ich soude de moeder mettet kind geerne koope / want mijn hupshou heest my gebeden / hy al dien ieker eene boude / dat iche haer soude mede brengen / het koste dan watter wil / en t' korat nu seer wel te passe / aengesien datse so grateusen kindt heest / want de onse zyn gestorben. Het soude u vele moepten kosten / seide die moederinne / die moeder te krijgen oft dat kind / want aengesien / dat terwijlen hy dese slabe ghekoft heest / hem zynen goederen in overbloedicheydt vermeerderet zyn / daeromme soude ich wel vermoeden dat hyse om vele niet en sal willen laten gaen. Den Koopman dese woorden hoozende / sonder een woort meer te spzeeken / is ghegaen totten regenten vande stadt / ende seide tot haer : Mijn Heeren / verstaen hebbende dat ghy rogge ende ander greyne ghebezech hebt / so ben ich boozsien / so vele als 4. dupsent peerden moghen trecken / het welcke ich meene in dese stadt te brengen / ende u om een redelijcke prijs te verkopen / maer op konditie so het u gheleest my een dinc te konsenteeren / t' welck ich van u begeeren sal / dat is : dat ghy my sult doen hebben een Christen slabe met haer kind / woonende met een backer / een bozgher deser stede / maer wel verstaende / dat iche niet booz / niet en begeere / maer begeerder hem / so vele ofte meer booz te betalen danse hem ghekoft heest / waer op die ouste van hen lieden hem antwoorde : Mijn Heer / naedemael dat ghy ons

Koozen

Koozen brengen / so zyt ghy seer willecome. Aengaende banden slabe daer ghy ons af spzeekt / die selfde betalende / so salt wel reden wesen dat ghyse kriyght / want die koozen doch wesen sal een welbaert booz de ghemene bozghers. Doen woerde terfont om den backer ghesonden / die welcke booz die Heeren gelommen zyn / de ende behoorlijcke reberencie ghebaeth hebbende / so heest den oppersten president tot hem gheseyt : Mijn vrient / die principale oorzake waeromme dat ghy hier ontboden zyt / dat is om u te kernen te gebeden / dat desen vromen Koopman hter reghenwoordich / ons ghebtalereet heest met Sagge ende ander greynen / soo vele als vier dupsent paerden mogen trecken / ende dat op konditie / dat wy hem sullen leberen een Christen slabe met haer kind / woonende tot uwen hupse / ende ghy weet den noot ende benaetheyt daer wy inne zyn / so hebben wy met een ghemene accoozt beslooten / dat wyse hem sullen leberen / aenghesten datter doch wesen sal tot profijt vande gemeene bozgers : Doen seide de Backer / alst dan wesen moet soo hebbe ich het liever te doen met wil dan booz bedwanck / nochtans en sal dit niet geschieden sonder grooten rouwe / boozs seide hy tot Arfaxat / mijn Heer ghy mocht u nu wel beroemen te hebben den schat aller slaben / ende die bloem aller Jongelighen / want sy heest twee zonen / die schoonste ende die genoech herte / diemmen by abontueren soude binden opten gantlichen aerbodem / sonder linge den eenen den welcken ghenamt is / den slaef met dat krupts / als hy zyn reden ghepnt hadde / ende t' samen ober een ghekomen waren / so gaf den Koopman den Backer 200. dubbelde Ducaten booz de slabe met haer twee kinderen / de welcke hy terfont bene halen / ende hadder een groote genanche in / maer den Backer was wel boezich / ende zyn hupshouwe noch veel meerder / weynich tijts daer na

die schepen met koren quamen aen / waer van den Koopman wel haest ontflost waer / ende schonck den backer thien last booz niet / boozs zyn gelde van koozen ontfanghen hebbende / is veretrocken van Chupnes met zyn nieuwe Koopmanschap / en hadde sulcke reyse dat hy in twaigh tijts quam booz de groote stadt van Caire / ende aenghekomen zijnde presenteerde zyn hupshou terfont die slabe met haer twee kinderen / de welcke hyde was / principelijcken van de twee jongelighen / die welcke haer so aengenaem waren / of syse selfs aen haer herte ghebragen hadde. Die goede Platine siende dat haer Meesterse so bijde was van haer komste / dede een ootmoedige groetnisse / belobende ghetrouwelijcken te dienen / ende verootmoedijde haer alsoo datse terfont quam in haer gratie / in manieren datse terfont kreegh de regeringe van hups / ende dede noch wel neerstelijckhe ende getrouwelijcken haer beste.

Dat sefte Capitel.

Hoe Arfaxat storf ende den Soudaen Erfghenaem was, aen den welcken Meliadus ende Caristes gepresenteert worden om zyn Pagient te wesen.

Linghe tijt na dat Platine ende haer twee kinderen Arfaxat hare meester getrouwelijck gedient hadden / soo ombtinch hem een sware sieckte / aen de welcke hy storf / ende om dat hy gheen Testament ghemaecht en hadde / soo was den grooten Soudaen Erfghenaem van de helft van zyn goet / want het was de mantere daer te lande / alsoo den Secretaris die daer gesonden woerde om die goederen te beschrijven / aensende dese twee kinderen / soo wel ghekomplexioneert / principelijck Meliadus / hadder groote begheerlijckheyt nae / om die selbighen te schencken aen den Soudaen / ende is so staens boert tot die Weduwe ghegaen / ende heests van haer begeert / die welcke sy hem gaf sonder groote swarig

8 hept

hept te maken / want sy meende een ta-
linckhen upt te senden om een epnubogel te
vangen / den Soudaen ontfinck dat pre-
sent minnelich en raet blyfchappe dat den
Commiffarius hem dede / want die da-
den / woorden ende wercken van Melia-
dus behaechden hem seer / principaelijck
om dat hy so wijslijck en boozsichtelijck
gheantwoort hadde / op sommighe byza-
gen die hy aen hem gedaen hadde / voorts
na sommighe reden die sy te samen had-
den / soo bebal den Soudaen datmen Me-
liadus soude byzengen tot zynen zoon Al-
phonse / daer ghekomen zijnde / soo ghe-
bootmen hem dat hy de handen vanden
boozs Alphonse soude gaen kussen / ende
dat het die mantere bant Lant also was /
maer hy en maechter gheen werck of
twelck siende Hristes zyn Broeder / als
ouder en quansups wyfer wese / ginc-
ker heen / waerom dat Meliadus seer be-
gan te lachen / doen sepden die bystaen-
ders : gaet en kust die hant van u Heere /
gelijck u Broeder ghedaen heeft. Ick en
sals niet doen sepd hy / want des Sou-
daens sone en is niet onsen Vader / noch
doch onsen Heere / ende waert dat ick hem
kussede / ten soude niet met goeden wille
wesen / dat om dat ick een slaef ben / waert
dat ick hem dan kussede met eenen goedē
schijn / soo soude ick my uptwendich an-
ders betoonen / dan ick my in mijnder
herten gheboele / waer upt dat dan soude
volghen dat ick ontcou / jaeeenen heyme-
lijcken verrader soude wesen / daerom
verabbertere ick u / dat alsoo langhe als
ick een Slaef blyde / dat ick hem die
handen niet en sal kussen / van dese woort-
den worden die bystaenders seer ver-
wonderet / ende gingent den Soudaen
terstont verhandigen / die welcke hem
seer verwonderde van die boozsichtic-
heyt van Meliadus / aenghesten dat hy
noch soo jonck was / van dier tijt aen
wert hy alsoo behanghen met zijnder
kiesden / dat soo wanneer hy hem niet int

ghesichte en hadde / dat hy niet gerust en
was / ende hy en was niet alleenelijck van
hem bemint / maer oock bande Soudane
zijn huyfzou / van Alphonse sijn soon /
en van die schoone Blanche zyn dochter /
desghelijck oock van alle die bant Hoff.

Dat vij. Capittel.

Hoe den Keyser ende die Keyserinne
meynende wederom te keeren nae
Duytslant, opter Zee ghekegen wer-
den vanden wreeden Reus Gueydon,
Heer vande Eylanden van Stadien,
en hoe sy gevangen gehouden werden.

Gheduypende den tijt van twee gehele
jaeren dat den Keyser met sijn huyf-
zou / ende met zyn ander geselschap den
meeste tijt tot Jerusalem en op meere an-
der plaetsen bleven / om te besoeken ende
te bisiteren der Hepliger steden / soo ont-
boot hy Lampatrix zyn bastaert Broe-
der / den welcken hy Gouverneur in sijn
plaetse ghelaten hadde / meentig reys dat
hy hem gelt soude senden / ende hem schrij-
ven den staet ende ghestelentisse des Key-
serrijck / maer desen Onberlaet niet meer
passende op die ghene die hem sulcke eere
ghedaen hadde / began te openbaren int
berde jaer zijnder regieringhe t gene hy
int hert hadde / te weten zyn schelmachtig-
he voosheyt / die welcke den Keyser on-
bekent gheweest hadde / ende als noch
was / alsoo dat hy met menschte van
gelde tot hem trock sommighe van de
principaelste van t lant / ende gheboefen-
de dat hy eenen aenhanck hadde / ver-
joech alle die Capiteynen ende bebelheb-
beren die den Keyser te hozen ghestelt
hadde / ende daer benessens gaf te kennen
met valsche Brieven van alle Ghebe-
puteerden ende groote Heeren des Lants
dat den Keyser doot was / ende maechte
dooz zyn subrijheyt dat hy selfs Key-
ser ghehozen wert / maer ghy sulc weten
dat obermits dat den Keyser van een
peghelijck seer bemint / ende Lampatrix
ter

ter contrarcken van belen seer gehaet was /
datter bedongen wert / dat of het gebeur-
de dat den Keyser tot eenighe tijden we-
der quam / dat de kiesinge te niere soude
sijn / twelck hy konsenteerde / maer of het
upt goeder herten was dat ghebe ick u te
bedencken / nu tertwile dese verraderijē
dus hzoude / soo hadde den Keyser na ge-
woonlijcke manieren sommighe dienaers
aen hem gefonden om gelt te hebben / die
welcke Lampatrix terstont in die ghe-
banckenisse dede setten. Den Keyser siende
dat hy geen gelt en kreech / noch tijdin-
ge van sijn dienaers en hoozde / nam vooz
om wederom te keren / ende sonder langer
te toeben gluck toiten Patriarch / ende
sepd tot hem : Broeder en vrient / also ick
meentighe boden tot mijn Broeder geson-
den hebbe om gelt te hebben / ende niet en
krijge / noch gheen tijdinghe en hooze / so
hebbe ick vermoedige van verraderijē /
waerom dat ick ghedronghen worde om
wederom in mijn Lant te keeren / twelck
niet geschieden en sal sonder groote hert-
seer van uwer presentie te hebben / ter ooz-
saechte der goeder bemaningen / daer ghy
my so dicktwils mede getroost hebt / aen-
ghesten dan dat ick lichamelijke van u
schepden moet / soo bidde ick u dat ghy
mijnder wilt ghedachtich zyn in u secre-
te gebeden. Mijn Heer sepd hy schrypen-
de groote tranen / waer het in mijnder
macht u hier te doen blijven / ick soudet
doen / maer aenghesten dat het nootsa-
kelijck is dat ghy wederom keert / soo
bidde ick den Coninck aller Koningen
dat hy u Gheleijtsman ende bescheemer
wil wesen / ick bidde u hertelijcken dat
ghy mijnder wilt ghedachtich wesen /
ende dat ick dicktwils tijdinghe van u
mach hebben / jaeeen soo haest (soo het mo-
gelich is) als ghy in u lant gheartbeert
zijt / ick beloode u sepd den Keyser / dat
ick het doen sal. Als sy nu een epnt van
haer reden / ende malkanderen te Go-
helwaert beholen hadden / so is die Keyser

en die Keyserinne met allen hinnen treyn
te schepe gegaen / en soo haest als die sep-
len waren opgetrocken / sepden in Zee /
hebbende den eersten dach tamelijcken
windt / maer den tweeden soo liep hy haer
contrary en niet sulcken ghewelt datse al
te samen meenden te vergaen / jaeeen waer-
lich sy waren in groot perijckel / want dat
onweder duerde ses gehele dagen lanck /
ende ghelijck het waer is dat een forwyn
selven alleen sal komen / princepalijcken
alst quaet is / soo is het ghebeurt dat soo
haest als dit onweder een weynich gees-
seert was / dat hem den Reus Gueydon /
Heer van den Eplanden van Stadien /
met ses Galpen ter Zee waert verschee-
nen is / de welcke siende dat Schip daer
den Keyser met alle zyn volck inne wa-
ren / is derwaerts gesepit / ende heeftse
met gewelt in zyn Eplant ghebracht / al
waer dat hyse in eene seer dupstere gebac-
kenisse dede legghen / die weeninghe der
ooghen / die hapt treckinghe der handen /
dat hertseer ende die groote lamentatie
dat die boozs Heeren en Drouwen daer
bedreben / dat soude al te deerlick dinck
wesen om te vertellen / want benessens
dien datse haer soo qualick ghetraectert
saghen / soo en haddense geen hoope van
verlossinghe noch om eenighe gratie
vanden Reus te ontfanghen / ende dat
om dat hy niet alleenlijcken een wzeet
ypandt op de Christenen was / maer
oock onmenschelich op zyn eygen volck.
Den Keyser hem siende in sulcken be-
nautheit / en wist niet te doen dan
Godt den schepper te bidden / inden
welcken hy altydt sijn hoope ghestelt
hadde / ende zyn ooghen ten Hemel-
waert op slaende met ghebouwen-
der handen / begon te segghen in manieren
als volcht : O Godt almachtich / ghy
dien uwen eenigen soon Jesus Christus
hier opter aerden ghesonden hebt / om
te verlossen dat menschelijcke gheslach-
te / den welcken ghebooren heeft willen
wesen

wesen upt die repne Jonckvrou Marte/
ende ten laetsten onrechtlijken gekrupst
bande hertnechtighe Joden: ick bidde u
dat gy my niet en wilt ooyden in uwer
gramschap / na die meenichbuldigheyt
mijnder sonden/maer wilt met my nae u
ongrondeijcke barmherticheyt / medelij-
den hebben / ende lijdsaemheyt geben in
alle mijnen tegenspoet ende tribulatie.
Die Kersperinne en was doech in geen
minder benaetheyt/hoewel dat zij niet
en liet blijken / bresende te vermeerderen
die bedroeffnisse van haren man (gelijck
oock deden alle die anderen) sy waren
nacht ende nacht in dit duffter gat / met
noech wel drie hondert andere ghevangen-
nen/ soo wel Christenen als onchristenen/
den toekomende dach soue bebal den Reus
datmensche booz hem soudent brengen / ende
als sy ghekomen waren soo began hy een
van hen lieben te onderbraghen / die welcke
op alle reden antwoorde sonder sijn
bonnet af te nemen / 't welcke Carillo de
soon banden Reus / als eergertich ende
om sijn Vader te behagen / gaf hem een
bupstflach dat hy bykans ter aerden viel/
ende sepde Kogwyn sult ghy mijn Heer
Vader toe sprecken sonder hem reberentie
te betropen? Doen sepde den Reus/
mijn Soon ghy hebt my daer sulcken
byentschap ghedaen / dat ick het u in het
korte vergelden sal: Sijn Hupsou was
oock wel blyde van 't geene dat Carillo
ghedaen hadde / want sy was alsoo
on-menschelijck als haren man / noch-
tans so hadde sy alrede den Kesper ende
die Kersperinne met medelijden aenghe-
sien / gelijck oock dede haren soon / hoe
wel dat zij geensins en lieten blijken.
Die Reusinne dan haren Soon apart
ghetrocken hebbende / sprack tot hem
in deser manieren: Mijn soon sepde sy
ick bidde u dat ghy van u Vader be-
geert / dat hy desen ouden Ridder met
sijn Hupsou niet langer in dese duff-
tere ghebanckenisse en laet ligghen/

want my dunckt dat sy van een Edele af-
komste moeten wesen / ende gheloope wel
waert datmen haer eenige gracie dede/
datsse wel ghetrou ende geen boecken stuc-
ken soudent speelen. Mijn liebe Moeder
sepde Craxillo / om dat ick niet vergeten
en kan / die byentschap die ghy my ghe-
daen hebt / soo sal ick volbraghen die be-
gheerte die ghy op my ghedaen hebt: En-
de sepde / Mijn seer liebe vader hoe wel
dat ick gheenins sulcken ghyfte verdient
en hebbe / alst u geliest my te presenteren/
soo en wilt ickse nochtans niet weggeren/
op dat ick hy daer dooz gheen ooyfaecke en-
neemt / om te dencken dat ick uoen goe-
den wille in eenigerley manieren soude
willen mispreisen / so ben ick alleelijcken
van u begeerende / dat ghy dese oude Rid-
der (die ghy lest onderbracht hebt) ende
met sijn Hupsou niet langer by de an-
deren in dese dufftere ghebanckenisse en
laet ligghen. Mijn soon sepde den Reus/
doet met hem ende met alle die anderen
waer u goet dunckt / want ick betrouwe
my op u dat gyder geene en sult laten
gaen; die Reusinne seer blij zijnde van
dese reden/quam alsohaest tot haren sone/
ende sepde tot hem dat hyse in eene
seer fraepe kamer soude brengen / die
welcke stonde op dat Casteel / gelijck
hy dede / inde welcke sy alijt wel eer-
baerlijcken gedient worden / nochtans
sonder wetenschap banden Reus / soo
is het gebeurt / dat tercoplant haerder
gebanckenisse / in dat Eplant besle te
doene viel / soo sult ghy eerselijcke wa-
ren / dat den Reus was een Solde-
nier ende Tributacrier banden grooten
Soudaen / die welcke dooz sijn groote
hoobeerdicheyt / ses Jaer lanc ghe-
weest hadde sonder sijn tribuwt te be-
talen / hoe wel dat hem nochtans wel
menighe Kommissarissen ghesonden
gheweest hadden / den Soudaen vriende
dat hy so obstinaet in sijn boosheyt
was / sont hem eenighe mentichte van
bolcke

bolcke wel toegerust / meenende hem te
berdistrueren / maer sy en waer die sterck-
ste niet ghelijck dat God wilde / om den
Kesper ende die Kersperinne te verhoonen
dat hyse niet al gheheelijken berooft en
hadde van die hope die sy hadden / om he-
ren Soon noch eens weder te sien / den
Reus dan aengeseyt wesende om te be-
alen dat tribuwt dat hy den Soudaen sijn
Heer schuldich was / heeft dooz groote
hoobeerdighe vermetenheyt een meniche
van bolcke vergadert / en trock des Sou-
daens volck inde ghemoete / ende booch
haer schepen so bysijck / datsse gedrongen
werden die blucht te nemen / ende mit
groot berlies van bolcke. Die welcke ick
nu met haer Galepen sal laten baren / en
sprecken wederom van Meliadus / ghe-
naemt den Ruyt met dat Larups / die
welcke int Hoff wesende / waert banden
grooten Soudaen / bande Soudaninne/
van Alphonse sijn Soon / ende van
Blanche sijn dochter seer bemint / jae
meerder dan pemant die daer was.

Dat achtste Capittel.

Hoe den Slaef met dat Cruys vocht te-
gen meenighe Pagies vant Hof, en van
den prys die hy wan ten steekspeele
lijf om lijf.

Terwijl dat den Kesper banden
Reus Guendon gebanckelijck ghe-
houden waert in 't Eplant van Stadie/
soo wies Meliadus op in grootheid/
sterckte ende seluonheyt / int Hof van
den Soudaen / alwaer dat hy soo deuch-
delijck waert dat hy verkreegh die gra-
tie van sijn Heer ende Dyon / ende oock
desghelinc van Alphonse / die welcke
niet een boer weeths upt zijns Vaders
Valleyn en konde gaen / sonder verfel-
schapt te zijne van Meliadus / so is het
op een tijt ghebeurt dat die Pagies van
de Ecellupden vant Hof banden Sou-
daen haer vermaechten / spelende met
Baboorden oft jonge rieden / den eenen

tegen den anderen / soo is Alphonse ghe-
selschapt zijnde met Meliadus / daer me-
de gekomen om dit te aenschouwen / daer
ghetomen zijnde / soo wasser een Pagie
al spelende / die welcke woort een Baboort
teghen den boorsz Alphonse / waer van
Meliadus seer gram wesende / nam dat
Riet en gaffer die Pagie sulcken slach
mede op sijn hoof / dat hy hem seer qua-
sede / 't welck die ander Pagies siende/
quamen aenloopen met groote furie om
haer medegesel te helpen wrecken / maer
Meliadus verweerde hem soo wel dat
hyse alle dede blurken / den Soudaen en
sijn Hupsou int bypster vant Dallops
liggende / ende aensende dit spel / sont an
Meliadus / hem ghebrerende dat hy sou-
de astaten / ende hem komen sprecken/
toet n welcken hy gekomen zijnde / sepde
(hem ghelatende gram te wesen) ghy
quant ick doe u alle die deucht die ick
kan / en ghy doet (dunckt my) u best om
twist en tweedracht te maken onder die
Pagies van mijn Hof by mijnen God
Mahon / so icket weder sie / ick sal u dooz
strycken datter een ander exempel sal
aennememen. Mijn Heer antwoorde hy/
soot u geliest my audientie te geben / ick
sal u die saecke vertellen also sy erbaren
is / en soo ick onghelijck hebbe den te
bieden om gestraft te worden: Wel hoe is
het gheschiet sepde den Soudaen: Mijn
Heer sepde Meliadus / also als mijn
Heer u Soon hem glnck vermaecken / en-
de te sien het tijt berdyf van dese Pagies/
soo offer een ghekomen werpende een riet
teghen hem / gheen onderschept maet-
kende tusschen hem (die welcke haer
Prince is) als of het sijn ghelijck had-
de gheweest / die welcke doch niet meer
dan een Diener en is / ende ick siende
dat hy onghelijck dede aenden persoon
banden Prince u soon / soo gaf ick hem
een slach op sijn hoof tot een exempel
van die anderen / ende op dat hy hem
op een ander tijt wachten mach te spe-
len

ten tegen meerder dan hy is / ende noch niet te vreden wesen van 'tgeene hy ontfanghen hadde / quam met alle die anderen op my geloopten / maer sy zijn alsoo dooz die vuyfsten ghebanst / dat sy (gelijck ick wel gheloobe) geen lust meer en sullen hebben om weder te komen / hadt ick een Rappier gehadt ghelijck als sy / ick soude haer hebben doen boelen of ick bloedt onder mijn nage'en hebbe / waeromme mijn eertweerdige Heer ick u bidde / dat ghyder my een doet gheben of het ghebeurde dat men aen u oft aen mijn Heer u soon ongelijck dede / dat ick niet mijnder macht mach komen ontfetten / hoe wel dat den Soudaen wel blijde was om sulcke reden te hoorzen / soo sepde hy nochtans tot hem: Gaet / gaet / ick sie wel dat ghy een quaet boefken zijt / woorts tot zijn Hupsbzou en die daer by waren spreekende in zijnder absentie / sepde: Dese slaef met dat kruys sal noch schier of morgen een vroom ende stout ridder worden / want niet teghenstaende dat hy noch jonck is / soo heeft hy alleen / ghelijck ghy ghesien hebt wel twaelf oft dertien Pagies dooz jaegt / daer om begeer ick nu dat hem den Gouverneur van mijnen Stal leere ryden ende metter lancie te steeken / ende dat hy gheinstrueert wordt / om met alle punckten van wapenen te kunnen omgaen / 't welck ghedaen wert / want van dien selfden dach gafmen hem noch een Rappier / woorts soo leedemen hem met den peerde wel te kunnen lopen / ende die lancie te steeken / te beghen lijf om lijf / met zydte gheweert hozt ende lancie / ja met alle instrumenten dienende ten oorloghe / waer toe dat hy hem soo wel begaf / dat hy binnen ses maenden een volmaeckter werckman was / van die gheene die hem gheleert hadde / waer van dat den Soudaen seer blijde was / ende eens willende beproeben die sterckte ende die stoutheydt van Meliadus / dede een Cornop-spel upt-roepen lijf

om lijf / ozdonnerende een somme gouts ofte silber / booz die gene die hem daer vroomst soude dzagen / Meliadus dese reden wel verstaen hebbende / badt den Soudaen zijn Heer dat hy hem beschermmer vanden prijs soude maken / 't welck hy hem accordeerde / maer wel met groote swartcheit / dat obermidts dat hy noch gheen achtien jaren en hadde / dat niet teghenstaende so dooz hy hem soo vroom / dat hy ten lesten oberwinner bleef / ende dooz den prijs werck / waer van dat hy groote eere hadde / want van die tijt af wert hy gehoude booz den vroomste slaef diemen int gheheele Landt soude hebben kunnen binden. Onder dese handelinghe so quam daer een Bode met grooten haeste / den welcken na dat hy den Soudaen ghegroet hadde / presenteerde hem een vriez komende van een Ceus / sittende onder zijn tribuyt / dooz den welcken hy hem ontboot dat den grooten Turck afghelomen was / ende hadde alrede veel stercke plaetsen van zijn Lant inghenomen / de welcken den Soudaen willende wederstaen / en hem verweeren / dede met groote neerstgheyt bergaderen soo veel volck als hem moghelijk was / om hem inde ghemoeft te trecken: Van dese tidinghe wert de eerste heel verstoort / ende den Soudaen alsoo ontfeken met gramschap / hoe wel dat hijt soo luttel liet mercken als hy konde / dat hy ghedronghen werdt om werck te gaen na zijn Paleys / alwaer dat hy de princepaelste van zijn Lant ontboot / ende verklaerde haer die saecke / haer biddende ende ghebiedende dat sy haer soo haestelicken als haer moghelijk was souden bereyden / ende dat een pghelijck soo veel volck soude bergaderen als haer moghelijk was / die ghebodt wert soo wel te werck ghelept / datter in weynich tijds binnen Caire soo veel krijcksvolck bergadert was / datter gheen logijs te krijghen en was / daer na gheboot den Soudaen aen alle

Capit-

Capiteynen / datse souden monstren om haer volck te betalen / 't welck sy deden. Meliadus stende dat hem den Soudaen niet mede en sonde met die anderen / ginck hem seggen in tegentwoordicheyt vanden Soudaen en Alphonce: Mijn Heer wel weynich komt my te pas die konst van wapenen / die ghy my hebt doen leeren / aengestien dat het u wil niet en is dat teker u mede mach dienen in uwen noot / so het u gheschiede my een Peert met een Harnasch te doen geben ende Ridder te maken / ick soude mijn beste doen / om u getrouwelijcken in desen oorloghe te dienen. Hiet sepde den Soudaen / du bist noch al te jonck om een Harnas te dzagen. Mijn Heer sepde hy ick bidde u dat ghy my die oneere niet en wilt aendoen / om te boeten inden Krijck te senden / want al waert dat ghy my gheen Peert en gaest / soo heb ick nochtans voorgenomen om daer mede te gaen / ick hebbe lange genoeg die affche geblafen / ick hebbe liever ge-eert te worden inden Krijck van oneere te hebben by den steert der vruuten. Als den Soudaen ende die Soudaen dese reden hoorzen / warden seer blij om / also dat den Soudaen gheboot dat hy toegerust worde als zijn eppen persoon / soo wel van wapens als van Peerde / alsoo toegherust zijnde met seer kostelijcke wapens / den Soudaen maecte hem vry van alle slavernije / ende sloeg hem Ridder in tegentwoordicheyt van Alphonce zijn soon / die welcke doebich was om dat hy van hem soude scheyden / maer seer blijft ter oorfaecken dat hy vry ghemaecht was van slavernije / doen wert daer af gheroepen op die verbeurte banden hals dat hem niemant meer en soude heeten Meliadus slaef met dat kruys / maer Ridder met dat kruys / ende dat het den Soudaen alsoo gheschiede. Platene die welcke alrijt was inde gratie van haer Meesterse / wasser soo blijde om dattet wonder was / ghelijck Caristes

noech dede / want sy dochten wel dat het niet en soude wesen tot haer schade.

Dat ix. Capittel.

Hoe den Ridder met den Kruys vocht tegen Arcademet, doot vyant van den Soudaen, den welcken hy 't hoofd af sloech, ende quam den vooft Soudaen presenteren. Waerom dat hy van een yghelick een vroom en stout Ridder geacht worde.

Als Meliadus ghewapent ende te Peert gefeten was om te berrecken / soo heerde hy hem wederom tot den Soudaen / ende ginck hem seggen inde tegentwoordicheyt van zijn hupsbzou / van Alphonce / en die schoone Blanché / en desgelijck van alle die daer by waren: Mijn Heer ick beloobe u teghentwoordelijcken by die ordene van Ridderchap die ick van u goede gratie ontfanghen hebbe / dat ick den Turck met mijn handen sal dooden / ende hem zijn groote Bende breeken / ofte ick salder doot blijven / van dese woorden en konde hem den Soudaen niet onthouden van lachen / noch oock alle die daer by waren / waerom dat haer die sommighe van zijnen goeden wille verblijden / ende die sommighe van spijt die sy hadden dat hem den Soudaen sulcke gratie ghedaen hadde / warden doebich om / die welcke upt spijt seiden / 't booznemen is al te groot van soo laghen Ridder / 't is wel soo het tot zijnder eeren vergaet: Meliadus hem ghelatende of hijt niet verstaen en hadde / nam eerbaerlijck oorlof aen den Soudaen ende aen alle het gheselschap / ende als hy zijn Peert met sporen stiet / ende alrede een weynich ghereeden hadde / soo wert hy ontwaer een Ridder / al gheselicken ghekleet int swart / tot den welcken hy vracchte waer hy ginck: ick hebbe (antwoorde hy) een bootschap aenden Soudaen van

van weghen den Turck / ende om tijdinghe te hoozen soo heerde hy wederom na t' Paleys met desen Ridder ghesleer int swart / den welcken na dat hy den Soudaen ghegroet hadde / vzaechde oorlof om zijn Bootschap te moghen vertellen / t' welck hem vergunt wort / doe seyde hy / Heer Ardamet Capiteyn / Ghenerael vant Legert handen grooten Turck ghebiet u doer my / dat om dat ghy Sadoch dat hooft deet afflaen dat hy hem verstaert / u doodt brandt te wesen / ende soo ghy twee Ridders hebt in u Hof die berdedigen willen dat schelmachtighe stuck dat ghy ghedaen hebt / hem soo ghedoot hebbende / hy allen sal teghen haer bechten lijf om hyt. De Ridder antwoorde den Soudaen het dunckt uwen Meester / dat ica hem doer zijn hoederdige woorden soude vreesen / maer gaet hem seggen dat hy stoutelijcken come ende dat hyder binden sal daer hy teghen te doen sal hebben / hy en was soo haest niet vertrocken / ofte den Ridder mettet krups quam neder knielende voer den Soudaen / aen hem begerende dat hy hem soude toelaten / om teghen desen hoederdighen Reus te moghen bechten. Ridder antwoorde den Soudaen / thooznemen is al te groot voer u aengesien dat hy den alderzoomsten Ridder is van t' ghehele Hof vanden Turck / ende om die liefde die ick u vraghe / soo en wil ick u sulcken begeerte niet vergunnen. Mijn Heer antwoorde Melladus / soo hy my vertoont hy en salder gheen eer af hebben / ende soo ick hem verbotme soo krijghe ick een eeuwich lof / den Soudaen siende zijn goetwillighe houragie / wort ghedronghen om hem zijn begeerte te konsenteren / waer van dat hy wel blijde was / maer de Soudanin Alphonce / ende die schoone Blanche vreesden seer die sterckte vanden Reus / dat overmits dat hy al tijt ghesmeert was / voer den besten Ridder van gheheel Turckpen / noch

tans aenmerckende dat goede recht vanden Soudaen / ende dat goetwillighe herete van Melladus / so hebbense noch enige hoope van victorie / hoe wel datse wel onghesien scheen te wesen / alle dien dach ende des anderen daechs behieldt hy sulcken gedachten / den derden dach verscheen desen hoederdighen Reus Arkadamet / int Hof vanden Soudaen / ende vzaechde somen hem belostenisse wilde houden datmen hem een Ridder of twee soude senden om teghen hem te bechten / dese reden verbaerden eenichsins den Soudaen en die daer by waren / maer den Ridder met dat Krups was hier van wel bide / ende ginch seggen in manieren als volgt: Mijn Heer so u saecke goet is / die selvige die Hemel ende Aerde gemaect heeft sal u hulper wesen daerom bidde ick u my te willen verklaren / hoe t' daer mede gestelt is. Ridder antwoorde den Soudaen / om dat den Reus Sadoch een Zeeroover dief ende moordenaar was / soo heb ick hem om sijn schelmachtighe stucken zijn hooft daen afflaen / ghelijck ick oock noch doen sal / aen alle die gheen die hem hier in na volghen / ende op dat ghy niet en meent dat ick een upnemer der persoonen ben soo verklare ick u dat of het ware dat ghy oock soo quaet waert / dat ick u niet minder (als hem) en soude doen. Mijn Heer seyde hy / aenghesien dat het anders niet en is soo en hebt gheen sorghe / want u goede recht sal my wel helpen. Als hy nu gheslomen was op dat groote paert vanden Soudaen / soo ginch hy alsoo haest den Reus Arkadamet besoecken / totten welcken hy seyde : Du wreede ende onmenshelijcke Reus / ick ben veradverteert gheweest / dat om dat den Soudaen mijn Heer een dief ende Zeeroover (wesende dijn Broeder) den kop heeft doen afflaen / darstu dy beroemt strijdt te leveren teghen twee vande zoomste Ridders van zijn Hof / wel aen

aen soo segge ick dat die Justitie die hy ghedaen heeft noch niet wezet ghenoech gaweest en is / tot straffe van t' quaet dat hy bederven hadt / want hy behoorde hem levendich te verbjanden / of ten minsten openbaer te steenigen / aengaende van dy / du en hebste oock niet minder verdient / aenghesien datstu biste een Beschermer en Leetwaker van sulcken Moordenaar / en hoe wel dat ick de minste in sijn Hoff ben / soo wil ick alleen verdedighen zijn goede recht in een kamp ten sijnde tegen dy. Bistu een Ridder seyde den Reus. Ja antwoorde hy. Secker seyde den Reus / du biste noch al te jonck Ridder gemaect / soo ick teghen dy bechte / t' sal meer wesen om dy te leeren dan anders / daerom bidde ick dy datstu wederom keere totten Soudaen dijn Heer / ende vzaecht hem of hyder gheen stercker en heeft / ende dat hyder my noch vijf of ses teffens sende / want u jonckheyt ende hooch beroemende stouchept misshaecht my. Reus antwoorde hy den tijdt vergaet / laet ons een epnt maken daer toe wy hier ghekomen sijn / hy en hadde dit woort soo haest niet gheyndicht / ofte een wopenich achterwaerts wijckende / stiet sijn Deert met spoozen / ende liep met sulckhe snelheyt teghen den Reus / die welckhe siende zijn byandt aenkomen / stiet oock zijn peert met spozen / in sulcker manieren dat inde teghenkomste den Reus doer zijn hoederdicheyt vant Deert ter aerden viel / maer wederom opstaende als half hersteoos / nam dat swaert in de byghende brocht sijn byant mentighe sware slaghen / den Ridder mettet Crups ghezuichte hem oock soo zoomelijcken / dat hy den Reus gherechte op sijn rechter schouder / met sulcken kracht dat het bloedt daer uyt liep met groote oberbloedicheyt / waer van dat den Reus gheen groot werck maechte / maer onghesende zijn zweert / gaf den Ridder mettet Krups sulcken

slach dat hy hem sijnen schilt ende helm met hloofde tot op het bys 102 / van desen slach wert den Ridder mettet Krups eenichsins beroert / maer hy en liep daerom niet om hem dit te bergelden / want hem brenghende eenen schermslach / en doozhieu hem niet alleenlijcken sijnen schilt en helm / maer quetsde hem seer in sijn hooft. Den Reus beginnende slaen te worden overmits de oberbloedighe pde des bloets vande wonden / begon te seggen : Ridder mijn byant ick bidde u laet ons wat rusten / want wy hebben noch tijts genoegh om ons werck te voleyndighen. Gene soo goeden meester als ick merne dat ghy sijt antwoorde den Ridder mettet Krups behoorde die soo loof te wesen teghen eenen Leer-jonghen / soo ghy sulcx zijt als ghy my gheseyt hebt / beoont het my mettet daet / du hadster wel vijf ofte ses uyt gedaecht / ende ick ben alleen / twelck seggende / ginch den Reus soo dapperlijck bechten / dat hy niet anders en wiste te doen / dan te roepen naer sijnen Godt Machon / totten welcken hy hem dickwils beval / jae roept lude seyde den Ridder mettet Krups / t' is mogelijk dat hy inde herberghe sit / ofte dat hy slaapt / ende waerom niet en verhoort / den Reus als doen vreesende ende bloeckende / versterckte hem soo veel als hem mooghelijck was om den Ridder mettet Krups te verwinnen / maer hy heerde lichtelijck alle die slaghen die den Reus hem brocht / ter opsaecken vande oberbloedicheyt des bloets die uyt sijn lijf liep / ende hem zijn helm van sijn hooft ghenomen hebbende / riep tot hem dat hy hem soude opgeven / ende dat hy hem t' leven soude laten behouden. Ho dat en willen die Goden niet dat ick my soude gevancheelijck geben aen eenen soo jonghen Ridder als ghy sijt / maer wacht u van my / t' welck seggende (hoe wel dat hem t' hooft onwapent was) dede noch sijn beste om te slaen : den Ridder mettet

Krups siende sijn opstiaatghept / schut-
tede iustich den slaech / ende boozs sloech
hy toe / ende sloech hem 't hooft knap af /
't welck hy stact op den punte van sijn

swaert ende brachtet den Soudaen / die
welcke soo verbljdt was als of hy hadde
verslagē 't geheele Leger van den Turck/
van dese victorie wert den Ridder mettet
Kruys grootelic gepresen / ter oorsaecke
van sijn joncheit / ende oock om datter
niemand van alle die Ridders soo stout en
hadde ghemeeft die sulcken booznemen
hadde dozden bestaen.

Dat x. Capittel.

Hoe den Ridder mettet Kruys versloech
den Standaert van den grooten Turcks
den welcken hy den Soudaen presen-
teerde, ende hoe dat hy sijn vyanden
dede vluchten.

A soo ghelijck wy hier boven gheseyt
hebben / dat den Ridder mettet
Kruys victorie gheschiedt hebben de op
sijnen vyant Arcadamet / ende brocht
't hooft den Soudaen / die welcke hem
willende die vrientschap doen ghelijck
hy wel verdienst hadde / seyde : dat hy
niet alleenlijcken weerdich was om
Ridder ghenaemt te worden / maer de
bloem aller ridderen. Mijn Heer sey-
de hy / ick en ben niet die ghene die eere
behoort toeghescheyden te wesen / maer
aen God die welcke de victorie geeft
aen wie 't hem goet dunckt / sonder wel-

kers hulpe niet en geschiet. Die Souda-
ne / Alphonse ende die schoone Blanche /
ende menighe ander groote personagien
hadde menighe reden van hem ende van
sijn vromicheit / onder dese handelinghe
den Soudaen nam booz om sijn Leger te
achtervolgen / ghebiedende datmen soude
bereyden alle 't gene datmen op den wege
van doene soude hebben / 't welck gedaen
zijnde verrock van Cairo / gheselschap
met den Ridder mettet Kruys ende mee
menighe andere edele heer / n seer kostelijck
toeghemaeckt / die welcke treckende in
goeder ordonmantie deden soo veel door
haer dach reyse datse in 't Leger qua-
men / 't welck hem gelept hadde op de Ae-
biere van de Rijn / op twee groote mijlen
wechs na hy 't Leger van den grooten
Turck / van haer komste waren seer ver-
bljdt die van 't Legher / want haer altee-
de bekent was die glorieuse victorie van
den Ridder mettet Kruys die hy gheschiedt
hadde op sijnen vyant Arcadamet / waer-
om dat hem die Capiteyns alsoo haest
quamen vrientschap verhoonen / en nae
dat sy den Soudaen gecbet hadden / soo
baden sy hem dat hy den ridder mettet
kruys eenige last van Kerpchvolck sou-
de geben / ter oorsaecke van sijn vromig-
hept / 't welck hy woude doen / maer den
Ridder mettet Kruys hem verexcuse-
rende soo eerbaerlijck als hy mocht /
badt datmen hem dese reys soude vry
laten van eenich bevel te gheben / dit de-
de hy om dies te berey te moghen komen
ten eynde van sijn booznemen / ghelijck
hy dede als ghy noch hooren sult. Als
den dach ghekomen was datse ma'han-
deren souden strijdt leveren / so is daer
gheschiedt een Trompet-keker upt het
Leger van den Turck in den Legher
van den Soudaen / den welcken hy be-
gheerde te spreken / ende als men de ben-
den hadde doen stille staen / soo seyde hy
totten Soudaen in 'u'cker manieren /
waer is den sot ende hoveerdighen slaef
die

die hem noemt de Ridder met dat Kruys-
ce! Daer is geenen sot noch hoveerdighen
slaef in mijn Leger antwoorde den Sou-
daen / maer ick hebbe wel eenen ridder
die hem noemt geijck ghy seght / den
welcken ick niet alleenlijcken en houde
booz den besten Ridder van mijn Lant /
maer oock wel van geheel Turckien / ende
soo ghy hem begheert te kennen / hier staet
hy. Ende aensijnde den boozs Ridder /
seyde tot hem / Almosan Heer van den
Cozen van Holt gebiet u dooz my / dat
om dat ghy sijn Cousijn Archadamet ver-
slagen hebt sonder gherechtrige oorsaecke
dat ghy nu hy hem verschijnen sult / om
dat ten strijoe tegen hem te verbedighen /
ende indien ghy wepger / acht u bloot en
niet bzoom te wesen. Mijn Heer seyde de
Ridder mettet Kruys totten Soudaen /
ghelofst het u / u volck te doen op houden
tot dat wy een eynt gemaecht hebben van
den kamp die hy my presenteert. Ridder
antwoorde den Soudaen / dat soude al te
ontredelijcken dunck wesen op te houden
van strijden twee sulcke groote Legers
als des Turck ende dat mijne / ende dat
epghenelijck om den wille van twee Rid-
ders / daerom bidt ick u te willen wach-
ten tot dat Godt victorie gegheben heeft
ter eender oft ter ander zijden / so sult ghy
dan tot wien wille u goede recht moghen
beschermen / hoe wel dat ick dit stelle
op u discretie. Mijn Heer seyde den
Ridder mettet Kruys / al wat u ghesiest
dat is my aenghenaem / dese reden ghe-
epndicht zijnde / soo heerde hy hem tot
de Trompetkeker / ende seyde : Mijn
vyant ghy sult wien Meester segghen
dat die oorsaecke aen my niet en is ghe-
legghen / dat wy terstont gheen eynt en
maken van 't ghene dat hy van my
begheert / ghelijck ghy siet / maer als den
eersten slaech ghedaen is soo sal ick my
laten binden waer 't hem goet sal dunc-
ken / of soo hy die parientie niet en heeft
om soo langhe te beppen / dat hy my in

maduo

den eersten storm daer ick wesen sal een
teppen ghebe / ick sal met hem alleen ter
zijden afsijden / en hem verhoonen oft ick
bloot ende niet bzoom en ben / ick sal te-
gen hem verchten met de lancie oft swaert /
of lijf om lijf / alsoo als hy sels sal willen /
ende op dat hy beer kennisse van my
mach hebben / soo seght hem dat hy my
kennen sal aen 't Kruys dat ick booz mijn
boozt dzage. Als hy een eynt van sijn re-
den gemaecht hadde / heerde den Trom-
petkeker weder om tot sijn Heer / ende
vertelde hem 't gene hy gehoozt hadde / den
welcken (met menighe Capiteyns van 't
Legher) hem onderzaechden den staet /
konditie en gelegentheyt van den boozs
Ridder met dat Kruys : hy seyde haer
dattet een schoon Ridder was / en dat hy
aen sijn wesen wel verhoonde stout ende
bzoom te wesen / hoe wel dat hy seer jonck
was / hy wert seer gepresen van de Kapite-
teyns / dat overmits dat hy den Keus
Archadamet / Cousijn van den boozs
Almosan / met strijdbaar hant verwonnen
hadde / den welcken sy altyt ghehouden
hadden booz de vromiste ende stoutsten
Ridder van geheel Turckien / en seyden
onder haer dattet onmogelijck was of hy
ware die bloem van alle Ridders / 't welc
haer veroorsaeckte een groote begeerte te
hebben om hem te sien / 't welck sy deden /
maer ten was niet tot haer boozdeel. Als
dese twee Legers aentrocken / soo quam
het eene wel haest by het ander / van welcke
hy een-kompste een wonderlijck gertier
was / want den Turck hadde sonder
ghelijkenisse meer volck dan den Sou-
daen / van den welcken die boozwacht
terstont began te wijcken / den Ridder
met het Kruys de welcke in den strijdt
was dat siende / seyde tot de Kapiteyns
datse moesten aen trecken / ende sonder
langher te toeben siet hy sijn Daert
met Sporen / ende quam soo dlep onder
den hoop / dat hy der alleen over bleef /
niet teghenstaende / hy ghebruyckte hem

alsoo / dat al eer hy sijn lancie gheboeken hadde / wel thien Ridderz ter aerden geslagen hadde / die noyt weder op en stonden / ende dede die Turcken wijcken meer dan twee boochschoten weechs / hem soo seer stellende in den gedrange / tot dat hy quam daer dat groote vaendel van den Turck was / t welck by een Turckischen Ridder / teghen den welcken den Ridder met dat kruys aequam / hem meynende te verwinnen met sijn swert / maer hy wert ontset van soo veel Turcken / dat den Ridder op dat pas niet en konde komen ten eynde van sijn boornemen / nochtans so quam hy hem soo nae / dat hy hem met kracht in sijn armē nam ende woep hem ter aerden / ende nam hem den standaert upt die buys / t welcke bevoorzaecke een groote bloetsootvinghe / soo wel ter zender als ter ander zijden / want den Turck siende sijn vaendel ter neder gelozpen / font verwaert een groote menichte van Volcke tot ontset / den Soudaen ter ander zijden siende sijnen boornemen Ridder soo omringt van sijn vbanden / font hem oock soo veel volck als hy konde / om hem te helpen. In desen grooren slach ghebruyckte hem den Ridder metten kruys soo vroomelijck / dat hy overtommer werdt van sijn vbanden ende tot spijt van hen allen Meester van t vaendel banden Turck / die welcke meende hersefloos te worden van groote verwonderinge als hy dit te weten quam / ende dat meer is / men quam hem segghen / om hem te vercoopen / dat soo hy niet en woude ghebanghen oft doot wesen / dat hy hem wel haest soude versten / want den slach die was booz hem verlozen / van dese vthinghe werde hy soo wistrootich / dat hy terfont (als wan boospich ende sonder sinnen) de blucht nam / soo haestelijck als hem moghelijck was / ende sijn volck hem na / maer sp werden soo seere verbolght vanden Ridder metten kruys en des Soudaens

volck twee mylen weechs lanc / datter een groot gheral gheboot ende ghequetst werden. Die Capiteynen / Ridderz ende anderen die welcke mede in die nederlaghe geweest hadden / die waren wonderlijcke seer verwondert van de vroomicheyt vanden Ridder metten kruys. Als sp wederom ghekeert waren in de Tanten vanden Turcken / soo bonden sp daer soo veel rijckheden / dat een peghelijck al gheladen wederom keerde.

Das xii. Capittel.

Hoe den Soudaen ende de Soudane presenteerde Blanche ten houwelijcke aen den Ridder metten kruys / ende vande luweelen die sy hem woude geven. t welck hy alles weygerde.

Alle die voorsz dinghen gheepndicht zijnde / soo quam den Ridder metten kruys presentieren aen den Soudaen den grooren standaert van den Turck die hy ghelouuen hadde / Ridder mijn vziende sepde den Soudaen / ich en weet kondtich noch Prince die hem beter soude hebben komen dragen in desen slach / dan ghy gedaen hebt / ende soo ghy opt verstanten geeert te wesen / soo behoort men t u te doen / aengheffen die glorieuse victorie die ghy teghen mijn vbanden ghehad hebt. Mijn Heer sepde hy / ich en hebbe geen sijnz verdient sulcken loff als u gheliefte my te gheben / want daer en is niemant van u volck geweest / die oock niet soo veel haer beste / ofte betere ghedaen en hebben dan ich. Des reden gheepndicht zijnde / soo ontwapende men den Ridder metten kruys / ende sijn vbanden werden ghevoistert vanden Christurgen / van men bebontse niet groot noch verculeus / dat ghedaen zijnde / den Soudaen sepde totten Ridder metten kruys dat hy wederom woude keeren nae Cate / ende darmen daer op sijn wonden beter achtinaghe soude konnen nemen dat in t belt / waerom dat den Soudaen

Soudaen gheboot dactien die Centen soude opzoecken / t welck terfont gheschiede / daer gekomen zijnde / soo werden sp seer eerbaerlijcken ontfanghen vanden Soudane van Alphonce en vande schoone Blanche / die welcke wonderlijck verblijt ware van haer glorieuse wederkomst / ende soo daer eenighe Ridderz waren die wel onthaelt worden / soo moerten den Ridder metten kruys booz aen stelle / want die Soudane bedancchte hem soo menich reys da tet upter maten was / segghende : dat sp sonder de hulpe die hy den Soudaen horen man gegeven hadde / geen hooge ghehad en hadde van eenige victorien : Mijn vrou sepde hy / het is dooz de gracie van den eenighen schepper dat mijn Heer victorie ghadet heeft / ende niet dooz my : seker Ridder sepde sp / ich houde my wel versekerd dat die Goden niet ons gheweest zijn / maer niet tegenstaende u vroomicheyt en is ons niet contrayr gheweest. Seduerende bees reden so quamse in t Paleys / alwaer dat den Ridder ghelogeert wert in een seer fraye kamer / niet beer van die van Alphonce / maer van dat sp alle beyde soo verblijt werden / darsē meerder gemeenschap te sinnen kregen dan sp opt ghehad hadden : van desen tijt af voerde den Ridder staet als Alphonce / want alsoo gheboot het den Soudaen ende die Soudane / die welcke daghelijcks in groot ghepenns waren hoe dat sijn hem souden moghen vergelben / die sijn leben in soo groot verijckel ghesfelt hadde om harent wille / soo ist op een tijt ghebeert dat de Soudane tot haer Man quam ende sepde : Mijn Heer / ich heb ghebocht op een dinck / waert dat den Ridder metten kruys onse wet woude aennemen / wy souden hem onse docht te Blanche wel ten houwelijckinogen gheben / want sp nu al vijftien jaren heeft / u versekerende dat ghy dooz sijn middelen van alles onbezest font

zijn / aengheffen gelijck ghy wel weet dat hy ta een hande beste Ridderz van de geheele werelt : Secker mijn wel beuinde sepde den Soudaen / ich woude wel dattet al gheschiet ware / ende dattet my ghehoft hadde de helft van mijn heerlicheyt / maer ich bezes dat hy daer geen sijn en sal willen in konfentieren / nechtens so en meucht ghy niet laten om hem hier van te spreken / want hy ten minsten onsen goede wil hier dooz sal merken. Het soude goet wesen sepde sp om onsen soon de sake te kennen te geben / want hy is soo gemeensacht met hem dat hy lichtelijck sal weten van wat ghesucheyt dat hy is. Se haest als Alphonce ghstommen was / ende sijn vader en sijn moeder die reberente gedaen hadde / soo sepde den Soudaen / ich heb u hier ontboden om u te verabberteren dat ich grootelijck ghehouden ben aenden Ridder metten kruys / den welcken ik houde booz den besten Ridder vande werelt / gelijck hy dat wel verhoort heeft / inde nederlaghe vanden Turck onsen ouden vband / ende om hem te vergelden van de moeyte die hy genotien heeft / ende van t perijckel daer hy hem in gestelt heeft booz ons / so heb ich ende u moeder booz ghenotien om hem u suster Blanche ten houwelijcke te presentieren / nochtans behoudeelijcken soo hy onse wet wil aennemen ende de sijnz verfaecken / t welck hem (soo ich wel dencke) seer swaer sal sijn / hier in heb ich uwen raet wel willen ghebruycken / ontte weten t ghene in daer af dunct / ter voorzaecke dat ghyder vele mede omme gaet. Mijn Heer sepde Alphonce / wy en spracken noyt van sijn wet / nocht van d onse / waerom dat ich niet oordeelen en mach wat in sijnder gedachten is / my dunct (onder correctie) dat ghy niet beter en sou moghen doen dan dat ghyder hem selst af spreect / gheselschap zijnde met mijn vrou moeder / ende soon van moeden is dat icht mede

gae/ ick ben bereypt om t' selve te doen:
Den Soudaen ende die Soudane bedin-
denbe desen raet goet / ginghen ter selber
uren met Alphonce in de Kamer van den
Ridder metten Kruys / dewelcke soo haest
als hy haer sach die rederente quam be-
toonien / ende t' samen houtende ginghen
in die Kamer / upt die welcke sy deden
gaen die daer inne waren / also dat syder
alleenlijcken onder hen vieren bleben/
doen sepde den Soudaen: Ridder mijn
bzient / ick weet ende bekeme dat wy
dooz u bzoornheyt groote eere ende profijt
gekregen hebben van den Turck onsen
toederpartije / ende verhoopt dooz u mid-
delen (met de hulpe van onse Goden)
noch niet te verkrijgen / siet daarom (op
dat ick gheen ondanchbaer slechter en sy)
dat ick u geerne een gifte soude doen / die
welcke ick u bidde te wilken aennemen/
dat is / u Wet versaeckende ende die onse
aennemende / soo presenteert ick u onse
Dochter Blanche ten houwelijck tot een
Hupszou / met die welcke ick u ghebe
die helft van mijn Lant ende heerschap-
pije / en dat met consent van mijn wel
bemindde Hupszou / ende van Alphonce
onsen soon. Mijn Heer / ende ghy mijn
Dzou sepde den Ridder met dat Kruys/
te voozen aeler ghy my sulcken presen-
tatie dedet / doe was ick genoechsaem
tot uwaers gehouden / om die groote
deuchden die ghy my voozmaels ghe-
daen hebt / ende noch daghelic doet/
waer van dat ick u seer bedancke / u ber-
adverterende dat ick gereeder ben om
u te dlenen dan ick opt was / selfs sien-
de die ghenegentheyt ende goede wille
die ghy my choont / my presenterende
ten houwelijcke mijn Dzou Blanche
u dochter / die welcke begaeft is met
soo excellenten schoonheyt ende goede ge-
stadicheyt / dat die ghene die sulcken
gifte soude weygheren / zijn slimen wel
verdost moesten wesen / nochtans seer
leke Heer / om schoonheyt / goetheyt /

efckdom / noch om alle t' goet van de
werelt / noch om t' leven ofte den doot
en sal ick niet berlaten die Wet noch
t' gheloof dat ick houde / want hadde
ick dat gedaen om die lesde van mijn
Dzou Blanche u dochter / ofte om ee-
nighe andere dinghen / ick soude u ra-
den dat ghy u nimmermeer op my en
soudt betrouwen / noch op eenighe ver-
saecte Christenen / want soo ick ofte
anderen onsen God niet trouen zijn / beel
minder sullen wy t' de menschen wesen/
ick bid u van dat ghy my daer niet meer
van en spreect. Den Soudaen / de Sou-
dane ende Alphonce waren rouwtich van
deser antwoorde / nochtans wel blyt dat
hy ront ende een getrou mensche was / en
niet bebepnt booz sijnen Godt / waerom
dat hem den Soudaen meer achte ende
bemindde dan te voren / ende sepde tot hem:
Ridder naedemael dat ghy dooz desen
middel niet en wilt ghyrecompenseert
zijn / so verclaert ons wat u aonghenaem
is / u sal ghehoor gheschieden als onsen
soon. Mijn Heer sepde hy / aenghesen
dat ghy my keur geeft / soo begeer ick
twee dinghen / dat is / dat alle die Chri-
stenen die in u heerlijckheyt sijn sitten-
de onder u tribuyp / dat die niet meer so
qualijck getraecteert en worden als sy
dat gewoonlijck zijn / voozts daer na
dat mijn Moeder niet langer slabe en
blijbe / maer in vryheyt mach zijn als
ick. Hoe sepde de Soudane / hebt ghy
u moeder in dit quartier? ja mijn vrou
antwoorde hy. Waerlijck sepde sy / soo
beel te meer misprijse ick u / om dat gy
t' my niet en hebt laten weten / want ick
stueere wy myn Goden / dat zy't niet
ergher by my en soude ghadt hebben
dan mijn eghen dochter. Doefte van
homen ende ick sal haer die lesde ende
die ghenegentheyt behoonen die ick
u draghe. Als den Ridder haer ootmoe-
delijcken bedanckt hadde / soo maectien
sy een eynt van haer reden.

Dac

Dat xij. Capittel.

Hoe den Ridder mettet Kruys verroek
van Caire met Alphonce ende Cari-
kes, ende ginck in Hyponien om te
bесоecken Platiene sijn Voester-moe-
der, ende wat hem daer af ghebeurde
op den weghe.

So haest als den Ridder mettet
Kruys die twee requesten ghedaen
hadde ghelijck ghy gehoozt hebt / so sepde
den Soudaen tot hem: Ridder aengaen-
de die Christenen die in mijn Lant zijn/
ende my tribuyp geben / die stelle ick in u
vryheyt / ende gebe u macht mede te
doene wat u goet duncken sal. Aengaende
van u moeder, ick en ghebe u niet alleene-
lijcken macht om haer by te maecten/
maer wil ende gebiede u (soo ghy my niet
en begeert te misghen) dat ghy haer
(achter volghende die begherte van mijn
Hupszou) salt ontbiede in wat lantschap
darse soude moghen wesen / ende hier ge-
komen zijnde / so salmen haer staet geben/
ghelijck het een moeder toebehoort van een
soo goeden Ridder als ghy zijt. Mae dat
den Ridder mettet Kruys hem ootmoe-
delijcken bedanckt hadde / soo sepde hy/
aenghesen dat het u en mijn Dzou gelteft
my de eere te doen dat ghy mijn Moeder
in u hups wilt houden / soo bidde ick u
voek dat het u geltebe my ooxlof te geben
om te mogen gaen daer sy is / op dat ick se
met my mach brengen. Hoe antwoor-
de Alphonce / isse upt deser stadt? Mijn
Heer antwoorde den Ridder mettet
Kruys: doen ick in die Daleys gebrocht
weert / doe waffe hier / ende diende booz
slabe met een rijcken Hoopman die
nu ghestorven is / van den welcken die
Hupszou wederom ghetrocken is in
Hyponien van daer sy ghebozen is / ende
heeft mijn Moeder mede ghenomen/
daerom soo ick haer begeere / soo is het
nootzakelijck dat ick u aae. Doet als
ghy t' verstaet sepde den Soudaen / maer

en bergeet niet mede te nemen alle dat
ghene dat ghy op den wech van doene
sult hebben. Soo het mijn Heer vader
gheliefde sepde Alphonce / ick soude u
geerne gheliefchap houden / het belest
my wel sepde den Soudaen / want ick
weer wel dat u gheen quaet van hem
en sal geschieden. Sy waerender alle
sepde seer blyde om / want sy twee bemin-
den malhanderen soo seer / dat den eenen
sonder den anderen niet wesen en konde.
Dien daech alle haer dinghen bereypt heb-
bende / betrocken des anderen daechs
wel broech / alleenlijcken gheliefchap
zijnde met Carikes ende eenen Lachep.
So weet dat Caire gelegen was ontrent
dertich mijlen van Hyponien / de welcke
sy niet en volepndichden sonder groot
perijckel / want ghekomen zijnde in eene
schoone en ghenoechelijcke weyde gelegen
ontrent byf mijlen van Hyponien / so wert
Alphonce gewaer acht Ridder / wel op
geseten ende toegerust van allen puncten/
die welcke komende upt een Forcest qua-
men recht op haer aen rijdende / seker sep-
de hy totten Ridder metten Kruys / het
is tijt dat wy ons beropen om te strijden
tegen dese tyrannē / sonder haer eenichsins
te sparen / want het is Billon met sijn
aenhangers / die welcke sijn dieben ende
bespieders des weechs / en onderfaren
van den Konink Madfan / die aertijt ghe-
woest heeft ende noch is dootbyant van
den Soudaen mijn vader / aefse aenkomen
antwoorde den Ridder mettet Kruys / so
sy upt onse handen vlegghen sonder dat
haer die vengelen gekoort worden / so seght
dat ick gheen Ridder en ben / alsoo als
hy dese woorden noch was sprekende
soo quaem Billon / gheliefchap zyn-
de met sijn volck met grooter furte / ende
reep met luyder stemmen: Ridders soo
ghy niet en zijt Daffalen van den Sou-
daen / midts my ghevende wapenen
ende Deerden / ick sal u laten gaen haert
u gelieben sal / ende soo dies zijt /
soo

soo heeft u teghenwoordelighen gheban-
ghen oft ick sal u doot sterben met eenen
wreden doot. Wie zijt ghy sepde den Rid-
der. Ick ben Bilton antwoorde hy: ick
weet ghenoech sepde den Ridder mettet
krups/ het is al oeder langhe gheleden dat
dijn fame nu ter doelen gekomen is. Wel-
aen soo wil ick dy wel veradbetteren/dat
stu dy niet en salte glorificeren met mijn
wapene/noch bragten met mijn Peerde/
ende om dy meer lust te geben om te pro-
ben wat dit boornamen is /soo weet dat
ick ben Dafaal banden Soudaen ende
van niemant anders / by den welken ick
dy ver hope te leeren binnen drie daghen
levendich of doot / t welck segghende / hy
ende Alphonce troech alle beyde van leer/
ende quam an met sulcken gewelt op haer
branden / dat zyder terstont twee banden
Peerde sloegen en vielen doot ter aerden.
Bilton dit siende / meenende al levendich
rasende te worden / ende als uyt sinnich
begon te slaen niet sulcken kragt / dat het
scheen dat hy al outstucken soude ghesla-
ghen hebben dat hem ghemoetede. Den
krijt gheduerde seer langhe / waer inne
dat hem Alphonce bromelich gebuyck-
te / hoe wel dat hy booz die tijt noyt te
krijde gheueft hadde. Den Ridder
mettet Krups dede oock zijn beste / alsoo
datter van achte maer drie in t leuen en
bleuen / als te weten Bilton ende twee
andere van sijn Ridders / de welke wel
haest de vlucht namen / maer sy worden
soo seer vervolghe / datse ghebronghen
werden haer ghebanckelijck te gheben/
ende boozs ghebonden ende ghebleu-
gelt als dieben. Doe sepde den Ridder
mettet Krups: o bals ende onghetrou
herrader ende dief / nu behoortse wel te
vermaleyden dijn schelmachtighe le-
ben / aenghesten datstu in twintich jaren
herwaerts ober soo menige goede Rid-
der in biste doen sterben / du en souste
nu niet konnen versacken te wesen een
bande sijnste schelmen diemen heden-

daeghs soude mogen binden / seght waer
houstu den moozthuy / of ick sal dy ter-
stont t'hoofte afflaen. Mijn Heer sepde
Bilton / hebt medelippen met my / ick sal
u brengen ter plaetsen daer ghy begheert/
die welcke is in dat Fozeeft dat ghy daer
vooz u siet. Also ghebonden ende ghebu-
gheit sittende op sijn Peerde ghelijck ghy
gehoort hebt / gelepde hy haer dwers dooz
dat groot Fozeeft / alwaer dat hy een play-
sant Casteel hadde staen / van t welke
die van binnen haer siende aenkommen / die
Doozte toefloten / maer dooz bebel van
Bilton soo waerts terstont open gedaen.
Als sy daer in ghekomen waren soo von-
den sy daer onuyt sprackelike vele rijc-
kelichheden. Ende also den Ridder met-
tet Krups ende Alphonce gingen banden
eenen hoek totten anderen / soo werden
sy ghewaer een seer dypstere gh'bancke-
nisse / in de welke wel waren dertich ge-
banghene Ridders / die soo mager ende
misdrecker waren / dat het beter scheen
datse uyt de Aerde quamen dan elbers
heen. Alphonce ende sijn kompanen
bemeecht zijnde met medelijden / gingen
haer al te satten omhelsen / den eenen nae
den anderen / ende hoe wel dat die geban-
ghenen haer niet en henden / soo en lieten
sy nochtans niet haer grootelic te be-
danken van haerder verlossinge. Men
mach hier uyt lichteliken oordeelen
sepde Alphonce / dat desen Bilton een
wreedt Tyrann gheueft is. Naese dese
handelinghe soo deden sy dat eten be-
reypden / ende maachten goede chiere/
principalijcken die inuwe verlost-
want daer wasser onder humleuen die
langher dan in vijf jaer haren buyck
noyt vol gegeren en hadden. Ende ter-
wijlen dat sy goede chiere maachten/
soo brachten Bilton ende sijn twee
ghesellen in een dypster gat by die rottig-
ende muisen / ende men gaf haer niet te
eten dan water en broot / in wat vreesse
dat sy waren dat laet ick u bedencken.

Als

Dat xij Capittel.

Hoe den Ridder mettet Krups zijn Moeder vant inde stadt van Hiponien, die welcke hy mede bracht tot Caire.

Als die tafelen waren opgenomen / den
Prince Alphonce ende den Ridder mettet
Krups ghelepeden die beertich andere
Ridders in een sale / alwaer dat hinghen
een groot menichte van wapenen / waer
van dat een peghelijck Ridder dat zijne
wederom bekende / ende die genomen heb-
bende met het ghene dat haer toe behoort-
de / soo sepde den Ridder mettet Krups:
Mijn vyzende ghy sult tot Caire trecken/
ende sult met u ghelepeden den dwerffen
Bilton / ende sijn twee ghesellen de wel-
ke ghy den Soudaen sult presenteren van
weghen den Prince Alphonce ende den
Ridder met het Krups / ons ghebedende
voornedelijcken tot zijnder goeder gratie/
ende secht hem dat wy soo haest wederom
sullen komen alsi moghelijck sal wesen.
Naese dat die dertich Ridders ghewapent
ende te Peerde geseten waren ende oorlof
ghenomen hadden aen Prince Alphonce/
ende aen den Ridder mettet Krups / soo
vertrocken sy / ende gelepeden met haer
Bilton ende sijn twee gesellen. Als sy te
Caire ghekomen waren / soo gingen syse
den Soudaen presenteren / ende sepden
ghelijck haer bevolen was. Doe sepde den
Soudaen / boozwaer sebert dat den Rid-
der met het Krups Ridder geslagen is / so
zijn my alle dingen nae mijnen wensche
gekomen. Doozts verstaen hebbende dat
hem sijn soon Alphonce soo bromelich
ghedragen hadde in t vangen van dese
Tyrannen / wasser uptermaten seer bli-
de om / ende sepde soo hy inde eerste seher-
mutsinge soo broom geweest is / ick ver-
hope dat hy t in de tweede noch berbe-
teren sal. Soo haest als hy van dese re-
dene een epnt gemaect hadde / soo bebal
hy datmen dese drie ghebangenen sou-
de brengen in een kercke gebancknisse
tot die wederkomst van sijn soon ende
den Ridder mettet Krups / van de wel-
ke ick nu mentie sal maecten / latende
Bilton ende sijn twee gesellen in den on-
dersten Cozen van t Dalley van Caire
wel verwondert weseude.

Nae dat den Ridder mettet Krups
die dertich Ridders gesonden had-
de tot den Soudaen / soo bont hy eenige
andere huyfknachten in t boozsepde Ca-
steel / die welke hy last ende bewaringhe
daer van gaf / mit s'woerende ende belo-
bende getrouweicheyt / t welke sy hielden.
Doozts met den Prince Alphonce ende
Caristes sijnen schiltknacht vertrocken
van t Casteel / en te samen koutende van
menigerley dingen / quamen wel haest
binnen Hiponten / ende gingen logeren
ten huysse van den Gouverneur van der
stadt / te welke haer seer eerbaerlijck ont-
sinc / overmits dat sy lieden hem wel
bekent waren. Soo haest als sy ontwa-
pent waren / ende een wepnich gherust
hadde soo sepde den Ridder mettet Krups
tot den Prince Alphonce: Heer het ver-
dziet my dat ick mijn Moeder niet en sie/
daerom bidt ick u dat wyse gaen soeken.
Soo weet dat overmits dat sy die ge-
gentheyt van de Stadt niet en wisten/
dat haer den Gouverneur vergeselschapte
tot aen t huys van de weduwe van Ar-
pharat. Alwaer sy gekomen weseude / so
glinck den Ridder mettet Krups sijn
Moeder also haest omhelsen / haer doende
oornedighse reberente / Alphonce (om
die liefde die hy den Ridder doech) en de-
de oock niet minder / gelijck Caristes oock
dede / de welke daer aldermeest toe ge-
houden was. Na dat Platene haer had-
de willekome geheten / ende een wepnich
te samen gekoutet hadden / doen bad den
Prince Alphonce / datmen de weduwe
booz hem soude doen komen. Als sy ghe-
komen was / ende aenmerckende de Prin-
ce ende den Ridder so kostelijcken gekleer
ende van sulcke ghestadicheyt om haer de
meeste reberente te brengen / viel op
haer

haer kinten/haer bedankende van die eere die sy haer ghedaen hadden / haer niet te goet gekent hebende om in haer huys te komen. Sy dedens terstont weder opstaen / ende bedankten haer van die oommoedighe groetenisse die sy haer ghedaen hadde. Doozts te samen houdende menighe reden / soo ginck ten lesten de Prince Alphonce tot die weduwe van Arpharpat / ende seyde : mijn byzindinne wy zijn hier ghekomen om mijn byzu Plattene / Moeder banden Ridder mettet Krups mede te nemen / ende om dat sy u slabe is / soo eyscht hoe veel dat ghy begeert / dat wyder u booz betalen sulen. Mijn Heer antwoorde sy : doet met my ende met al mijn goet wat u gheleest / ick soude my wel geluckigh houden / waert dat ick u in eenige dinghen dienst mochte doen. Ick bedanke u van uwen goeden wille seyde hy / maer nademael dat ghy de slabe niet booz niet ghehadt en hebt / soo is het wel reden datmens u betale. Doe geboot hy den Gouverneur datmen haer terstont soude gheben dupfent dubbele Ducaten / t welch hy dede / waer van dat de weduwe den Prince Alphonce / ende den Ridder mettet Krups seer hooglijck bedankte. Doe namen syse mede in t huys van den Gouverneur / ende lieten haer nieuwe kleederen maecken / nae den staet als een Moeder toebehoort van sulcken Ridder als den Ridder mettet Krups was / de welcke doch hochte vier slaben Jonckvrouwen om haer te dienen / waer van dat sy seer blijde was. Dese dingen gheyndicht zijnde / soo vertrocken sy upt de Stadt van Hiponten / om wederom te keeren nae Baire / gheselschapt zijnde met den boozsz. Gouverneur / ende menighe andere Heeren / wefende vassalen ende ondersaten banden Soudaen. Daer gekomen zijnde / soo worden sy seer eerbaerlijcken ontfanghen van den Soudaen ende Soudane / de welcke alsoo haest quam segghen tot Plattene :

seker mijn wel beminde / ghy behoort weynich gehouden te wesen aen den Ridder mettet Krups / die u soo lange in slaverny gelate heeft sonder ons dat te doen weten / want hadde hy ons eerder doen waert dat ghy in dit Lant geweest waert / wy hadden u eer ontboden / om die liefde die wy den Ridder u sone dzagen. Doen began sy haer te vertellen alle die byzindheden die hy gedaen hadde / seggende dat hy gehouden woerde booz den besten Ridder vande geheele werelt / ende dat sy wel gheluckich was sulcken kindt in haer lichaem ghebzagen te hebben. Mijn vrou seyde Plattene (haer houdende oft sy nergens van geweten en hadde) het gelieft u goederterentheyt soo veel deuchts van hem te segghen. Ick en segger u soo veel niet van seyde de Soudane of het is noch al veel meerder / Platne was hier van seer blijde / ende en wist niet hoe sy haer ghehouden soude / denckende dat sy des prijzens noch vele waerdiger was / t welch alsoo gebeurde / want de Soudane behint haer soo seer met liefde / datse haer staet gaf als Blance haer eenige dochter / t welch was een groote gheneuchte booz den Ridder mettet Krups / en om welke oorzaecke dat de liefde / die hy den Soudaen ende de Soudaene droech / soo seer wies / dat hy niet en wiste door waer middelen dat hy haer aengename dienst soude doen / tot voldoeninge ende danbaerheyt der grooter deuchden die sy hem deden / ende aen sijn moeder / om de liefde van hem. Als hy aldus was pepsende / soo wert hem indachtich banden Turckschen Ridder / Heer van den Cozen van Clot / ende nam booz om hem te gaen soeken / maer dit woerde hy soo heymelijck doen alst hem moghelijck was. Om nu sijn booznemen best in t werck te leggen / soo riep hy een zijn famillere schiltknecht / ghenaemt Geoffrop / totten welcken hy seyde : Mijn byent / ghy weet dat my de Heere

re vanden Cozen van Clot / Wassael vanden Turck / in sommighe daghen boozleden beroepen heeft om tegen hem enen Camp te bechten / maer den Soudaen mijn Heer en woerde niet toelate dat icker ginck / om oorzake dat hy d' Armade vanden Turck eerst woerde becrechten / gelijck hy dede / ende geloofde dat hem vanden H. Geest moest in gheblafen wesen / want hy tegen alle menschelijcke hope victorie kreech. En om dat ick byese dat mijn boozsz Heer niet en sal willen lijden dat ick gae in t hof vanden Turck sijn groote byant / so moet ick hier in loofheyt gebuycken / want ick en sal niet gerust van geeste wesen / al eer dat ick een eynt gemaecht hebbe van mijn booznemen. Siet daerom ben ick van meynighe dat wy desen nacht vertrecken / ghy ende ick / sonder daer pemant van te seggen. Mijn Heer seyde Geoffrop / ick ben bereyt om mijn met u in perijckel te stellen / om u te dienen waert mogelijck sal wese. Bereyt u dan seyde den Ridder mettet Krups om te vertrecken ontrent der middernacht. Dese reden geepndicht hebende / so ginck hy van Geoffrop / ende ginck in de kamer vanden Prince Alphonce / met den welcke hy sijn tijt verdzeeft tot dat het tijt was om te rusten / en een pegelijck in sijn kamer ginck. Den Ridder met het Krups hem houdende of hy slapen ginck / ginck hem wapene vanden hoofde totten voere. En als het ontrent middernacht was / so ginck hy secretelijck upt dat Paleys / en quam hy Geoffrop / de welcke hy al bereyt vont. Doozts daer nae opgeset zijnde sonder dattet pemant merchte / reden den geheelen nacht booz tot ontrent den dagheraet / dat sy gekomen waren in een kleyn doornen / staende onder de lantpale vanden Turck / alwaer datse bleven om alle gelegentheyt te vernemen / ende oock om haer peerden te weyden / want sy waeren moede.

Dat xiiii. Capittel.

Vanden strijdt die den Ridder mettet Krups hadde tegen Almosan Heer van den Toren van Clot.

Geoffrop / schiltknecht van den Ridder mettet Krups / aenmerckende dat sy waer onder de gebedenisse van den Turck / seyde tot sijn Meester : mijn Heere soo ghy byest bekent te worden vande Turcken / soo soude het goet wesen dat ghy dat Krupce schupit dat ghy booz u bozste draecht / want wy komen in de lantpale van Turck / en ghy weet den spijt die ghy den Turck gedaen hebt / hem verlagen / en sijn standeaert ghenomen hebende. Daerom ben ick verskeret dat indien hy u mach krijgen / dat hy hem op u sal weken / bus denck wat ghy te doen hebt. Seker Geoffrop seyde hy / ghy segt de waerheyt. Doel schupide hy sijn krups tot dat sy quam in een ander doop by den Turck op byf mijlen wechts na. En daer blijvende schreef twee byeben / den eenen aenden Turck selfs / en den anderen aen Almosan Heer vanden Toren van Clot. Den inhoud aenden Turck was alleenelijck dat hy hem badt of hy hem byzeyerde woerde gheben om in sijn Hof te moghen komen / en daer niet meer dan drie of vier dagen te blijven. En aen Almosan schreef hy / soo hy een hert hadde en wissende houden den strijt daer hy hem toe beroepen hadde / met wil ende beltebinge vanden Turck / dat hy ghereet was om hem te betoonen in eene kamp dat hy ners gedaen en hadde sonder gerechtige oorzake. De byeben geschreben zijnde / gaffe Geoffrop / hem gebiedende dat hyse niet en en soude bestellen van in handen vanden Turck selfs / ende dat hy hem wel soude wachte te seggen dat hy in sijn land was. Mijn Heer antwoorde Geoffrop : Ick sal mijn Heer helpen / en soo wel mijn neersticheyt doe dat ghy oorzack sulc hebben om te vrede te wese. Als hy aen sijn Meester oozlof genomē hadde / so ginc hy recht aen in t Hof vande Turck / aen de welcke

hy de reberente ghbaen hebbende / pze-
fenteerde de byleven / seggende : Groot-
mogende ende gefrenger Heere / den Rid-
der metten Krups myn Heer doet u dooz
my ootmoedelijck groeten / u biddende
hem te willen gunnen 't gene hy aen u is
begeerende dooz dese tegenwoozdige byle-
ven. Den Turck de bylevē genomen h:b-
bende / dedese oberlupt lesen dooz sijn Se-
cretaris / in tegenwoozdichheyt van vele
grootte personagien van sijn Hof. Den
Turck seer blijt zijnde om dat hy hoorde
dat den Ridder daer begeerde te komen/
sepde dat hy hem niet alleenlijcken by-
heyt en gaf dooz byse dagen / maer soo lan-
ge alst hem gelieven soude sijn u residentie
daer te houden. Ende op dat hy dies seker
mach sijn / so gebiede ick tegenwoozdelij-
cken datmen hem byleven van assurantie
ghebe. Geoffrooy wel blijde van deser ant-
woozde / pzeffenteerde hem oock den byef/
houdende aen Almofan / Heer bande Co-
ren van Klot / die welcke op die tijt me-
de in 't Hof was / waerom dat hem den
Turck terfont riep ende sepde: Almofan
siet hier is een byef die aen u dzeffert.
Soo haest als hy hem genomen / ende den
inhout gelesen hadde / werdt hy ontfleken
met gramfchappe / ende sepde : Wode ghy
sult utwen meester seggen dat ick hem sal
antwoozden als hy hier gekomen is / aen-
gesien dat hy woozgenomen heeft om hier
te komen / ende dat ick hem sal afnemen
sijn groote hooberdicheyt ende hooch be-
roeminghe / al eer dat hy van hier sal
scheyden. Sijn reden ghepndicht heb-
bende / soo nam Geoffrooy oozlof aen den
Turck / hem bedankende der goeder
antwoozde die hy hem ghedaen hadde.
Mijn byent sepde hy : seght utwen mee-
ster dat hy seer willekomen sal sijn / ende
dat ick begheere dat hy in geen ander
berberge en gae in deser stad dan in
mijn Palaps. Geoffrooy vertreckende
van 't Hof / keerde wederom tot den Rid-
der metten Krups / tot den welcken hy

de woozgendende dinghen vertelde / waer
van dat hy soo blijde was / dat hy terfont
sijn Krups ondeckte / ende na dat hy ghe-
wapent was / vertrock upt het Doop daer
hy was / ende ginck in 't Hof van den
Turck die hem wel eerbaerlijck ontfinc/
ende wert terwijlen seer besien / so wel van
hem als van de anderen / haer grootelijck
verwonderende van de vromicheyt van
een soo jongen Ridder als hy was / den
welcken ghehouden hebbende menige re-
den met den Turck sepde tot hem : Mijn
Heer die principale oozsacke die my ber-
weckt heeft om hier in u Hof te komen/
dat is om dat ghy een Ridder hebt ghe-
naemt Almofan / ende noemt hem Heer
van den Cozen van Klot / de welcke my
in woozleden dagen beroepen heeft / om te
ghen hem te bechten / siet daerom ben ick
hier ghekomen / soo hy hier tegenwooz-
dich is dat hy speke / ende so hy is absent
soo bidde ick u dat ghy my hem doot spre-
ken. Almofan die als noch als een mijs-
ken hadde stil gefwege begon doen te se-
gen / Ridder ick bent die hem noemt ge-
lijck ghy seght. Ende op dat ghy niet en
meent dat ick mijn woozde wederom in
den hals sal halen / siet daer is mijn pant/
twelck den Ridder terfont op nam / ende
sepde Almofan / ghy hebt een woepnich
te haestlijck gheweest om u pant te ghe-
ven / want u sake en is niet recht noch
goet / 't welck is tegen ozen van de Rid-
derschap / nochtans op dat ghy niet en
meynt dat ick dit segghe upt vzeffes
halven die ick dooz u hebbe / siet daer is
oock dat mijne / soo ghy meent recht te
hobben / soo neeme het ghelijck ick dat
utwe ghedaen hebbe / twelck hy dede / ende
alsoo wert den Kamp aengetepkent
tegen des anderen daechs wel voecht.
Hoch dien dach wert den Ridder met-
ter Krups seer hoedelijck ghetraecteert
vanden Turck / tot dat die nacht quam
ende tijt was om te rusten / twelck den
Ridder metten Krups wel van noden
was

was / obermits dat hy de woozleden
nacht niet geslapen en hadde / ende stiep
dse aenstaende noch minder / nochtans so
lach hy op een goet bedde / 'twelck den
Turck wooz hem hadde doen berpeden
in een seer kostelijcke kamer. Alsoo haest
als het begon te dagen / soo stont hy op
ende ginck van wajenen / ende woozis op
sijn preet geseten zijnde / ginck strax tot
der aenghetepckender plaetse / aldaer dat
hy niet langhe en was / ofte sach Almofan
aenhomen seer ridderlijck ghewapent/
ende sonder deel woozden te maken sieten
haer Peerden met spoozen / ghemoetende
malkanderen met sulcken kracht / dat se
haer sporen inde lucht deden bliegghen als
spaenderen. Doe sepde Almofan: Ridder/
't gene dat wy hier doen dat en is niet
dan tijtberdyff / wy moeten wederom
beginnen op een beter maentere : wel aen
ferde den ridder / laet ons besien wat van
dese reys wozen toll / en wederom ncu-
we lancien ghenomen hebbende / gaben de
Cellenaers weder de spoozen / ende ghe-
moeteden malkanderen met sulcken snel-
heyt / dat die lancie van Almofan in me-
nighe stucken spronck / maer den Ridder
metten Krups stuerde de sijne also / dat hy
man en peert ter aerden velde / Almofan
in 't ballen quetsede hem seer in sijn eenen
hij / ende was hier van soo sinneloos / dat
hy so haest niet wederom en konde opstaē /
't welck siende den Ridder metten Krups
gebruyckte hem soo heus dat hy oock
van sijn Peert steeth / ende ginck seg-
gende tot sijnen byandt sonder hem enich
quaet te doen : maer Ridder is dit de
doet der grooter vzeppinghe die op my
ghedaen hebt. Almofan beschaemt zjn-
de van dese woozden stont op ende ge-
liet hem beter als hy was / ende nam
dat sweert in de buyst / ende dede sijn
uperste kracht om zijn byant te ver-
winnen / den Ridder metten Krups de-
de oock zjn beste / alsoo dat se malkande-
ren menighe swaere slaghen brochten /

maer Almofan ontfinclic ten laetsten soo
bele / dat hy langer niet en wist op wat
voet dat hy springen soude. Den Ridder
metten Krups hebbende medelijden met
sijnen byant / sepde tot hem : Almofan
om dat ick sie datstu seer vroom Ridder
bent soo mishaecht het my dat ick op
soude dooden / daerom soodp du wilt se aen
my ghevanghen geben / ick sal u 't leben
salveren / ende sullen wooztaen goede byin-
den wesen. Almofan siende dat hy de
sterckte van desen jongen Ridder niet en
konde wederstaen / sepde : Ridder ick be-
kenne ende belijde dat ghy zijt den besten
Ridder van de geheele werelt / ende den
grateufelicksten en goedertericksten dien
ick opt kende / soo ick quaet van u geseyt
hebbe 't is 't onrecht geweeft. Wel aen/
soo ghebe ick my nu gebanchelick in
utwen handen / 'twelck seggende / nam sijn
sweert by den punte / ende pzeffenteerde
den Ridder metten Krups / de welcke daer
nam / ende woort ginck hy Almofan om-
helschen ende kuffede hem / waer van dat
den Turck ende alle die bystanders seer
verwonderd waren. Als dese twee Kamp-
ploenen vertrocken waren / soo sepde Al-
mofan tot de Turck : Mijn Heer siet hier
den besten en den deuchdelijcksten Ridder
dien ick opt ter werelt kende / ende daer-
om so heb ick my aen hem ghevanchelick
ghegeben / berou hebbende van 't onghel-
lijck dat ick hem gedaen hebbe / ende van
alle 't gene dat ick sonder oozsacke tegen
hem geseyt hebbe. Almofan sepde den
Turck / siet op een ander tijt hoe dat ghy
spreken sult / en van wie / het is een groot-
te schande woort een Ridder een loghe-
naer te wesen / ende permandt onrechte
misdaden op te leggen / ende ghy Heer
Ridder metten Krups (sepde hy) ghy
zijt wel gheluckich / soo verbult met
deuchden te zijne / soo ghy my wilt ge-
looben / ick sal u de grootste personagie
maken van alle u geslachte. Groot-
moghende ende ghestranghe Heer sep-

de den Ridder metter Kruys / ick bedancke u ootmoedelicken van de deuchde die ghy my presenteeret / ick late my wel ghenoe- gen met den staet die ick hebbe de welke is groeter dan my toebehoort. Maer aen- gesien dat het Godt gelieft heeft my deel- achtigh te maechen van soo goeden soz- tyn / so behoore ick hem daer van te lobē ende te dancken / daer na mijn Heer den Soudaen aen den welcken ick alle mijn leuē lanch gehouden ben: dit seyde hy om dat hy sach dat den Turck hem woude dzingen om in zijn dienst te blijven.

Dat xv. Capittel.

Hoe den Soudaen den Ridder metter Kruys over al dede soecken, ende hoe dat hy tijdinge van hem hoorde.

VAn't vertreck vanden Ridder metter Kruys ende Geoffroy en worden niemant getwaer geijgh ghy gehoozt hebt / dooz oorfake dat sy haer dinghen soo seer- cretelijck aenghegaen hadden. Als het nu dach ghevoorden was / soo was Carlstes seer verwondert om de absente vanden boozs. Ridder / maer hy lietet weynich blijcken / meynende dat hy wat broegher was opghestaen dan hy ghewoonelijck was / en dat hy ende de Prince Alphonce te samen elders waren gegaen om haer te vermaken / soo is onder dese peynlinge Alphonce gekomen in de Camer vanden Ridder metter Kruys / tegen den welcken Carlstes seyde: Mijn Heer begeert ghy den Ridder metter Kruys / ja: / waer is hy antwoorde Alphonce / het is twee uren gheleden seyde Carlstes dat ick in zijn Camer gheweest ben / de welke ick toe ghemaecht bont / maer hy en wasser niet sine. Van dese reden was Alphonce wel verwondert / maer meynende dat hy elders ghegaen was om zijn affapren en liet niet mercken tot ontrent den middach / dat den Soudaen zijn vader tot hem seyde / waer is den Ridder met- ter Kruys / is hy slech / ick en ben niet

gewoonelijck dat hy soo langhe toeft son- der my te komen versoeken. Mijn Heer antwoorde Alphonce ick en hebbe hem niet gesien sedert gister avont / noch nie- mant van zijn volck / want ick hebbe huy- den moorge wel broech gebonden Carlstes zijn broeder / de welke my seyde dat hy hem in zijn kamer niet gebondē en heeft / waerom dat ick niet weet wat dat ick dencken sal. Den Soudaen dit hoorzende / wordt in sich selfs seer beroert / nochtans soo hadde hy booz dien dach patiente. Des anderen daechs stende dat hy van hem geen tijdinge en hoorde / werd't noch veel meerder beroert dan te vozen / peyn- tlijck om dat de sommitge van zijn Hof quact van hem seyden / 't welck hem misghaechde / want een pegeelijck seyde zijn meyninge af / den eenen hem pryfen- de / ende den anderen hem laechende. De tijdinge wert oer gedragen aen de Sou- dane / aen Blanche / ende aen Blarine / de welke hier van soo seer verbult worde met rouwe / dat het uytier maten was. Ende hoe wel dat den Soudaen ober al font om tijdinghe te hoozen / soo en kreech hy geen sekerheyt / ende waren in deser broeffnisse den tijt van 8 dagen / en den negenden dach doe geboot den Soudaen tshen Ridders dat sy haer souden van een schepden twee ende twee / ende soecken tot datse tijdinghe van hem vporchen / seg- gende dat hy haer soude geven de beste plaetse van zijn lant / booz de ghene die hem de eerste verscherheyt daer van brochte. De Ridders wel blijde van deser belofnisse maechten een opzet om wel naerstelijcken haer beste te doen maer den selfsten dach als sy bertrec- ken souden / soo quam daer te Caire een koopman die welke hoorde muernu- ceeren van 't vertreck van een Ridder / seyde tot zijnen Waert / Ten is maer drie dagen geleden dat ick den Ridder ghesien hebbe daermen van sprecht / ende zijt verschiert dat hy om de liefde die

die hy mijn heer den Soudaen broecht / groeter presentatie gewepgert heeft / ende soomen quaet van hem sept dat is 't on- rechte. Ho mijn bzient (seyde den Waert) soo ghy mijn Heer den Soudaen groote dzintchap wilt doen / soo gaet hem seg- gen 't geene dat ghy my gesept hebt / want hy om de liefde van hem in grooter quel- linge is. Doen ginck den koopman op 't Paleys daer den Soudaen was / tot den welckē hy de reberentie ghedaen heb- bende / seyde: Mijn Heere ick hebbe ber- staen dat ghy den Ridder metter Kruys doet soeken. Soo zijt verseckert dat ick hem binnen drie dagen gesien hebbe in 't Hof vanden Turck / daer hy bervoonden heeft in eenen kamp den stercken Almo- san Heer vandē Cozen van Alot. Voorts bertelde hy hem van menuyt tot menuyt watter geschiet was / ende dat Almosan den Ridder metter Kruys hielt booz den besten Ridder die hy ter werck kende. Om welcke oorfake seyde hy dat hem den Turck soo seer met liefde behangen heeft / dat hy hem presenteerde te maken den grootsten Heer van alle zijn gheslacht / op konditie soo hy by hem in zijn Hof wou- de blijven. Waer op dat hy geantwoort heeft / dat hy u om geene andere Heeren nimmermeer verlaten en wil / ende dat hy hem alle zijn leefdaghe voegen soude om u de meesten dienst te doen die hem mogelijk soude sijn. Edele hert / seyde den Soudaen die om eere te verkrijgen hem gefelt heeft in de handen van zijn doot vbanden. Van zijn vbanden seyde den koopman / seker mijn Heer hy is ten winsten in 't Hof vanden Turck soo wel ge-eert als in den uwen / want den Turck ende alle andere groote per- sonagten bewijfen hem eere ende rebe- rentie / obermits de glorieuse victo- rie die hy tegen Almosan gehad heeft / recht als of hy ware Prince van Tur- kijē. Dese tijdinghe wert terstont verbrzept dooz 't ghebeele Hof vanden

Soudaen / also dat sy quamen ter ooren van de Soudane / van de schoone Blar- che ende van Blarine / die welke hier uyt sulcken blijschap schepten dat het niet om te schrijben en is. Nu ter wijlen dat- ter sulcke tijdinge ommezingen in 't Hof vanden Soudaen / soo was den Ridder metter Kruys in 't hof vanden Turck / verbrodende tot dat de wonden van Al- mosan genesen waren / de welke tamē- lijk zijnde / soo ginck den boozseyden Rid- der oozlof nemen aenden Turck / om we- derom te heeren nae Caire met Almosan ende Geoffroy zijnen schilt-knecht / hem bedanckende der groeter deuchden die hy hem gedaen hadde / sonder dat in een' ger- ley manieren verdient te hebben. Waert mijn eere seyde den Turck u hier houden / ick verschiere dat ick gheenstns en soude konsenterē dat ghy wederom sout heeren / want my dunckt dat ick wel gehouden soude sijn aen onse Goden / waert dat ick sulcken Kaddal als ghy zijt tot een van mijn Wassalen hadde. Nochtans aenge- sien dat ghy soo grooten lust hebt om we- derom te heeren nae Caire / soo ben ick er wel mede te vreden / gelepde gebende als ghy selfs zijt begeerende / daer beneffens / gout / silber / volck / peerden ende wapen- nen soo ghyse van doen hebt / want mijn goet dat is tot uwen besten. Mijn Heer seyde den Ridder ick bedancke u seer oot- moedelijck / u veradberterende / dat in- dien ghy mijnder van doene hebt / dat ick mijn leven booz u ende booz de uwe volk stellen tegen alle menschen / uytgenomen mijn Heer den Soudaen. Naē dat hem den Turck minnelijck bedanckt hadde / soo namen sy aen malkanderen oozlof. Ende alsoo vertrock den Ridder metter Kruys ende zijn geselschap / doende sul- ke deligentse / datse in hoeynlich tijts qua- men op drie mijlen weechs na by Caire / alwaer dat sy een dootlijcken strijt had- den teghen seben Ridders / ghelijck ghy hier naē noch hoozen sult.

Hoe den Prince Alphonce ghetrocken zijnde uyt der Stadt van Cairre, meynde doorgheflagen te worden van een van de Kofijns van Billon, die gheselschap was met ses straetschenders.

De tijdinghe tot Cairre ghepublicteert zijnde dat de Ridder mettet Krups was in 't Hof van den Turck: Soo en konde Alphonce niet laeten hem alle dage uyt gaen te bermaken: vernemende van alle kanten oft hy den Ridder mettet Krups niet en sach komen/den welcken hy soo seer was begherende. Soo ist op een tijt gebeurt dat hy (hem houdende of hy 't Nach woude gaen) uyt Cairre troock / gheselschap zijnde met wepnich volcks / ende en hadde niet gereden boven een halve mijl / of hy quam in een schoon dal / alwaer dat hy ghelewaer wert seben Ridders / komende uyt een kleyn Boschagie / 't welck niet veer van daer en was / ende siende dat het was een van de Konijns van Billon / smect zijn peert haestelick om / ende kreech noch met nauwer noot de poorte vander Stadt / hoe wel dat sy haer beste dede om hem te achterhalen. Als dese straetschenders sagen dat sy hem niet konden krijgen / so keerden sy wederom / ende namen den wech dien sy gekomen waren / maer sy hadden wepnich gereden / ofte ghemoete de Ridder mettet Krups met sijn twee ghesellen / den welcken den Konijn van Billon alsoo haest kende / waerom dat hy began te roepen met luyber stemmen / segghende: Kouraghe mijn ghesellen / dat nu de wrake die ons ghesalgeert is te nemen op den Prince Alphonce / ghenomen woude op desen hont den Ridder mettet Krups / 't welck segghende / ginghen met groote furie den Ridder mettet Krups ende de twee die hy hy hem hadde beechten / de welke (als vrome Ridders als sy waren) haer soo vromelick weerden / dat elck sijn wederpartij inde eerste tegen-

komste van den Peerde sloech / ende vlesen doot ter aerden / 't welck Billon seer dede verbarren / maer stelde hem alsoo den surselick ter weer / dat Almosan ende Gouffroy op hem niet en konden gewinnen / maer ter contrairp beschadichde haer seer / want hy was machtich ende wel geschicht ter wapenen. Den Ridder mettet Krups dede al twee anderen verslagen hadde / siende dat sijn geselle niet en wonden / verket die twee dieder noch overgebleven waren / ende quam tegen den Konijn van Billon / met den welck hy eenen grooten strijt hadde / die wel lange duerde / nochtans soo gaf hy ten laetsten zijn wederpartij so veel swaere slagē dat hy gedrongen wert sijn wapenen wech te werpen ende de bliecke te nemen / maer den Ridder mettet Krups verholchde hem so haestelick / dat hy hem ghebanckelick / nam ende bondt hem de handen op den rugge / ende de voeten onder den buyk van 't Peerde. Alsoo dede hy oock met de ander twee dieder noch overgebleven waren. Dat gedaen zijnde / namen haren wech na Cairre daer Alphonce was / vertellende zijn vader hoer met hem ervaren was / de welke terstont dede wapenen twintich Ridders om te gaen na dese straetschenders die sijnen soon hadde wille dodden. Als sy gewapent en te Peerde gheseten waren / vertroocken van Cairre met groote deligentie / maer sy en hadden gheen myle weechs ghereden / ofte saghen den Ridder mettet Krups weder om komen by hem hebbende de ghebanghenen / waerom dat die eene van hen lieden de welke was een goet vrient van den voozē Ridder wederom kerne nae Cairre met vollen spronghe des Peeris / ende verhandichde den Soudaen 't ghene dat hy ghesien hadde. Den Soudaen wel blyde van dese tydinghe / gheboot terstont dat die Peerden ghebrocht werden / 't welck geschiede. Daer nae gheselschap zijnde met Alphonce ende

ende met menighe andere Baronen en Heeren / ginghen den Ridder mettet Krups in de gemoete / de welke siende den Soudaen aenkommen / die hem eer ende reberente dede / woude ter aerden knielen / maer de Soudaen verbootte hem. By malhanderen komende / bevoelen malhanderen Broederlicke liefde / op goeder trouw sepe doen den Prince Alphonce tot den Ridder mettet Krups / ick weer niet hoe dat ick my tot u waeris quiteren sal / om dat ghy my g'wozken hebt van desen verrade / die my hupden mozgen woude doen sterben. Mijn Heer antwoorde den Ridder mettet Krups al lachende / en neemter soo seer niet ter herten dat ghy 'er u slapen om laet / sy hebben loon na haer wercken / gelijck ghehadt heeft Billon haer Capiteyn. Houdende dese reden / soo quamense bintē der Stadt / al waer dat hy seer eerbartelick ontfanghen wert vande Soudaen / vande schoone Blanche / ende van Plarine / ende wert meer bemint van een pegerelick dan hy opt ghebaen was / obermits zijn broome sepen. Onsen voozēden Rucheur Dandianus vertelt ons dat dese drie gebangen gelept wouden met Billon in een dypster ghebanckelisse / ende den roekomenden dach dooz bebel van 't Hof / werden vertoefen om gequartiert te wouzen / 't welck gheschiede / de slucken wouzen ghehangen op verscheppen plaetsen tot een exempel van diegheleijcke Ere-roobers en straetschenders / soo wel te water als te lande / obermits datse daer in 't lant ghewoonlijck waren meer te roben dan op ander plaetsen / want den voozēden Soudaen en was niet seer ontsien / maer hy wordt schier ghemolesteert van alle zijn onderyaren / want sy en wouden hem niet langer renich tribuut betalen.

Dat xvij. Capittel.

Hoe de Ridder yet wijs wort van sijn gheflacht / en van 't voornemen van ses Ridders tegen hem.

Den Ridder mettet Krups wederom gekert sijnde uyt het Hof van den Turck / in 't Hof vanden Soudaen tot zijnder groater eeren / woude (gelijck ghy gehoozt hebt) wel eerelick ontfangen / so wel van de eene als van de anderen / en wert met den Prince Alphonce so familiāer (hoe wel dat hy te voozen genē was) dat sy (sebert sijn wederkomstē uyt Turckijen) t'samen slepen / ende men en soude den eenen sonder den anderen niet ghebonden hebben / 't was dach of nacht / waer in dat den Soudaen ende de Soudaen so wel te vreden waren / dattet haer een groot solas ende ghenoechie was / die twee sulcke volmaecte vrienten te sien / want terwylte dat den Prince Alphonce conbersatie ghehad hadde metten Ridder mettet Krups / soo was hy ghewozen / sterck / stout / ende een goet Ridder / gelijck hy dat wel behoonde in de nederlage van Billon. Certe gien dat den Ridder mettet Krups zijn tijt dus verdreef niet die Heeren / so quam daer in 't Hof vanden Soudaen een Christen mensch / ende woonde alle in een tollernisse ontrent by Cairre / den welckē onsen Heer den geest van prophete gegeven hadde / den welke hoozende de groote vernemēheit van den Ridder mettet Krups / woude hem kennen / ende is hem eens op een tijt gaen besoecken in sijn logijs. Ende hem den stende soo soet / goederieren ende gracieusen Ridder (na dat hy hem gezoet ende menighe reden t'samen gehouden hadde) sepe: Seher Ridder ick en be niet verwonderd dat sy u prijsen ende loben die u kennen / want waer 't dat sy wisten dat ick weet / sy souden u noch meer prijsen. Dit is op dese tijt genoech dat ghy dat weet / want als het den tijt eycht / soo sal ick met u alleen hier breeder van spreken / daerom bebele ick u teghenwoordighlijcken te Godewoert. Ter selber uyt ghetrock de Heerenijt / laende den Ridder in een wonderlijck gheprens /

om welker oorſake dat hy die nacht niet en konde geruſten. Ende hoe wel dat den Prince Alphonce hem bzaechde wile dat hem veroorſaecht hadde ſo ſwaermoedich te wiefen / ſoo en woude hy nochtans noyt niet ſegghen / maer geller hem oft hy ſteck hadde geweest. Als het begon moezgen te re woerden / doen ſepde hy totten Prince Alphonce: Mijn Heer / my dunct dat ick nu wel ruſten soude / want ick hebbe grooten luſt om te ſlapen / waerom dat ick u bidde dat ghy u niet gebieden wil dat ſe in deſe kamer niet en komen / of ten ſpreken minſten thien uren / ick ſalt doen antwoorde Alphonce / t welck ſegghende / ginck upt de Camer om den Soudaen ſijn vader den goeden moezgen te gheben. Also haect hy wech gegaen was ſoo ſepde den Ridder mettet Krups tot Geoſtroy ſijn ſchilt-mecher dat hy al heymelick ſoude gaen tot den Heremijt ende Propheet / ende ſeggen hem dat den Ridder hem bat dat hy by hem in ſijn logijs ſou komen / dewelcke hoorzende die begeerte vanden Ridder ginget ter ſtont / na dat hy hem de goeden moezgen ghegeven hadde / ſoo dede den Ridder mettet Krups Geoſtroy upt de Kamer gaen / ende boozts ſepde hy tot den Propheet: ſeker mijn vrient ghy hebt my in een wonderlick ghepepns gheſtel / daerom bidde ick u my te willen verklaren t gene dat ghyder van op t herte hebt / dat mijn perſoon aengaet. Ridder antwoorde de Propheet / ghelijck ghy weet dat ick een Chriſten ben / ſoo weet oock dat onſe Heere my den Geest van Propheetie ghegeven heeft / om u te verkondighen die wonderlijcke abontueren die u toekomende zyn / want het komt al dooz de Godelijcke boozſtenicheyt / ende niet en geſchietet ſonder toelatinghe vanden ſeligen / de welcke weet ende kent alle dingen. Ick gheloobe wel al t gene dat ghy ſecht antwoorde den Ridder / want ick ben oock een Chriſten. Ick moet u noch

wat meer ſeggen ſepde de Propheet / Sij verſekert dat ghy gheſproten zyt vanden hoochſten ſtam van geheel Chriſtenheyt / t welck ghy op een hoozt vernemen ſult dooz u boornicheden. Doozts hoe wel dat u hert tegenwoordelijcken niet ghenegen en is om vrouwen te beminnen / ſoo ſal nochtans den tyt komen dat u die lieſde ſeer ſal tozmenteeren / dooz oorſake van een vande ſchoonſte Jonckvrouwen van geheel Chriſtenrijck de welcke wiefen ſal meeſterſſe van u hert / ende ſulter op een hoozte tijdt groote blifſchap van hebben in grooter eeren / ſp ſal een teyken hebben aen haeren rechten arm / rootberblich ghelijck een krooſe / uptſpruytende van eenen krooſeboorn. Indien tijden als dit gheſchieden ſal / ſoo ſult ghy vinden dat ghy van oberlanghe verlozen hebt / ende ſult weten dat het waer is dat ick u ſeggher. Waerom dat ick nu ſwijghe / want ten is niet van nooden u daer meer af te verklaren / u bidde om u profijt / my daer niet toe te willen dyligē. Van deſe tydninge wert den Ridder mettet Krups wonderlijck ſeer verwondert / de welcke het nochtans ſoo weynich liet merken als hy mochte / ende God blijdelijck lodende van alle deſe dingen / ſepde: Also als het Godt den Heere gelieden ſal ſoo geſchiede het / hy mach met ſijn kreaetueren doen dat hem behaechlijck is. Daerom mijn broeder ende goede vrient / ick en dreeſe mijn vanden niet in enigherley manieren / ſoo wel Wereltlijck als Geestelijck / dooz oorſake dat ick alle mijn betrouwen op Godt ſtelle / verwachtende van hem vterzozte / niet dooz mijn verdienſten / maer dooz een vast gheloobe ende betrouwen dat ick in Jesus Chriſtus hebbe mijn enighe Middelaer / Advocaet ende Saltemaker. Onder deſe handelninghe ſoo zinder ſes Ridders gekomen in t Hof vanden Soudaen / de welcke rijchijck zijnde vande goede vermaenheyt van den Ridder mettet Krups beſloten

te ſamen eenen Toynſpel te houden / van welcke ſp ſelfs beſchermers ſouden wiefen / op werpende in haer houſinghe dat een reghelijck beſonder ſteken ſoude tegen alſamen / den eenen na den anderen / of ten waer dat hy loof worde. Dit deden ſp / meynende dat den Ridder mettet Krups (de welcke mede toynſpeler) eerst ſoude willen ſtecken en dat hy loof ſoude werden al eer dat hy vterzozte hadde / ende dat het onmogelijck was oft een van hen ſeffen ſoude hem vanden paerde ſtecken / t welck wiefen ſoude meynen ſp booz hem een groote ſchande / maer t ghebeerde al heel ter contrarict / ghelijck ghy hier waer hoozen ſult. Als ſp doen oorlof aenden Soudaen verzoeghen hadden / om een epnt te maerken van haer booznemen / ſoo deden ſp dat Toynſpel vterzoepen op den eerſten dach van Junius / op welcke dach dat daer verſchienen mentge groote en edele Ridders / de ene om haer ſterckte te beproeben / en de ander om den tijtverdyſt te ſien. Geoſtroy eenige mompelinghe ghehoort hebbende van de Intente ofte meyninge waerom dat de boozs Ridders boozgenomen hadden dit Toynſpel te houden / quamt zyn Meester te kennen gheben. Seker Geoſtroy antwoorde hy hem wel vterzoelijck / ghy ſult ſien (als ick hope) dat het tot haerder ſeer grooter oneere ſal wiefen. Doen gheboort den Soudaen dat men enigge ſtelligien ſoude maken ter plaecten daer dit gheſchieden ſoude / ſoo wel vooz die Heeren als vooz de Vrouwen om dit te moghen aenſchouwen / t welck ghedaen zijnde / ſoo lieten haer die ſes Ridders daer vanden / ſeer koſtelijcken toegemaecht / die welcke (na datſe den Soudaen / Vrouwen ende Jonckvrouwen) de reberentie ghedaen hadde / deden haer paerden ſulcke ſpronghen doen dat het een ghenoechte was om te ſien / ende daer was ſulcken getter van Trompetten ende Scharmeyen dat

den eenen den anderen nauwelijck en konde hoorzen. Den Ridder mettet Krups hter van veradveteert wiefende / quam oock wel haect in t perch / ſeer koſtelijck gekleert / geſeten zijnde op een Cellenaer wonderlijcke ſchoone / van welcke den muſbant van ſijnen goude was / op ſijn barnaſch ſtonden geſigureert alle de vterzozten die hy gehadt hadde / zebert dat hy Ridder gheslagen was / zyn ſchilt was roodt geſchildert / van t welcke in t midden ſtont een groot bergulden Krups begruppende t gheheele ſchilt. Aldus toegemaecht ende geſelſchapt zynde met Almoſan en Geoſtroy / ginck oock de reberentie doen aenden Soudaen / ende daer na aen die Vrouwen. Doozts hem weder heerende tot den Soudaen / ſepde tot hem ſoo heymelijck dattet niemant en vterzozte / uptgenomē den Prince Alphonce: Mijn Heer / ick weet dat die ſes Ridders dat voghe op my hebben / want men heefter my van verſeekert / gelteft het u my dan oorlof te gheben om haer te gaen nonēt of ick metter wapenen weer omme te gaen? My dunct ſepde den Soudaen: datſe ſortelijck doen om u te willen vangen / daerom en ſoudet niet qualijck ghedaen wiefen datmen haer deſe hoogmoedighheyt een weynich dede vernederen / en aengeſten dat ghyder gaen wilt / ſo bebele ick u den jonghſten van ſeffen / want hy is een ſoon vanden Graef van Eſtlaverien / de welcke is mijn goede vrient. Mijn Heer antwoorde den Ridder / nadermael dat het u ſoo gelteft ſoo ſal ick het doen / ende oorlof nemende / hielt hem geereet tot dat die Trompetter een teyken gaf om in t perch te komen. Als hy daer was ſoo ſepde hy terſtont zyn Lantia in t ſilncket / verwachtende den eerſten Ridder / de welcke quam aentooopen met een ſog / wonderlijcke kracht / dat hy in t reghenomen zyn Lantia in mentighe ſtucken dede breeken / maer de Ridder mettet Krups

treffe hem so wel / dat hy man ende paert
debe ballen / alsoo datmen hem upt dat
parck moeste vjagen. Daer na quam de
tweede / maer't gebeurde hem noch arger/
want in 'r ballen van sijn Paert soo brack
hy sijn been. Hy vertwan oock ten laetsten
alle de anderen / uptgenomē den jongsten/
om dat hy hem bevolen was / nochtans
om den Soudaen te behagen soo stach hy
tegen hem / ende gebenghde dat den ande-
ren sijn Lancie op sijnē schilt brack / maer
hy stuerde de sijnē soo recht / dat hy mede
dwoeff dat hoogste stuck van sijn Helmet
sonder hem eenich ander quaet te doen:
waerom dat den jongē Ridder wel merre-
te dat den Ridder metter Krups hem
spacerde. Seker sepdē doer den Soudaen
soo lupt dattet een pegelich verstant / den
Ridder metter Krups is mijnder gedach-
tich geweest / waer van dat ich hem goe-
den dank weert / Inder waerheit hy be-
toont wel Hoofs te wesen gelijck hy is/
ende sse wel dat hy sijn lancie suert daer
hyse begeert te hebben. Den Ridder met-
tet Krups nlets verstaen hebbende / ginch
die beschermers vjagen oft hy noch yet
anders moeste doen om den prijs te win-
nen / waer op dat sy antwoorden dat hy
genoechsaem voldae hadde. Doozts stē-
de datter noch so vele schoone Ridders ge-
reert stonden om te stercken / ende datter
neen verwoerders en waren / soo riep hy
Almosan Geoffroy / welke hy (na doo-
st) hadden van den Soudaen / verwoerders
seldē dooz dien dach. Tegen de welke
menige goede Ridders haer sterckte qua-
men beproeben / maer dese twee dwoegen
haer so wel dat sy de eer verkiegen boven
alle die daer waren / 't welck heerde tot
haerder grooter eeren ende noch meer toe-
ren Ridder metter Krups / obermits dat
hy Almosan in eenen Camp verwoormen
hadde. De seest geduorende seer lange / en
ter brontscheden banden Ridder metter
Krups: Et ter contrarie so mispreefmen
seer de hoogmoedicheit van die ses Rid-

ders. Want gelijck het waer is datter nie-
der so verborger en is of het wort openbaer /
alsoo weert oock haer boosheit ondeckt / 't
welck haer verwechte een eenwighē ver-
bojtinge. Alsoo haest als het Coznospel
geepndicht was / so sonden die Ghehers-
den prijs aen den Ridder metter Krups
die hy gewonnen hadde: als te weten ses
sijne stucken gouden lakens ende ses stuc-
ken Carmesijn sluweel / 't welck hy sijn
twee Ridders deelde / ende noch eenighe
andere Ridders die mede getoznopt had-
den. Waerom dat hy grootelijck ghepre-
sen ende boozt sperael gehouden wert.

Dat xvij. Capittel.

Hoe de Coninginne van Duran ontset be-
geerde aen den Ridder metter Krups
tegen de Coninck van Madian, dewel-
ke haer met geweld woude trouwen.

Alle de vzeemde Ridders (na dat de
Afeeste ghedaen was) oozlof genomen
hebbende aenden Soudaen ende aenden
Ridder metter Krups / veretrocken weder-
om een pegelijck na sijn wooninge / seer wel
te vzeiden banden doozts. Ridder en van
sijn broomheit / want oberal waer sy qua-
men daer en deden sy niet dan te spreken
van hem en van sijn brontscheden. Alsoo
dat het geroep quam ter dooren bande Ko-
ninginne van Duran / tegen de welke de
Coninck van Madian oozloochde / haer
willende met geweld trouwen / dooz oozsa-
ke datse jonck en ee schoone jonckvrouwe
was / maer sy en begeerde hem niet ober-
mits dat hy mismaecht was / ende daer
beneffens so hadde hy een quade fame / siet
dat was d' oozsake datse hem geenstus en
heminde. Nu en konde sy hem langer geē
wederstant doen / noch en was van nie-
mant ontset verbaechtende / maer ten
lesten / soo wert haer indachtich bande
grootē vernamtheit / banden Ridder
metter Krups / waerom dat sy weder-
om een wepntich moets began te krppen /
ende schreef hem terstont eenen bries dooz
den welcken sy hem badt (dat inden hy
beminde

heminde dooz te staē die eere der vrouwen
in gh. rechtige saken) dat hy haer in haer
grootē noot souden horen ontsetten / ende
om dese boot(schap te doen / so nam sy een
out Ridder / tot den welcken sy geboort de
grootē naersticheit te doen / die hem mo-
gelijck soude sijn / den welcken verreckede
van Duran / dede sulcke dach-reysen dat
hy wel haest te Caire quam. En nae dat
hy sijn peert te eten gegeven hadde ginch
strac nae 't Balles daer hy vant den
Soudaen ende den Prince Alphonse sijn
soon ende den Ridder metter Krups / die
welcke hy oormoedelijck gpoerede. Doozts
soo sepdē hy oberlupt tege den doozts Rid-
der: Gestrēger Heer / de grootē vernamtheit
hept die van u uptgestoert is / dooz de gant-
sche werelt / die heeft begeertelijckheit ver-
wecht aen mijn se. r eerwaerdighe vrou-
de misstroostige Coninginne van Duran /
om u doozt nipt te doen werten hoe dat in
mejnich tijts boozlede den Coninck sal.
haren vader inden Heere verstorben is.
Waer van dat den Coninck van Madian
veradverteert zijnde / is in haer Coninck-
rijcke gkomen met een grootē menichte
van volc / ende heeft alceede met getale
gewonnen twee van de sterckste stedē van
haer land ende noch meernige andere ster-
cke plaatsen / alsoo dat hy haer tegenwoor-
delijck belegeret heeft in de stad van Du-
ran / daer sy hem met wepntich volc we-
derstaet so sy best kan / geen hoop hebben-
de sijn handen te ontblisen ofte ten sy dooz
u brontschep / daerom bidt sy u dat ghy
haer te hulpe wilt komen in haren upt-
ersten noot. Mijn brient antwoorde den
Ridder metter Krups / gaet wat moet
maecken / daer nae sal ich u antwoort
geven / ende hem doende ghelepen / is
sijn Logijs / ghebaot datmen hem eer-
baerlijck soude tracteren / 't welck ghe-
schiede. Certopen soo ginch hy oozlof
bragden aen den Soudaen / om te mogen
gaen ontsetten eener die des seer van
nooden heeft / na dat hem den Soudaen

sijn begeerte vergunne hadde / so waren der
menige die hem presenteerden geselschapt
te houden / ende seifs persoonelijck den
Prince Alphonse / die welke seer dzinghde
om daer mede te gaen / waer in dat hy
niet en woude hantfenteren / waer alleen-
lijck geselschapt zijnde met Almosan ende
Geoffroy ginch tot den Bode in sijn Lo-
gij / ende geboort hem dat hy hem soude
bereyde houden om binnen een ure te ver-
trecken. Ende hem hebbende doen wape-
nen / ginch oozlof nemen aenden Soudaen
ende aen 't geselschap / ende booztā ver-
trock hy van Caire / alleenelijck ghesel-
schapt zijnde met Almosan ende Geof-
froy / en mer den Bode / die welke quaer-
sichhept dede sy dat in wepntich dage
quam op d'z mijlen weerts na by de stad
van Duran / alwaer dat sy vonden tien
Madianijche Ridders / die den wogh be-
waerden / den Bode haer gessen hebbende
al eer datse hy haer quamen / sepdē tot den
Ridder metter Krups dattet beter was
datse eenen anderen wech namen: Doozt
boozt sepdē hy: sy sulken ons so vele quaets
niet doen als ghy wel meynit. Ende als sy
haer genaechten / soo begonnen die tien
Ridders te roepen / so seer als sy mochten.
So ghy zijt vanden banden Coninck
Madian so is u leven geepndicht / anders
geeft u gebanchelijck: Sijn vanden zijn
hy / antwoorde de Ridder metter Krups /
't welck seggende trocken al te samen van
leer / alsoo datse malkanderen soo dapper-
lijck bebochten / datmen niet dan bone-
ken vbers in de licht sacht bliegen soo wel
hande tegenkomste van haer swaerden
als van de slagen die op haer harnassen
vielen. Ende hoe wel dat de tien Rid-
ders vzoont ende stout waren / soo en
konden sy nochtans soo vele niet doen
ofte daer bleeffen op die selfde plaats
ses doot / want den Ridder metter Krups
die viel soo Ridderlijck aen / dat hy niet
een slach en sloech sonder te getoechen
ofte sijn wederpartij te verstaen / die an-

der vier stende haer inbegesellen dus toe-
gerust / ende dat sy doch seer gequeest wa-
ren / namen die blucht so seer als die paer-
den konden loopen. Den gode seer blijde
van dese victorie / dede singen die by hem
waren in een hol datme in die tijdt noem-
de / die oude verderffenisse / dooz 't welck
(sonder datse van yemant gesien worden)
hy haer gelepde tot aen 't Dalpeys vande
stadt van Duran / daer die Koninginne
was / de welcke stende den Ridder mettet
Kruys (die sy aen sijn wapenen hende)
ginch hem die meeste vrentschap betoo-
nen datter wonder was / ende denckt by
dat den Ridder mettet Kruys niet min-
der en dede / na dat sy een wepnicke te sa-
men ghehouet hadden / soo gingen sy in
een kamer seer kostelijck verciert / alwaer
dat den Ridder ontwapent woerde ter top-
pen datmen dat middachmael berepde /
waer en tusschen dat de Coninginne sep-
de tot den Ridder mettet Kruys: Mijn
Heer het soude my misshagen u soo vele
moeyten aen te doen en deden den grooten
noot daer ick my teghenwoozelijck in
binde / ende die goede vermaentheyt die
ick van ober lange van u gehoozt hebbe /
soo wel dooz u bzoornicheden als dooz u
oetmoedige boosheyt. Siet waerom dat
ick my meerder verstout hebbe om aen u
te begeeren dat ghy my sout helpē upt dat
perijckel daer ghy my in siet. Mijn Vrouw
antwoorde den Ridder mettet Kruys / zijt
bersekert dat ick my boegen sal met alle
mijn macht om u te houden in u recht / ge-
lijck ick doch wil dooz alle die gene / dlet
van my begerte in gerechtige sake en an-
ders niet / daerom bidde ick u dat ghy my
met waerheyt wilt seggen / wat schil dat-
ter is tusschen u en de Coninck van Ma-
dian? Mijn Heer sepde sy: na dat den Ko-
ninck salr. mijn vader / en de Koninck van
Madian lange tijt oozlooch ghehadt had-
den een tegen den anderen / 't welck
gewoest is een berkes vā menighe bzoorne
Ridder / mijn boozs vader stende dat hy

Hem niet langer en konde wederstaen / weert
ghebronghen om accoozt met hem te ma-
ken / op kondtste dat hy my ten houwelic-
ke soude gheben aen sijn soon / die welcke
het Koninckrijcke van Duran soude be-
sitten na sijn doot. Onder dese handelinge
soo weert mijn vader behangen met een
swaere sieckte aen die welcke hy stoz. En
nu wil my den Koninck van Madian
dwinghen / om te achtervolgen die belof-
tenisse die togghen mijn danck geschiet is /
waerom dat ick boozgenomen hebbe / om
lieber den doot te lijden / dat om twee ooz-
saecken die ick u segghen sal. Die eerste
is / dat den boozs soon van Madian een
bult heeft en soo mismaecht. Die tweede
dat hy vol is van alle ghezecklicheden /
ende quallck onderwerfen in deuchden.
Daerom soo hadde ick lieber te wesen die
armste ter werelt / dan by hem geboecht
te worden / dooz houwert ofte anders.
Mijn Vrouw sepde den Ridder mettet
Kruys / en isser anders geen schil / tusschen
u ende den Koninck van Madian / neen't
boozwaer / op ghelooft van een edele vrou
sepde sy. Wel aen dan sepde den Ridder /
neemt moet ende ontbiedt die princpsael-
ste van deser stadt / want als ick haer ge-
sproken hebbe / en haer gesintheyt weet /
soo sal ick mijn beste doen / om u te verlos-
sen van u vanden. Als sy in 't paleys ge-
komen waren / soo sepde den Ridder met-
tet Kruys tot haer. Mijn Heeren: dooz
begeerte van u Coninginne hier teghen-
woordich / soo hebbe ick verlaten 't Hof
vanden Soudaen mijn Heer / om u te
komen ontsetten / daerom seght my nu
of ghy ghesint zijt haer recht / ende dat
uwe te beshermen / dan oft ghy u als
volck sonder hope wilt opghen op
die ghenade van u vanden: Mijn
Heer antwoorde sy / wy sijn ghesint
om met u te leven ende te sterben in de-
sen strijdt / u belovende wten raedt te
volgen / ende te ghesjoozamen als onsen
Koninck. Hout u van ghereet sepde den
Ridder

Ridder om onse vanden te bestozmen /
want 'tis tijt om trent dyle uren booz den
dach. Almosan met dyle hondert boe-
volck sal hier blijven om de Stadt te be-
waren / maecht dat my boozt alle de reffe
holge / want ick neemse in mijn betwari-
ghe sonder datter eenich ander Capiteyn
sy dan ick. Als die ure gekomen was /
soo ginch den ridder mettet kruys upt
Duran met sijn volck ende ginch smijten
op sijn vanden de welcke noch op haer
bede liggende en hadden nergens geen
vermoedinghe op / waerom datter een
grootte menichte ghedoot ende ghequeest
worden. Nu overmits dat sy haer ver-
sprijt hadden op menighe plaetsen ront-
somme de Stadt / den Ridder mettet
Kruys Godt niet en willende tenuereen /
dede 't verrees blasen / ende liet hem ge-
noegen met dese victorie / en keerde we-
derom in de stadt daer hem de Coninginne
met groote blijtschap ontfinck. Als den
Koninck van Madia beradbertteert was
van dese tijdinghe ende wist dat den Ri-
der mettet Kruys dit gedaen hadde / soo
meende hy al lebendich rasende te woerde /
seggende met groote onlijdsameheyt / de
dunbel moet desen Ridder hier gebrocht
hebben / want hy is die ghene die ick op
deser werelt meest vreesse / nochtans soo
belode ick mijn Goden / dat ick tot geenien
tijden van deser Stadt en sal recken / al-
eer dat ick hem ghevangen en met de in-
woonders gheapt hebbe / om dese belofte-
nisse te verbullen soo oneboot hy dooz sijn
gheele Koninckrijck dat alle die gene die
sterck genoeg waren om wapens te dra-
ghen / dat hem die te hulpe soude komen.
Daer beneffens so secheef hy aē alle Ko-
ningen / Princen en Heeren / dat so sy hem
immermeer begheerden te behagen ende
dienst te doen / datse hem dit mael assi-
stentie souden doen. Hy welck gebodt en
begeerte / dat hem binnen twee maen-
den sulcke menichte van volcke te hul-
pe quam / dat hy metten eersten stozm die

stadt meende te winnen / want stende dat
hy sulcken hoop volck hadde / dedese ter-
stont bestozme. De Ridder mettet Kruys
aenmerckende dat hy met soo wepnicke
volck als hy hadde / niet gheueit niet en
konde wederstaen een soo grooten hoop
volcks als sijn vanden waren / so geboot
hy de bzoornen datse oip en water soude
heet maken (want dies hadden sy ober-
bloedich) waer mede dat sy de vanden
so seer beschadichden datse gedronge wer-
den om wederom af te wijcken / waer van
dat den Koninck Madian van rouwe
meende te sterben / en nam terstont vers
volck om wederom te stozmen sonder op-
houden / maer werden elke reys gedron-
gen om wederom af te wijcken met groot
berkes van volcke / nochtans wat weder-
stant den Ridder mettet Kruys dede soo
soude hy ten lesten te quaet gehadt hebben
en haddet gebaen den ontfet die hem den
Prince Alphonce dede / ghelijck ghy hier
nae noch hoozen sult.

Dat xix. Capittel.

Hoe datter vier Ridders vertrocken uyt
't Hof vanden Soudaen, om te hulpe te
komen aen den Ridder mettet Kruys,
ende waerom datse wederom keerden
sonder haer reys te vol-eyndighen.

Der was een groote murmuratie
Onder die Heeren van 't Hof vanden
Soudaen / om dat den Ridder mettet
Kruys van daer getrocke was alleenlijck
geselschapt zijnde met Almosā en Geof-
scop / ende sepden datmen hem niet en be-
hoozde te laten gaē in so verre Lande met
so wepnicke volck / en waren sijn persoons
halven seer bezeeft / want sy wilsten dat
den Koninck van Madian sterck ende
machtich was. Dese dinghen dus ober-
legghende / soo waren daer vier Ridders /
vrienden vanden Ridder mettet Kruys
die smoeren dat sy niet en souden rusten
al eer datse hem ghebonden hadden. In
dese deliberatie soo vertrocken sy van
Kaste / doende sulcke dachrepsen datse
quamē

quamen in 't Coninckrijck van Duran
waer in datse loepnich gereden hadden/
ofte gemoetede een Ridder / komende aen-
rijden soo herdt als dat paert hande loo-
pen / totten welcken sy vzaechde waer hy
wesen woude. Seker mijn Heer sepde hy/
ich gae in alle dese onilggheende Probin-
ten / soeckende volck om te komen tot
assistentie vanden Coninck van Median
die welcke de Coninginne van Duran
ende met den Ridder mettet Krups bele-
gert heeft in haer stad / en hoewel dat die
stad consumme becingelt is met krijgh-
volck ende daer binnen seer wepnich is/
nochtans soo bewaertse de boozs Ridder
so wel dat haer de Coninck van Median
niet grootelijck en kan beschadigen. Dat
niet tegenstaende so heeft hy gestoort daer
booz niet van daen te trecken / al eer dat
hyse niet gewelt gewonnen heeft, ende den
Ridder mettet Krups met alle zijn adhe-
renten heeft doen vanden / ende om dies
te beter tot zijn booznemen te komen / soo
heeft hy nu wederom ober al upt gheson-
den om meer volck te vergaderde / twelck
seggende / schepden van malkanderde haer
latende in een wonderlijck gepeys. Als sy
een wepnich gepeynst en verschepden re-
den te samen gesproken hadden / besloten
om wederom nae Caire te keeren / en
den Soudaen dese deerlijcke tijdinghe te
berkondigen / tot den welcken wederom
gekomen zijnde / verbroech hem alle 't ge-
ne dat ghy gehoort hebt. Den Soudaen
van dese tijdinghe seer vzoeblich wesende/
ontboodt terstont sijnen Vaedt ende gaf
haer de saecke te kennen / waer van dat
sy soo seer verwondert waren datse niet
een woort en konden antwoorden / 't
welck stende den Prince Alphonce / ginc
also haest tot sijnen Vader seggende / Heer
Vader ghy ende uwen Raet zijt wel haest
verbaert om een kilpne sake. Soo 't u ge-
heft my dozlof te geben / ich verhoep in 't
hozt hier soo goede middelen in te schic-
ken / dat ich u den Ridder mettet Krups

toeberom sal leberen gesont en machtich
gelijck hy te boozen was. Alphonce sepde
de Soudaen / sijn gebede u alle vryheyt / en
vilde u om hem so veel te willen doen als
booz mijn eyge persoon. Den Prince Al-
phonce seer vryde van dese antwoorde de-
de sonder verrecke de Crommelen slaen.
Die soldaten veradverteert zijnde dat het
was tot ontfet vanden Ridder mettet
Krups (sonder eenige gagie vanden Sou-
daen te willen nemen) mit dan in ses ure
warende vergader meer dan dertich duy-
sent ghewapende mannen / als te wesen /
chien duyfent te paerde / ende twintich
duysent te voete / al 't samen soo wel ghe-
moet / datse stepen met luyder stemmen/
wy toeben te lauge / laet ons gaen laet ons
gaen om te ontferten onsen bescherm-
er / want hy is de geene daer wy hy willen le-
ben ende sterben. Om haren goeden wils-
te ende deuchdelijcke couragie / soo wert
den Soudaen so seer verblijt dat het won-
der was / gelijckerwijs Alphonce doch de-
de / dewelcke stende zijn volck bercept in
so goede ordonnantie ende mer opperechte
Vaendels / verbroech van Caire / ende reet
so lange tot dat hy quam in 't Coninck-
rijck van Duran / op twee mijlen weechs
na hy 't Leger van de Coninck van Me-
dian / die welcke van haer komste verad-
teert zijnde / wert soo seer beroert dat hy
niet en wist wat hy dencken soude. Ende
obermits dat sijn volck (ghelijck ghy ge-
hoort hebt) haer verstroyt hadden ront-
somme die stad / soo dede hyse by een ho-
men / 't welck den Ridder mettet Krups
grotelijck dede verwonderen waerom dat
hy een pghelijck ghehoort datse op haren
dientf soude passen. Ende 't gene dat hem
aldermeest dede verwonderen dat was /
om datmen hem quam segghen datter
meer dan dertich duyfent ghewapende
mannen quam (soo wel te paerde als
te voete tot assistentie vanden Coninck
van Median / die alceede op een myle
weechs na by der Stadt waren. Et is

hy

hy gebraecht hadde van wat wech dat sy
quamen: men antwoorde hem upt ossien.
Doe klom hy op eenen hoogen Cooren/
ende aenmerckende die armade / hadde hy
na (van bijtschap die hy hadde) van bo-
ben neder geballen. Seggende tot de Co-
ninginne : Mijn Vrou / gijyt kourasie
het is den Soudaen mijn Heer die my ont-
set sent / want ich kenne zijn wapenen.
So haest als de Coninginne dese rede ge-
hoort hadde / soo fant sy terstont een van
haer Schiltknechten upt een loofs poozt/
die sy in der stad gemaecht hadde om te
sien of het also was. De welcke en hadde
niet ghereden de lengde van twee hooch-
schoot weechs / ofte hem gemoete de Rid-
der gende aen de Ridder mettet Krups
ende gzoetede den Schilt-knecht ende
vzaechde hem ofte hy niet en soude mogen
inder stad komen? Ja wel antwoorde hy
hem. Boozs te samen koutende quam
daer binnen / en gingen strax nae 't Pa-
lejs / daer hy den Ridder mettet Krups
vant koutende met de Coninginne / ende
nae dat hy haer die reberentie gedaet had-
de / soo sepde hy: Den Prince Alphonce
(mijn ghestrenger Heer) doet u booz my
votmoedelijck gzoeten / die welcke verad-
verteert zijnde dat ghy beleget waert / is
ghelkomen met dertich duyfent strejbare
mannen om u te ontfetten. Ridder mijn
vziet / antwoorde den Ridder mettet
Krups / ich bedanche mijn Heer wel oot-
moedelijck vander goeder gedachtenisse/
die hy aen my ghadt heeft / ende u van de
goede tijdinge die ghy mi gbrecht hebt.
Dese reden geendicht zijnde / hy / Almo-
san ende Geoffroy gingen haer wapenen.
Doortgegaen zijnde upt die boofs Booz-
te / gingen recht aen nae 't Leger vanden
Prince Alphonce / die welcke stende den
Ridder mettet Krups. Iep hem alsoo
haest omhelsen in manieren dat sy mal-
handeren niet en konde laten. Die van 't
Leger veradverteert zijnde van sijn
komste quamden hem al te samen besien.

Daer dat sy langhe gekout ende goet clere
ghemaect hadden / den Ridder mettet
Krups stende dat het tijde was om te ver-
trecken / nam dozlof aen den Prince Al-
phonce / die welcke tot hem sepde / Seer-
ker Ridder aengesten dat ghy die moepte
genomen hebt om hier te komen / soo wyl
ich oock die moepte doen om u geselschap
te houden tot in der stad / want ich wil
die Coninginne gzoeten / twien wille ge-
schiede / antwoorde den Ridder mettet
Krups. Den saten sy op ende geselschap
zijnde met Almosan / Geoffroy / en noch
ses andere Ridders / reden tot inder stad
daer sy seer willekome waren sonderlinge
den Prince Alphonce / tot den welcken de
Coninginne sepde: Mijn Heer ich be-
danche u so vele ich mach booz die moe-
te die u gellest heeft te nemen booz my die
een arme wese / ende Coninginne sonder
kroone ben / ofte ten sy dat het boozsten
wert booz u in middelen / ende den Ridder
mettet Krups die welcke my alceede men-
nich reys bewaert heeft / waerom dat ich
aen hem seer gehouden ben. Mijn Vrou
ende goede vziendinne sepde den Prince
Alphonce / alle de gene die zijn in ordene
van Ridderchap / die zijn ghehouden te
komen helpe die in noode zijn / vzinclpa-
lijcken Vrouwen en Jonck-vrouwen.
Dese reden houdende / so klommen sy op-
per Pallejs / ende besloten te samen dat
sy een Ambassadeur wouden senden aen
den Coninck van Median / dooz den
welcken sy hem ontboden dat de Co-
ninginne op hem begeerde dat hy bin-
nen dyp daghen upt haer Landt soude
trecken / ende dat hy haer de plaetsen
soude weder gheben die hy haer met
gewelt ghenomen hadde / of het sou-
de hem verouwen. Als den Crompe-
stecker sijn bootschap ghebaen hadde/
doe antwoorde den Coninck / ghy sul-
de Coninginne segghen / dat ich van
alle 't ghene dat ghy ghesept hebt niets
doen en wil / ende dat ich haer niet en
vzerse!

F

vzerse!

breefe / noch noch den Ridder metter
Kruys. De Trompetstecker wel ver-
staen hebben de die antwoorde die den Co-
ninck van Madian hem ghegeuen hadde
gintch alsoo haest te hemmen gheben aen de
Coninginne ende aen die Ridders die
welcke hier van gram zijnde besloten dat
se de Madianiters des anderen daechs
wel boech wouden gaen bebechten van
twee syden. De Prince Alphonse met
sijn armade van d' eene syde / ende den
Ridder metter Kruys (komende upt de
stad met sijn volck) aen de andere. De
besluytinge gedaen zijnde / soo keerde den
Prince Alphonse wederom tot sijn volck
ende gaf haer te hemmen t' boornemen ge-
daen tusschen hem ende den Ridder met-
ter Kruys / die welke hier van wel blijde
waren / want doch de Coninck van Ma-
dian tot allen tijden haer vbande geweest
hadde. Nu soo en slypen sy van die ghe-
heele nacht niet want opghesette ure soo
gingen sy haer vbanden bespynghen / die
welcke haer in t' beginsel wel vreedelick
verwoerde / maer als sy sagē dat den Rid-
der metter Kruys witer stad quam met
so wepntich volck als hy hadde doe begon-
nen sy alle haer hope te verliesen / ende en
hadde gedaen den Coninck die haer moet
aensprach sy hadden op de selue ure de
vlucht ghenomen / dat gedrangh was soo
geweldich dat men de Lancie in de lucht
sach vliegen als spaaenderen die Schilden
scheuren / die Weickelaers hzecken / ende
die Harnassen smelten / met sulcken ghe-
woelt den eenen tegen den anderen / alsoo
datter niemant en was oft hy hadde wel
willen van daer wesen / upt ghenomen
alleenelick den Ridder metter Kruys /
de Prince Alphonse / Almosan ende Ge-
offroy ende omtrent noch hondert an-
dere Ridders van haer armade / die
welcke een groote ghenoechte hadden om
te sien int t' gene datter geschiede. Men-
gaerde van de anderen soo wel ter eender
als ter ander tijden. Ick en weet niet

wie dat meest verwondert waren / want
hoe wel dat die van des Princens zijde
vzoomer ende huragienlijcher waeren
van de anderen / soo wast nochtans daer
haer de metichte der Madianiters dede
breefen obermits dat sy wel hif tegen een
waren. Den Ridder metter Kruys siende
dat sijn volck begonnen moede te worden
soo began hy te roepen met luyder stem-
men victorie / victorie vrome krijchste-
den sulc ghy desen dach t' Kruyce doet
verliesen / seker dat sal u onere zijn / ende
niet des Ridders. Dese woorde verbaer-
den eenthsins haer vbanden ende de an-
dere moet gebende / also dat sy dooz hzacht
dese wederom kregen des Coninck volck
een groot stuck deden wijcken / t' welck
siende de Ridder metter Kruys verbolch-
de sijn boozdeel / ende gintch soo diep onder
den hoop dat hy quam ter plaetse daer
den Coninck van Madian was / tot den
welcken hy seide : Geef u gebantelijck
of ghy zijt doot. Van dese woorden woer-
de hy soo seer verbaert dat hy van den
Baerde ter Werden viel / waerom dat den
Ridder metter Kruys lichtelijck tot sijn
voornemen quam. Hem als doen gebon-
den en gebleugelt hebbende / brocht hem
blimen Duran sonder remants teghen
spraken ende presenteerde hem aen de Co-
ninginne / die welke van blitschap niet
en wist hoe sy haer houden soude. Ende
obermits datse haer niet seer op hem en
betroude / soo dedese hem wel vast sluyten
dooz hier Ridders en brochten hem inden
toorn van t' Paleys. Dooz so keerde
den Ridder metter Kruys wel haestelijck
wederom inde slach / en dede soo veele dooz
sijn vzoornicheden datse victorie kregen
met weynich verlies van volcke. Ende
alsoo victorieuselijck quamen sy weder-
om binnen der Stadt / alwaer dat sy
met trompetten / scharnepen ende gro-
te bieringhe van blijeschappe wel blpde-
lijck ontfanghen woorden / soo wel bande
Coninginne als van de Inwoonders /
die

die haer niet en konde gestoppen bande
vzoornicheit bande Ridder metter Kruys.
Desgelijck oock van Alphonse / Almosan
ende Geoffroy die welcke wonderlijche
wel haer beste gedaē hadden. Den Prince
Alphonse den Ridder metter Kruys niet
zijn twee ghesellen ende noch ses bande
principecte van t' hof vanden Soudaen /
die woorden gelogeert in t' Paleys van de
Coninginne die welke niet en wist wat
ciere dat sy haer soude aen doen / soo seer
begeerde hy haer te behagen. Mengende
de andere soldaten onsen Auteur Bandy-
anus verteldt ons datse de Coninginne
noedichde op haer eyghen kofken / haer
doende goede ciere alsoo lange als sy wa-
ren inder stad van Duran.

Dat xx. Capittel.

Hoe den Ridder metter Kruys Geoffroy
vanden berge sont doort Coninckrijck
van Duran met een fraye compagnie,
Ende van zijn houwelijck.

Den vzoornen ende goedertierenen
Ridder metter Kruys / dooz sijn
vzoornicheit victorie ghehadt hebbende
(niet het ontfet die den Prince Alphon-
se hem dede) teghen den Coninck van
Madian / den welcken hy hiels in de ghe-
vanchenisse van de Coninginne Duran /
heeft sijnen Raet vergadert om te we-
ten watmen met den boozs Coninck
doen soude. Ende als een peghelijck sijn
meppinghe gheseyt hadde / soo stont daer
een out Ridder op en seide : Mijn Heer
my dunckt datter goet soude sijn dat
ghy hem eens sprack / ende als ghy weet
wat hy in t' herte heeft / soo meucht ghy
procederen na luydinghe des raets van
uwe ghetrouwe dienaers. Dese raet
goet gebonden zijnde / soo gintch den Rid-
der metter Kruys den Coninck visite-
ren aen den welcken hy de euerenle-
dede ende in plaets dat hy hem besche-
lijcks wederom hadde behooren te doen
oft mer recht eerst hadde behooren te
groeten obermits dat hy sijn ghevangen

was / soo seide hy : soo haest als hy hem
sach / Ridder ick hadde lieber gewilt dat
ghy my ghedoot haddet dan dat ghy my
hier gebrecht hebt / u veradberterende dat
ick den Dupel lieber soude sien dan u /
daerom bidde ick u dat ghy my lieber wils
doen dooden dan ghy my visiteert. Ick
hebbe wel gebangens ghesproken die van
alsoo grooten qualiteit waren als ghy zijt /
seide den Ridder metter Kruys / maer sy
en spracken so onberduidelijck uter als
ghy doet. Ick en komē hier niet tot u hin-
der / maer tot verlossinge. Soo ghy mij-
nen raet wilt doen ghy sulc binnen dyp da-
ghen wederom vreedsamelijck in u Co-
ninckrijcke zijn. Mer sulcke reden ant-
woorde hy / noch niet u noch met u wter
raet en hebbe ick niet te doen daerom doot
my terstont ofte gaet upt mijn ghesichte.
De Ridder metter Kruys siende den Co-
ninck dus kleynmoedich / gintch tot de
Coninginne / tot Alphonse ende tot die
andere Heere die mede inde Raet geweest
waren / aen die welke dat hy de sothepe
vanden Coninck te hemmen gaf / waerom
dat sy besloten datme de stede ende plaets-
sen van t' Coninckrijcke van Duran met
gewelt weder soude winnen. Doe presen-
teerde Geoffroy vanden berge sijnen
dienst om de bewaringhe hier van te sie-
men / t' welck hem gegunt woerde / want
den Ridder metter Kruys die was wel
bekent dat hy een goet Ridder was. Der-
crochen wosende upt Duran met een
schoone compagnie / dede soo vele upe
liesden ende niet hacht / dat hy alle die
boozs stede ende foyresse wederom vanden
sijn gebiednisse stede / ende boozs ober-
leberdese vreedsamelijck in handen en on-
der subieckte bande Coninginne. Hy
weet soo wel ontfangs in sijn wederkom-
ste (om die victorie die hy ghadt hadde)
dat de Coninginne van d' gheschappe we-
derom beqaest woerde met die schoon-
heyt die sy upt hert seer te boozen ver-
lozen hadde. Geoffroy seer verwondert

zijnde vā haer gzoote schoonheyt / weter
so Amoreus op / dat hy dach noch nacht
en konde geruſt / ja verloos zijn appetijt
om te eten ende te dyancken: Welck den
Ridder mettet Krups wel haest merckte /
de welcke hter van soo blijde was dat hy
den Prince Alphonce te hemmen gaf
ende seide tot hem dat het nae sijn abdyjs
wel bequaem soude zijn die twee aē mal
handeren te hantuen / ende dat het koesen
soude tot proffyt van t Conincrijche.
Wengetien (sepde hy) dat Geoffroy een
gdet ende vroom Ridder is / men moet de
Coninginne daer af spreke seide de Prin
ce Alphonce / mogelijk dat zijt niet wep
geen en sal. Mijn Heer sepde den Ridder
mettet Krups: Ick bidde u laet my haer
gaen besoecken / ende spreken haer daer
af. Secker sepde Alphonce: ick ben daer
seer wel mee te vreden dat wy daer gaen /
maer ghy sult het woort doen so t u ghe
heste / dooz oorzake dat Geoffroy van u
vrienden is / habt ick macht u te gebieden
om dit te doene / ick soude doen. Onder
dese handelinghe so gingē sy tot de Conin
ginne / de welcke (haer siende aenkomen)
quam haer te gemoete en gzoetede haer
wel ootmoedelijck / gelijck sy haer besge
lijck wederomme deden. Doen seide den
Ridder mettet Krups: Mijn Vrouw aen
gesten dat ghy van u vanden verlost zijt /
soo ist reden dat ick verreche / want ick
mijn tijt verliesen soude hter nu langer te
blijden / ende t is secker dat den Coninc
van Madian gzoote kinderen heeft ende
machtich ghenoech om wapens te dra
ghen / waerom dat ick vrees dat sy ver
adverteert zijnde van onser absentie / u
sullen komen molesteren / teghen welcke
macht u onmogelijck soude zijn om we
der te staen. Soo rade ick u van dat ghy
eenigh goeden Ridder ten houtwelijcke
neemt / de welcke al slaepende meer ghe
vrees sal zijn / als ghy al waechende.
Mijn Heer antwoorde sy / ick en begeer
re anders niet / u veradverteerende dat

ick my niet alle mijn goet stelle onder u
bescherminghe / daerom belobe ick u dat
scliet houden sal alle t gene dat ghy veert
sult. Mijn Vrouw seide den Ridder: nae
demael dat ghy u onder mijnen raet stelt /
soo ben ick van meyninge dat ghy Geoff
roy van de berge ten houtwelijcke neemt /
want hy is een seer goet ende vroom Rid
der / ghelijck hy dat wel betoont heeft in
den sacht die wy tegen den Coninc van
Madian gehadt hebben / ende oock in de
wederwinnige van de steden en plaetsen
die den voorsz Coninc u ontbielt. Mijn
Heer seide sy / aengesten dat ghy my raet /
soo konsenteere ick / behoudelijck soo hy
my begeert. Mijn Vrouw seide den Rid
der: Ick en soude hem niet vooz wijs
houden / so hy wepperde een sulcken Vrouw
als ghy zijt. Nochtans om dat ghy sijn
nen wille begeert te weten / soo ist wel re
den datmen t hem vzaecht. Almen hem
hadde doen komen / soo seide den Ridder
mettet Krups: Ridder my dunckt dat
ge groot genoech zijt om te houwen: van
dit woort began een pegelijck te lachen.
Doozts achter volgende sijn reden / seide:
Siet hter mijn Vrouw de Coninginne van
Duran / die welcke is schoon / jonck goet
ende rijck / maer onbersten van vanden /
de welcke konsenteert in t houtwelijck van
u ende haer / soo ghyder toe verstaen wilt.
Mijn Heer antwoorde Geoffroy het staet
aen u my te ghebieden ende niet om mijn
nen wille te vagen. Ick geloude dat ghy
wel weet dat ick ghereet ben om u in al
les ende ober al te ghehoorzamen. Ende
aengande de eere die my doet mijn
Vrouw de Coninginne van Duran / daer
van bedancke ick haer ootmoedelijck / u
veradverteerende dat ick my wel on
geluckich soude houden soo ick haer wep
gherde. Nu ten laetsen dat houtwelijck
woorde gheacordeert ende gehouden / in
wat triumphē ende bande clere die men
daer maecte dat laet ick u bedencken.
Die vrupt oft ghehouden zijnde Geoffroy
werde

wert Coninc gekroont van Duran / aen
den welcken eere namen doen alle Hee
ren ende Capiteynen van t geheele Co
nincrijck / van den grootse totten kleyn
ken toe. Na dese dinghen soo quam den
Coninc van Madian eere doen aen den
Prince Alphonce / als plaets houdende
van den Soudaen / hem belovende ghe
hoorzamen / ende oock om den voorsz
Soudaen sijn vader tribut te willen ge
ben / waer van dat noyt Coninc van
Duran ghehouden gheweest en hadde / t
welck quam tot groot eeren bande Rid
der mettet Krups / want hter afwozden
vrienden gemaect vanden Beken-kamer
van Duran / ende wozen ghebrocht in de
Beken-kamer vander stad van Catre.
Alle dese dinghen tot een eynt ghemacht
zijnde / ende als den Ridder mettet Krups
en den Prince Alphonce (met haer volck)
haer bereyden om wederom nae Catre
te keeren / so quam daer een Ridder upet
hof van den Soudaen dewelcke deerlij
ke tijdinge brochte / om welcker oorzake
dat sy ghebronghen werden om haer dies
te meer te haesten.

Dat xxj. Capittel.

Hoe den seer vermeten Reus Trasilion
door konst van toovery op den kant van
een riviere gevanckelijck kreegh den
Soudaen met sijn vrou ende dochter.

Ons / dat soo haest als den Prince
Alphonce ghetrocken was van Catre
om te ontfetten den Ridder mettet
Krups. Soo heeft den Soudaen vooz
ghenomen om te gaen besoecken som
nighe steden die onder sijn ghebiednisse
waren / ende om te blijde op den wech
te wesen / soo gelepde hy mede sijn hup
szoutwe ende de schoone Blance sijn
Dochter met weynich meer ander ghe
selschap. Soo sult ghy weten dat niet
beer van daer in een Epland / woonde
een seer vermeten ende dwers Reus
ghenaemt Trasilion / een groot meester

inder konst van Magomantie / de welcke
wetende den wech die den Soudaen vooz
genomen hadde / dede hem alsoo verste
den / dat hy veradverteert woode / dat den
Soudaen sijn hupszoutwe en sijn dochter
met een deel van sijn volck geseten waren
onder een schoen ende ghenoechelijck ghe
boomte by een riviere / om haer wat te
verhoelen / alwaer dat desen Reus quam
in bermomde kleederen / en betoverde de
Soudaen met die gene die by hem waren /
alsoo dat se in een oogenblich tijt al t sa
men in slape gevallen waren. Ende ober
mits dat die sommitge vā des Soudaens
volck niet mede in de Cente en waren / so
dede hy sulcken dupsternisse komen dat
den eeren den anderen niet en konde sien.
Doe nam den voorsz Trasilion den Scu
daen / sijn hupszoutwe / en de schoone Blan
ce / ende broechse in een schupken dat hy
daer bereyt hadde ende boerde se mede in
sijn Epland van Creten / sonder dattet
peman van sijn volck merckte. Als die
toberpe gedaen was / so en weet ick niet
wate dat meest verwondert waren / te we
ten den Soudaen / de Soudaen / en haer
dochter die haer sagen te wesen in de han
den van haeren gzoosten vyant / oft des
Soudaens volck / de welcke komende in
den Pauwelsoen ende niet en vonden ha
ren Heer en Vrouw. Seer verwondert
was des Soudaens volck / want so haest
als de toberpe ober was / soo waren sy
alle gelijck ontobert / ende vagen weder
om haer verstant. Maer den Soudaen /
sijn vrou ende sijn dochter die waren soo
seer betovert dat hoe wel dat sy haer sagen
in de handen van haer vyanden / dat se
niet en wisten te onderschepden of sy
wel ofte qualijck waren / noch wat sy
aten of dyancken. Soo moet men dan
dencken dat die gene die niet ghevanden
en waren vele meerder verwondert
waren / want hoe gzoote naersticheyt
dat sy deden / om haer Heer weder te
krijghen ten hup haer niet. Ende alle

die Ridder bte daer mede ghehangen ge-
nomen ware in 't boorzj Eplandt die ber-
loozen oock alsoo haest haer sinnen ende
berstant. Des Soudaens volck stende
datter gheen ander remedie en was heer-
den wederom nae Castre alwaer dat sy
haer quade quade Fortupn te kennen ga-
ben aen de Heeren vander stadt / de wel-
che met gzoote bysessenisse befloten datse
een bode wouiden senden aen den Prince
Alphonce ende aen den Ridder mettet
Kzups / 't welck sy deden. Den bode bede-
sulcken naerstigheyt dat hy in wapenich
rijns quam binnen Duran daer hy den
Prince Alphonce ende den Ridder mettet
Kzups hont / ende vertelde haer die ip-
dinghe die ghy ghehoort hebt / waer van
dat sy wonderlyche seer beroert wserden.
Den Ridder mettet Kzups siende dat den
Prince Alphonce dit seer ter herten nam
sepde tot hem : Mijn Heer gzypt moet
want ich beloobe mijnen God dat ich u
binnen thien dagen weder sal levere mijn
Heer u Vader ende Moeder ende u suster
ende den Reus Crasilton levendich oft
doot / ofte ich salder selfs mijn leben laten.
Ridder mijn bysent antwoorde de Prince
Alphonce. Den Reus Crasilton is een
uytmaten wyet en onmenschelyck Ep-
ran / starch ende machtich. Ende daer en
boben een groot meester in der konst van
Algomantse / waer om dat ich seer byese
dooz mijn Heer Vader / dooz mijn Vrouw
Moeder ende Suster / ende oock dooz u so
guder gaet. Soo sicker gae / sepde den
Ridder mettet Kzups / dat sal ich doen
sonder eenige byese / ende sal weten wat
macht dat hy heeft ofte hy sal de mijne
weten / ende dat so haest alst my mogelijck
is / daerom bidde ich u dat wy gaen oorlof
nemen aen den Coninck ende aen de Co-
ninginne / ende oock aen alle die Heeren
ende Vrouwen 't welck sy deden / haer
verteliende dat ongheluck van den Sou-
daen waer van dat sy wonderlych seer
bedroeft waren. Ende hoewel dat den

Ridder mettet Kzups den Coninck van
Duran badt om met sijn nieuwe gehoude
daer te blyben / soo en konde hy nochtans
niet laten hem geselschap te houde. En
men dan verreckende van Duran reyde
met naerstigheyt tot datse quamen tot
Castre. Doe sep den Ridder mettet Kzups
tot de Prince Alphonce : Mijn Heer ghy
sult in dese Stadt blyben om die te bewa-
ren in d' absente van u Vader / aengaen-
de van zijnder verlossinghe / daer en hebt
geen sozge booz. Den selfden dach ber-
troch den Ridder mettet Kzups uyt Cas-
re / geselschap zijnde met negentien Rid-
ders / die welcke soo vele deden datse in
wapenich tijts quamen booz die Poozte
van 't Eplant van Creten / in de welcke
sy gemackelijck in gingen / want de Reus
betroude hem soo seer op sijn tooverpe dat
hy den wech niet en dede bewaren. Doch-
tans in 't ingaen dieer verwondert was
dat was den Ridder mettet Kzups / dat
overmits dat also haest als hy in 't boorzj
Eplant ghekomen was / soo berltet hem
alle sijn volck gaende herwaerts ende
derwaerts als volck sonder sinnen. Dat
niet tegenstaende / soo nam hy noch moet
ende hem betrouwende op God den
Schepper aller dingen / ginck recht toe
na die poozte van 't Casteel. Die Poozt-
wachters aenmerckende de Ridder met-
tet Kzups (meynende dat hy mede betoo-
vert was als die anderen) sepden tot hem
al lachende. Waer gaetstu quant ? Wa-
bauwen als ghy zijt antwoorde hy / wie
beweecht u met my te gecken. Als sy den
Ridder hoorden spreken / doe bekenden sy
wel dat hy uet berobert en was / waer om
dat sy tot hem sepden : Mijn Heer ber-
geest ons / wy meynden dat ghy eent
van de beroberte Ridders waert / daer-
om soo't u ghelste soo seghe ons wat ghy
begeert / want niemant en mach in 't
Casteel komen sonder erpzeffe toelatin-
ge van mijn Heer Crasilton. Gaet hem
segghen antwoorde hy / dat den Ridder
mettet

mettet Kzups op hem begeert / dat hy den
Soudaen met sijn huyshrou en sijn doch-
ter weder levere of 't sal hem berouwen :
Ridder sepden hem de waechters : die u be-
waert heeft booz sijn tooverpe die heeft u
meer geschaet dan ghebaet / aengestien dat
ghy sijn handen niet ontkonten en kont
want mijn Heer Crasilton sal u berseheu-
ren / ghelijck een Wolf een kuycken wel
soude doen. Doch tans / om dat ghy 't be-
geert / so sullen wy hem u bootshap doen.
De Reus hier van beradverteert wesen-
de / sepde : Doe / is hier permant ingeko-
men sonder betovert gheweest te hebben /
Ich moet gaen besien wat dupbel dattet
is / 't welck segghende stont op uyt sijnen
stoel / ende quam met die waechte booz de
poozte van 't Casteel / alwaer dat hy den
Ridder wert siende / sepde tot hem Bistu-
den hooberdighen Ridder die hem be-
roemt om my hier te komen bevechten.
Wat wilstu seggen van den Soudaen / ich
segge / antwoorde den Ridder mettet
Kzups / dat ghy hem (met sijn vrou ende
sijn dochter) ongerouwichelijck ende dooz
dupvelsche konst gebangen hebt / daerom
en sult ghy niet konnen verfaecken een
berader ende een schelm te wesen / ende
soo presentere ich my om dat te bewij-
sen / in enen kamp ten strijde tegen u /
berhopende op mijn Godt die my be-
waren sal booz u handen. Nademael dat-
stu soo grooten vertrouwen op dijn
Godt hebt / sepde de Reus : soo salste
wel haest sien wat macht dat hy heeft.
Doen ginck hy hem wapenen / ende
dooz quam hy den Ridder mettet
Kzups bevechten / de welcke tot hem
sepde : Wilt ghy te paerde strijden tegen
my die te voete ben ? Een seker / ant-
woorde den Reus / maer ich begere dat-
stu oock alsoo wel oghelommen biste
als ich. Als men hem na sijn bebel een
schoon Cellenaer ghebocht hadde / soo
streech hy daer op ende sepde tot Crasi-
lton : Reus / soo ich victorie krijge / sal ich

berseker wesen van u volck datse my sul-
len leveren dat ich begere ? Dan dese
woozden began hy met alle die daer hy
waren seer te lachen. Du biste / sepde hy
een Ridder van gzoote houragle / het is
my leet datstu dus onder mijn hande bent
komen ballé. Aengaende van mijn volck
ende van alle anderen daer af bersechere
ich dy want dy en salste met niemant an-
ders te doen hebben dan met my / daerom
ste toe datstu dy berweere. Dese reden en
was soo haest niet ghepndicht / ofte sy
weecken den eenen van den anderen / ende
stieten haer paerden met spoozen / ende
gemoeteden malhanderen met een won-
derlyche snelheyt in welke tegenkomste
dat den slach van den Reus affschampte /
maer de Ridder mettet Kzups trefte hem
in sijn aensicht dat het bloet daer met
gzoote overbloedscheyt uyt liep / alsoo
dat hy langer geen macht meer en hadde
om hem te berweeren / maer schutte al-
leenlijck die slagghen die den Ridder hem
byochte / maer hy en konde seer seer niet
keeren of hy wert ten laetsten van sijn
peert ter aerden ghewoezen. Ende gelijck
het den Schepper geliefde / de Reus hem
siende dus bā sijn peert getwozpe docht in
hem selfs dattet niet mogelijck en was /
dat de Ridder mettet Kzups hem so haest
verwonnen hadde met sijnder macht /
waerom dat hy began te roepen met
hijder stemmen ende sepde : Ridder ich
gebe my op in utwen hande / bekennen-
de met mont ende met herte / dat den
God die ghy aenbldt / den selbighen is
diemen behoozt aen te bidden / ende nē-
mant anders / aen den welcken ich alle
mijn leefdage getooben wil / 't welck seg-
gende / gaf sijn waert den Ridder mettet
Kzups / den welcken hem terstont /
ginck omhelsen ende sepde : Crasilton
ich danche mijn Godt mijn schepper
dattet hem gheliefst heeft u hupden die-
hennisse der waechte te gheben. Mijn
Heer sepde Crasilton : ich bedanche
hem

hem oock dattet hem ghesleest heeft u hier
in dit Epilant te senden / niet als mijn be-
sondere vrient en warachtich instrument
van mijn der bekeeringe. Als sp op 't Pa-
leys quamen 't samen al koutende ende
die van 't Casteel stende dat Crasilion den
Ridder sulcke eere dede / en wisten niet
wat sp denken souden / maer als sp te we-
ten quame dat den Ridder mettet Kruys
hem herwonnen hadde / ende dat hy hem
daerom sulcke eere betwees / doe waren sp
noch veele meerder verwondert dan te
voren / aenghesien dat den Reus niet en
soude gebreest hebben om te verchten tegen
thien sulcke Ridders als hy was. In de-
se handelinge soo ginck den Reus ende
den Ridder tot den Soudaen sijn vrou en
haer dochter om haer te visreeren / die
welcke stende den Ridder mettet Kruys
bevoesen hem een blijde schijn / sonder pet
anders te doen / waer van dat hy seer ver-
wondert was. Maer den Reus seyde hem
terfont datse niet en wisten datse geban-
gen waren / ende dat de toberpe noch niet
ghedaen en was. Doen sprach hy som-
mitge woorden die welcke hy soo haest niet
geseyt en hadde / ofte die toberpe nam een
epit. In manieren dat den Soudaen /
de Soudane / ende haer dochter haer
berstant wederom kregen / ende waren
soo verwondert datse den Reus Cra-
silion sagen datse langhe tijt waren son-
der een woort te spreken. Doozts
daer na haer miserie dus een tijt lanck
aenghemerckt hebbende / soo quam den
Soudaen den Ridder mettet Kruys
omhelsen / segghende : Ridder ick sie wel
dat alle mijn geluck in u gelegten is / ende
gheloobe dat my niemant van hier en
soude hebben moghen verlossen dan ghy.
Mijn Heer / antwoorde den Ridder
mettet Kruys / u verlossinghe en geschiet
niet dooz my / maer van den eenighen
Schepper / aen wesen dat de eere toebe-
hoort. Nu soude ick u wel gheerne om
een dinc bidde / dat is / dat alle den

haet die ghy in boozeden tijden tegen den
Reus Crasilion ghedaen hebt / dat die nu
vergeten sp. Ridder antwoorde den Sou-
daen al dat ghy wilt / dat wil ick oock / u
veradberterende dat overmits dat den
Reus u bysenti is / dat hy is oock de wij-
ne. Mijn Heer ick bedanche u uyt goeder
herten / seyde Crasilion / ende oock des-
gelijck desen Heer den Ridder mettet
Kruys / u veradberterende dat ghy my
met een pghelijck uwen getrouwen die-
naer sult binden. Alsoo dede hy / gelijck
ghy hier na hooren sult.

Dat xxij. Capittel.

Nae dat den Ridder mettet Kruys den
Reus Trasilion verwonnen ende den
Soudaen verlost hadde / doe nam hy
voor om te gaen bevechten den Reus
Gueydon, in 't Eylant van Stadie.

DEN Ridder mettet Kruys stende
de schoone Blance uyt de gebanchnisse
waren seyde tot Crasilion. Ghy weet dat
de betooverde Ridders die in dit Epilant
zijn / sijn in groote benauwte / daerom
bidde ick u dat ghyse wederom by haer
memorie wille stellen / op dat wyse festo-
peren / want ten mach niet wesen / ofte
daer miserie onder haer groote personag-
en zijn / 't welck Crasilion dede. Doe ge-
leyde hyse in 't Palleys van 't Casteel
daer sp blydelyck ontfangen worden / soo
toel van den Ridder mettet Kruys als
banden Soudaen. Waerom dat de Sou-
dane en de schoone Blance wel blyde wa-
ren / alsoo dat sp nae dat sp wel onthaelt
waren / bertrocken te samen van 't Ep-
lant van Creten / om wederom te keeren
nae Caire. De Prince Alphonse hier van
veradberteert wesende / quam haer in de
gemete tot op vijf mijlen wech nae hy-
der stad. Daer was een groote blij-
schap in de hpoenkorre / want den Prin-
ce Alphonse stende sijn vader ende sijn
moeder / ende sijn suster / en wist wat te
doen soo blij was hy / ende als hy haer
die

die reberente ghedaen hadde / doe liep hy
den Ridder mettet Kruys omhelsen / in
sulcker manieren dat hy hem niet en kon-
de los laten. Nch Ridder seyde hy : ghy
zijt gheschapen getweest om ons te verlos-
sen uyt alle tribulatie vander werelt. Ick
en wet niet met wat middelen dat wy u
sullen mogen vergelde der grooter deuch-
den die ghy ons doet. Mijn Heer ant-
woorde den Ridder met het Kruys / het
is al ober lange gheleden dat ghy my dit
vergolden hebt / ende ben veel meerder ge-
houden aen u / dan ghy aen my. Alsoo
koutende van meniglele ppoosten / soo
quamense binnen Caire / daerse soo bly-
delyck ontfangen worden / dattet niet fer-
stelijcker om doen en was / also datmen
daer in 't Hof niet en dede dan te spreken
van blijdschap tot ontrent ober ses maen-
den dat den Soudaen een Ambassadeur
sont aen den Reus Gueydon / hem verad-
berterende dat hy hem dat jaerlijrsche
tribuyt soude betalen dat hy hem schul-
dich was. Maer hy antwoorde dat hy
met den Soudaen niet te doene en hadde /
de welcke daer noch menich reys gheson-
den hadde / ende en hadde niet meer ghe-
kryghen dan dese reys / want elke reys
wepgerde hy 't hem. Waer van dat den
Soudaen seer rouwich was / want het
was dat beste tribuyt dat hy in sijn Heer-
schappij hadde / nochtans so en konde hy
't niet klagen / bysende dat den Ridder
mettet Kruys daer gaen soude / de welcke
hier van veradberteert wesende / ginck
tot den Soudaen / ende seyde : Mijn Heer
ick hebbe verfaen dat den Reus Guey-
don u onthout ende wepgerde te betalen
dat tribuyt dat hy u schuldich is / daer-
om bidde ick u dat ghy my wilt oozlof
geben / ick sal maken dat u desen Reus
ghehoozamer sal zijn dan opt eenich
Ridder was. Hoe wel seyde den Sou-
daen dat my die wepgeringhe swaer is /
soo beswaert my u af wesen noch vele
meerder / nochtans soo stelle ick het in u

bypheet / u biddende so ghy die reys booz
neemt / dat ghy soo goeden gheselschap
wilt mede nemen / dat indien ghy hem
niet en berwint / dat hy u oock ten min-
sten niet en kan beschadigen : want hy is
sterck ende machtrich soo wel ter wapenen
als van rijckdom. Mijn Heer antwoorde
hy / ick hope soo wel te doen dat ghy ooz-
saetke sult hebben om te vreden te wesen /
't welck geseyt hebbende / soo dede hy alle
sijn dinghen ghereet maecten. Daer nae
oozlof ghenomen hebbende aen den Sou-
daen ende aen alle die van 't Hof / sonder
oock bergete te hebben sijn moeder Pla-
tine / bertrock van Caire geselschapt zijn-
de met vijf hondert Ridders / die welcke
hy te sihepe dede gaf in schoone oozbinan-
tie. Sp hadden tamelijcken wint den tijt
van vijf dagen / ten eynde van die welcke
dat hy haer kontrarie liep / nochtans niet
datse daerom leken te seplen / maer niet
als sp wel ghewilt hadden. Ende gelijck
het waer is (so men seyt) dat een forxum
selben alleen komt / principalik alst quaet
is. Soo ist ghebeurt dat sp gewaer wor-
den ses Galepen wel toegerust / komende
teghen haer lieden aen roepen / van de
welcke den Meester ende Capiteyn ghe-
naemt was Battobin / de welcke oock
aenmerckende 't Schip vanden Ridder
mettet Kruys / bekende aen de blaggen
datse bytenden waren vanden grooten
Soudaen van Caire / waerom daer hy
booznam om haer te bespingen / want
hy was een groot byant vanden boozts
Soudaen. Den Ridder mettet Kruys
oock stende datse waren byanden van sijn
bytenden berepde hem om haer te ontfan-
ghen. Als het nu quam datse malkande-
ren souden opdecken / soo toonde daer een
pegghelijck (van sinder sijden) een won-
derlijcke kracht / want de partijen wa-
ren sterck / Battobin gaf sulcke sla-
ghen dat een pegghelijck hem ontsach.
Den Ridder mettet Kruys stende dat
hy sijn volck soo beschadichde / seyde na

de Galeje daer desen Keus in was/ ende g'hebruyckte hem soo bronnelijck / dat hy hem 't hooft af sloech / 't welck de Turcken den moet soo dede sincken/ datse haer keten dootslaen als bersten/want niet een ontquam 't est sy werden ghedoodt die in die tegenkomst waren. Als den Ridder metter Kruys sach dat hy victozie bevoelien hadde/ doe ginch hy oock die andere schepen besoecken / waer in dat hy vant menige gebangens / onder dewelcke dat hy aemmerchte een schoon Ridder dese een groote pseren kettinghe om den hals hadde/ ende by hem noch vijftie anderen oock al te samen ghekettingt/ niet die welke dat hy groot medelijden hadde. Als hy haer ghebraccht hadde van waer dat sy waren? Wy zijn (antwoorde de prins-waeste onder haer lieden) Christenen en wyt hiet van Franckrijck. Waer van

dat den Ridder metter Kruys seer blije zijnde/ seyde tot haer: Soo ick u verlosse van dese sluytlinge wilt ghy my belooven op trou / van een Fransoyt / dat ghy niet upt mijn kompagnie en sult trecken sonder mijn wetenschap ende gelieven. Daer vant versekeren wy u seyden sy. Als hy haer hadde laten ontslypen ende in bysijp stelen (willende zijn reyse voleynbringen) dede seplen derwaers daer hy wesen woude. Ende also als sy seplden so began hy te kouten met den princpaelsten Ridder vande voorsz thien gebanghens / tot den welcken hy seyde: Ridder mijn hziene my dunckt aen u. ynnemementheyt dat ghy gesproken zijt van hooge afkomst. Ick bidde u en verbercht het vooz my niet/ ende soo ghy breeft door dien te kennen ghebende/ dat ghy my op groot rantsoen sout gewoorden. Soo berklare ick u/ dat

dat ick u tegenwoordelijck by late/gaende daer 't u gelieve sal. Mijn Heere/ antwoorde hy om dat ick sie dat ghy een goet ende getrouw Ridder zijt/ so wilt ick u geerne mijn geboorte seggen / niet op dat ick upt u handen verlost worde/ want ick bidde u dat ghy my houdet tott booz een van u dienaers. Weet dan dat ick een eenich ghebozen soon ben vanden Coninck van Franckrijck / de welcke my na mijn begerete oozlof gaf om de landen te gaen besoecken / geselschapt zijnde met dese vijftien Ridders die ghy ghesien hebt. Soo heb ick my (begereende bernaemtheyt te verkrijghen) in een Schip ter Zeewaert begeben/ daer wy niet lange en seplden of den wint liep ons so kontrary/ dat hy ons gehouden heeft den tijt van drie maenden in dese kontrepe/ also dat wy geballen zijn in handen van onsen ende aller Christenen byant/ vanden welcken (door die gracie Gods) dat ghy ons verlost hebt. Mijn Heer / seyde den Ridder metter Kruys hem omhelsende / vergeeft my soo ick u niet eere gebaen en hebbe gelijck dat behoorde / maer hebt noch een weynich patientie / want waert dat ick u tracteerde gelijck ghy 't waerdich zijt / ende dat die Mooren wisten dat ghy sijt een soon vanden Coninck van Franckrijck / ick en sou my niet seer op haer betrouwen hoe wel datse my nochtans vooz haer Capiteyn houden. Ridder seyde Philippus / ten is oock niet van nooden / maer ick veradverteere u van een dinc / dat den Keus Battobin alreede bekendt was van wat geslachte dat ick ben / alsoo dat hy om mijn Vader dies te meer te bevoeden / heeft hem mijn ghebancentisse doen weten / waerom dat ick wel weet dat hy in een wonderlijcke sozge is/ daerom dunckt my dattet goet soude zijn om hem te adverteeren van mijn verlossinge. 't Is wel gesept / antwoorde den Ridder metter Kruys / schijft / en ick sal u boozsien met een bode die u in 't kort tijdin-

ge gezocht sal hebben upt Franckrijck. Dat xxij. Capitel. Hoe Philippus van Franckrijck schreef aen den Coninck sinen Vader. En van de Iuweelen die den Ridder metter Kruys gefonden worden.

Philippus van Franckrijck ghesoozt hebbende de soete ende vrendelijcke antwoorde die den Ridder metter Kruys hem gegeben hadde. Schreef eenen brief aenden Coninck zijn Vader in manieren als volche. Seer Christelijcke Coninck ende liebe Vader/ my en is niet onbekent dat u de tijdinghe die ghy van mijn ghebancentisse ghesoozt hebt / dat u die een wonderlijcke droeffheyt verwoect heeft/ desgelijck aen mijn Wouwe moeder ende suster / en generelijcken aen alle die van u Coninckrijcke sijn niet sonder oozsacche/ want ick was gheballen in handen vanden alderweertsten ende onmenschelijcksten Keus van geheel Turckien ende vele eerder hadt ghy dat hert upt sinen lippe dan mijn byzdom / soo seer haede hy de Christenen/ sonderlingen de Francosser. Soo heeft het die Godlijcke goederterenheyt gellest ghebancentisse van ons te hebben / want als ons desen Keus in sijn Oplandt woude bynghen met menighe andere Ridders ende Kroopluden / soo heeft hy opter Zee gebonden den seer geluchighen Ridder metter Kruys van den welcken dat ghy soo vele hebt hoorzen spreken. Ende hoe wel dat hy van schepen ende van volck vele swacker was als den voorsz Keus/ soo quam hy hem nochtans bebechten met sulcken couragie/ dat hy hem minder dan in drie uren dootsloech met alle sijn volck / sonder datter een afquam. Daer de victozie (besoekende de Schepen) vout my in een van die selvige met mijn vijftien Ridders/ al 't samen gesloren met een pseren kettingen om den hals. Ende na dat hem veradverteert was van mijnen staet / heeft my in bysijp gheselt sonder eenich rant-

soen te vergheren / ende heeft my weder
gegeven dat den voorsz Reus my ghenom-
men hadde. Hy heeft oock door zijn mil-
dicheyt wederom gesonde alle die andere
ghebangens / byp ende los / haer oock des-
ghelijc weder ghebeuden dat haer beno-
men was. Aengaende ban my / hoewel
hy my oorlof ghegheben heeft om te mo-
gen vertrecken alst my gelieft / soo en ben
icker nochmans niet toe gestine / want ich
wil hem een tijt lanck volghen ende erba-
rentlyc leeren / t welck ich by hem wel
binden sal / want hoe wel dat men in
Byancryck vele deuchde vā hem speekt/
soo en seyt men noch dat hondertste deel
niet ghelijc het is / u bliddende (om een
epnt te maecten van desen tegenwoord-
gen) dat ghy u wilt verblijden van dese
rijdinghe / ende daer van te loben ende te
doen loben den Schepper almachtich
God des Hemels ende der Werden / den
welcken ich bidde dat hy u wil bewaren
in een langhduerich salsch leben / Amen.
Dese Brief volenbdicht zijnde in manie-
ren als boven verhaelt / sloot hem toe / en
gaf hem den Ridder mettet Krups / de
welcke hem boozt gaf aen Carlstes / soon
van Platene / om dien te dzagen / hem
vermanende dat hy hem niet en soude be-
stellen / dan in eygen handen vanden Co-
ninck van Byancryck. So haest als hy
oorlof ghemomen hadde aenden Ridder
mettet Krups / ende aen Phillippus van
Byancryck / soo ginck hy in een sacht/
hebbende soo boozspoedighen wint dat
hy in weynich tijts te Marsille arri-
beerde. Ende van daer ginck hy boozt
te hoer ober lant tot Parijs toe / daer op
die tijt den Coninck resideerde. Als hy
daer ghekomen was / soo ginck hy ter-
stont nae t Halleps / ende ginck op tot
booz die poozte bande Kamer vanden
Coninck / maer als hy woude ingaen/
soo woode hy van den Booztier weder-
om achtermaerts ghesooten / tot den
welcken hy sepde : Mijn byent laet my

ingaan / want ich bringhe den Coninck
sulcke tijdinge / datse hem oorlof sullen
geven om hem te verblijde. Mijn byent/
antwoorde hem den Booztier / ghy en
mecht in zijn Kamer niet komen sonder
zijn oorlof / maer verbept ich sal hem gaen
vraghen oft hem ghelieft dat ghy binnen-
komt. Wel gaet dan / sepde Carlstes.
Den Booztier booz den Coninck komen-
de / vertelde hem t gene dat den Bode ge-
seft hadde / t welck den Coninck ver-
staende / began terstont te dencken datter
eenige tydinghe mochte wesen van Phyl-
lippus sijn soon / waerom dat hy den
Booztier gheboot dat hy den Bode soude
laten binnen komen. Den Booztier we-
derom kerende tot Carlstes / sepde tot
hem : Bode mijn byent / nademael dat
ghy goede tijdinghe bringht / soo sult ghy
seer wilskom zijn / want den Coninck
des meerder is begheerende dan gont oft
silber. Doe ginck Carlstes in de kamer
vanden Coninck / den welcken hy vont/
geselschap zijnde met de Coninghinnē
zijn hupsvrou / ende de schoone Adria-
nae dochter / ende den Cardinael van
S. Joris des Coninck Broeder / niet
noch menige andere Byntē / in welcke
teghenwoordicheyt dat Carlstes den Co-
ninck de reberente dede en presenteerde
hem den Brief die hy hadde / seggende :
Heer Coninck / ich goete u dootmoedelijc
van wegen Phillippus u eenighe soon / de
welcke hem seer ghebiet aen u goede gra-
tie / ende aen mijn vrou sijn moeder / en
aen Adriaene sijn suster / ende sent u door
my dese brief om u te doen weten in wat
staet dat hy nu is. Mijn byent sepde den
Coninck / hoe wel dat ich die inhout noch
niet ghelesen en hebbe / soo vertrouwe ich
my nochtans so seer in u blijde bootschap
dat ich bastelijc ghelobe dat de tijdin-
dinge goer sal zijn / waer van dat ich den
eenigen Schepper dancke / t welck seg-
gende / soo dede hy den Brief open ende
las hem : Daer nae began hy te seggen
met

met luyder stemmen : Ich bidde den
Schepper dat hy my die gratie wil geven
dat ich de Ridder mettet Krups eenmael
mach verghelden die groote deuchde die
hy Phillippus mijn eenigen soone gedaen
heeft / ende vande blijfchap ende vertroo-
tinge die hy my tegenwoordelijc gege-
ven heeft. Mijn byent sepde hy tot Car-
lstes : Aengestien dat ghy de moeyte ge-
nommen hebt om met sulcke naersticheyt
te komen / so bidde ich u dat ghy oock des-
gelijc wilt doen in t wederom keeren/
want hy en sal niet gerust wesen al eer dat
hy van ons tijdinge heeft. Heer Coninck
antwoorde Carlstes / ich ben berept om
te vertrecken (soo t u gelieft my mijn be-
scheyt te geven) ende de grootste naerstic-
heyt te doen die my mogelijc sal zijn.
Mijn byent / sepde den Coninck / ich gae
u dingen gereet maecten. Hier en tussche
soo riep hem de Coninginne ende Adria-
nae / ende gaben hem byleben / dzefferende
aen Phillippus / met menige baggen ende
juwelen dese den Ridder mettet Krups
sonden / sonderlinge de schoone Adria-
nae / de welcke gaf Carlstes een seer schoone
gouden Krups / seggende : Ghy sult dit
Krups den Ridder mettet Krups geven/
ende sult hem seggen dat Adriaene van
Byancryck hem bidt / dat hy t dzage om
de llesde van haer / en oock om dattet zijn
tecken is. Mijn Jonkvrou antwoorde
Carlstes / ich sal u bootschap doen sonder
toedoen ofte afnemen. Dese reden geepn-
dicht zijnde / soo nam hy aen haer oor-
lof / ende ginck totten Coninck. Boozts
als hy die byleben ontfanghen hadde die
den Coninck hem gaf / soo nam hy aen
hem oorlof / ende aen alle die van t Hof/
ende verbroek van Parijs om wederom
te keeren nae Caire. Den welcken den au-
thour tegenwoordelijcken allenthalven
goede ciere laet maecten in t passeren
van sijnen wech / ende keert wederom tot
den Ridder mettet Krups / de welcke
achterbolgende zijn booznemen / ginck den

Reus Guepdon besyzinghen.

Dat xxxiiij. Capittel.

Hoe den Ridder mettet Krups conques-
teerde dat Eylant van Stadie , daer hy
den Keyser Maximilianus vont.

Als den Ridder mettet Krups Carl-
tes / soon van Platene gesonde hadde
nae t Coninckrijcke van Byancryck / so trock
hy boozt nae t Lant van Stadie om den
Reus Guepdon aen te seggen dat hy den
Soudaen dat tribut soude betalen dat
hy hem schuldich was. Gharrtheert
zijnde hy een kleyn Eplanden / daer den
Reus om tijdt hozinghe ter woecche eens
quam om zijn Beer te besoeckē dat hy daer
dede hoeden / woert ghewaer dze schepen/
weprnde datter eenighe Coopbaerders
waren / door de welcke hy soude moghen
te weten komen den staet vanden Reus/
ende hoe hy zijn Eplant soude mogen be-
stozmen / t welck nae t jugement vande
Turcken ende Mozen seer swaer was om
te winnen. Nu tot een tecke van versee-
kertheyt so dede den Ridder mettet Krups
sijn sepl stricken om malkanderen te mo-
gen spreeken ende alsoo quamen haer dze
schepen soo nae datse malkanderen ghe-
mackelijc verstaē konden. Die daer eerst
sprack dat was den Reus Guepdon / die
welcke seer hobeerdelijc sepde : Seghe
my wat volck zyt ghy / ende wat soeche
ghy in deser Zee / ich die daer een Heer
ober ben / wie heeft u soo stout ghemaeche
om daer in te komen sonder mijn oorlof.
Gheeft u gebanchelijc ofte anders sal
ich u al t famen doen sterben. Bent ghy
den Reus Guepdon / sepde den Ridder
mettet Krups. Dat ben ich sekerlijc
antwoorde hy / wat wilt ghy daer van
seggen. Ich veradbertere u sepde de Rid-
der mettet Krups / dat wy in dese Zee
niet anders en soecken dan u persoon / en
dat tot een versoeck dat ghy den Soudaen
u Heer dat jaerlijcse tribut sal beta-
len / mitsgaders van achterstallige jaren ende
B ij berlopens

verloopen; petelingen / ende soo ghy dat niet doen en wil / so berclate ick u dat wy dien doot vanden zyn. Wy mijn Goden / sepde den Heus: Het is my leet dat ghy geen grooter compagnie met u gebrocht en hebt / op dat ick my dies te berer tot mijnder eeren mochte verzeeke op die ho-berre ige ende sette berocminge / want al had ghy noch dertsejmael so vele gebrocht so en souder niet ontkomen. Heus / sepde de Ridder tot hem / op datter so vele volcx riet in perijckel en sp / soo rade ick u dat ghy ende ick alleene bechten / ende soo ick van u berwonne woerde soo sal ick met mijn volck wederom na Caire trecken / u eculwielijck stellende in byzheyt om den Soudaer dat tribuyt met recht te mogen onthouden dat ghy hem schuldbich bent. Maer soo ick u berwinne so sult ghy hem jaerlijcx dat tribuyt betalen met alle ber-ropene jaren. Ghy bent hoagmoedich / antwoorde den Heus / want aenghesten dat ghy noch dertich Ridders hadde als ghy bent ick en souder my nauelijcx teghen willen verserten om te strijden. Laet varen sulcke reden / sepde den Ridder mettet Krups / en seght of ghy houden wilt dat ick u gesep hebbe. Wie bent ghy braegde de Heus / die so stout met my durf sprecken? Ick ben antwoorde hy / Wasseel van den Soudaer / genaemt den Ridder mettet Krups. Maer ghy met my te doen sepde den Heus gelijck ghy metten ongeluckigen Crassillon gedaen hebbet. Seer-herlijck nu wetende dat ghy dat bent / soo sal ick u betoonen wat onderschept datter tusschen hem ende my is / t welck segghende / trocken haer swaerden uyt / ende begon onder hen beppen soo grooten strijdt datmen in t beginnel niet doo-zeelen en konde wse het te goet ofte quaet hadde / maer den Ridder mettet Krups bebocht hem soo daupelijck / dat den Heus ten laersten niet anders en wist te doen dan die slagen te schutten van sijn byant / t welck hem soo seer

speet dat hy (als uyt sinlich wesende) sijn swaer in beide sijn handen nam ende meende den Ridder mettet Krups te trefsen. Maer als sicut ende luthelijck wesende onsproncht / also dat den sacht biel op die twee hoozden die aende spriet bande mast vast gemaecht waeren / en obermits de swaerte vanden sacht soo braken die hoozden / alsoo dat het spriet neder biel / ende biel de Heus op sijn hooft / waer van dat hy so berdooft woerde / dat hy als doot wesende in sijn schijp neder biel. Als hem den Ridder mettet Krups woerde doot slaen / soo quam den soon vanden boozs Heus aengeloopen en sepde: Mijn Heer en doot mijn Vader niet / ick belode u dat Eplant van Stadie te leberen / ende sal maechen dat ghy te byden sult zyn. Sijt ghy sijn soon sepde den Ridder mettet Krups? Ja ick seker mijn Heer / antwoorde hy. Sult ghy mijn belostenisse houden sepde den Ridder mettet Krups? Ja ick by mijn Goden sepde hy. Doe liet den Ridder mettet Krups den Heus in t leben / de welke ter stont op een goet bedde ghelept wert en woerde van sijn volck met medecijnen ende andere dinghen soo vele geholpen als sy konden. Als hy wederom hy hem selfs gekomen was ende began te oberdenken dat hy berwonnen was van een eenich Ridder / doe hadde hy sulcke dzoeffnisse in zyn hert dat hy van dier tijdt af noyt eien of dyncken en woude / ende also elendelijck sterf hy. Den rouwe daer van was wel haest vergeten / gelijck onse Nuchter Wandplanus ons ber-telt in sijn derde boeck vanden byomichheyt der Romeinen in t 22. Capittel / dat obermits dat hy weynigh bemint was / maer was van een regelijck seer ghaet. Da sijn doot soo gluck den Ridder mettet Krups in t Eplant van Stadie / van t welck hy sonder remants teghen seggen / Possesseur wert / met samptlijcken allen Costeelen ende Fortressen daer toe behoopende. Onder dese handelinge den

den Heus Crassillon berabberteert sijnde van t booznemen vanden Ridder mettet Krups / bysende booz sijn persoon / obermits de sterchte van de Heus Guepdon / trock npt sijn Eplant met sijn dupsent strijbare mannen / om te komen tot assistentie vanden boozs Ridder of het van nooden waer. Soo gebeurde het dat hy arriverde niet veer van t Eplant van Stadie / alffer den Ridder binnen trock / de welke / seer berwondert zijnde en wist wat te denken / niet wetende of het byden of vanden waren. Maer als hy t Krups sacht in een bande vaendels / soo meende hy dat eenigh onstet was uyt Wanckrijck om de berlossinge van Philippus. Als hy albus in twijfeling was soo quam daer een Ridder van wegen den Heus Crassillon / de welke na dat hy hem gegroet hadde / berclarde hem die dinghen als hoben berhaelt is. Waer van dat hy soo blijde was dat hy alsoo haest badt dat Crassillon in t Eplant gebroche werde. Ende als hy daer ghekomen was soo deden sy maekanderen die meeste byentschap dattet uytet maten was. Daerentusschen de Heusinne bedzydende grooten rouwe vanden doot van haren man / berdisimuleerde het so sy best konde en quam den Ridder mettet Krups die reberentie doen / hem presenterende die sleutelen van alle stoten van t gheseele Eplant / ende van alle andere plaetsen die onderwozpen ghetweest waeren aen haren man sair. Haer stellende in die genade vanden Ridder / de welke haer ootmoedelijck onstuck haer bertroufende so hy best konde / ende sepde: Mijn Vrouw laet varen uwen rou ende bedryft bijtschap want ick sal u te kennen geben dat ick een Ridder ben / ende geen Cranz / Mijn Heer / sepde sy / ick danck u hondert dupsent fout / het is al ober lange geleden dat ick van mentighe byzonne Ridders u groote ende deuchdelijcke daden berstaen hebbe. Als God alleen aen wien de eere

behoort / sepde den Ridder. De welke na datse mentighe reden t samen ghouden hadden / begheerde te sien alle die gevangens die in t Eplant waren. Ende alsuense booz hem gebrocht hadde / soo wert hy soo seer beroert / haer een magre en mismaecht sijnde / dat hy by sijn lanch was sonder een woort te konne spreken / sulcken beernisse hadde hy / haer sijnde in sulcken arme staet. Ende gelijck hem de nature was treckende / soo trock hy Maximilianus ende sijn huysvrouwe alleen (niet wetende dat het sijn vader ofte sijn moeder was) en sepde tot haer / seer liebe Vader en Moeder / Godt beware u booz quaet. Mijn Heer antwoorde de Kester / ick bidde den schepper dat hy u een gheluckige volherdinge wil gheben / ende ons een goede lijtsaemheyt in onse groote vernautheyt: t welck segghende / soo bielen hem de tranen oberboedelijck uyt sijn oogen. Mijn goede Vader sepde den Ridder dooz groote compassie / berblijt u / want ick en hebbe dit Eplant niet ingenomen om daer remant in die ghevanckenisse te laten / maer tot een berlossinge van alle Christenen die hier gebangen zyn. Doozwaer hy noemde hem wel te rechte sijn Vader / ende hadden sy maekanderen gekent / sy hadden sonder gelycknisse maerder bijtschap bedzyden dan sy deden / maer God den Schepper en doet niet sonder boozsentchept / want die Turcken en Moozen en souden hier gheen werck van ghemaecht hebben / ghelijck als deden de Fransosche Prin-ten ende Heeren / dewelcke tot berme-ntschuldflughe van sulcken misraet (een peghelijck in sijn lant ende heerschap-ope) professien deden doen / singhende Psalmen en geestelijcke liedekens / God lobende ende danckende / gelijck ghy hier na noch hooren sult. Den Ridder mettet Krups dedese soo wel dienen ende boeden die ghevangens die hy verlost hadde uyt de ghevanckenisse van dese

Wensen byanden van ons heyligh geloof/
dars in wepnich tijdes wederom kracht
ende sterckte kregen. Daer na gaf hy een
pegelijck van haer leede oozlof om te mo-
gen gaen waert haer gellefde/haer weder
gebende dat haer van dese Czjannan be-
nomen was / t welck hem tot groot lof
ende eere heerde / want de ghebanghens
waren upt verscheyden Landen / in de
welcke dat sy verelden die deuchdelijcke
dadend hand: n boozsz Ridder. Hengaende
banden Kepsen en zyn hupszou/ so weet
dat den Ridder metter Kzups bande eer-
sten sach dat hy haer sach dat hy haer al-
tijdt mede aen sijn tafel dede eten en dzinc-
ken / want hem docht dattet volck van
grooten state waren / daerom bewees hy
haer eere ende reberentie / ende oock om
dat sy out ende bedacht waren / want in
boozige tijden doe wesen die jongen die
ouden veele meerder eer danmen tegen-
woozdelijck doet. Dooz onsen Nurheut
Daudzianus verelt ons dat den Ridder
metter Kzups den Kepsen ende sijn hupsz-
hou op een tijt eens badt dat sy hem seg-
gen souden upt wat landt dat sy waren /
waer op den Kepsen antwoorde : Mijn
Heer/ om dat ich se dat ghy sulck deug-
delijken Ridder zijt / so sal ich my dozven
verstouten / om my aen u te ontdecken / u
beradberterende dat ich Maximilianus
Kepsen upt Duptslant ben / ende dit is
mijn hupszou. Doe vertelde hy hem
voort alle zyn quade soztuppen / en oock
dat onghelijck dat hem Lampatrice
zijn Woeder dede. Als hem den Ridder
wel verstaen hadde / soo sepde hy : Mijn
Heer hebt goede moet / ich beloobe u op
gheloof van een Ridder / dat ich u we-
derom sal stellen in ouden eersten staet/
behoudelijck soo Gode my die garte
gheeft dat ich soo langhe leue / ende sal u
bastaert Woeder veroonen dat hy on-
ghelijck heeft om u ongetrou te wesen.
Maer soo hy soude willen bekennen dat
t gene dat hy hout / dat het booz u is/

so rade ich u dat alle den haet van alle den
boozgaenden tijt hem berg: ben sy gelijck
onsen Salichmaecher ons dat beedeelt te
doen. Ende om te beter een epnt van onse
booznemen te maechen soo schrijft eenen
Bries aen Lampatrice / ende eenen
anderen aen de Baroenen/ ich salse u trou-
welijck doen bestellen.

Dat xxv. Capittel.

Hoe den Ridder mettet Kruys een Schilt-
knecht font in Duptslant, En van de we-
derkomste van Caristes.

Den Kepsen upt Duptslant sende die
grooten tekeninge van Ihesoen die den
Ridder metter Kzups hem toonde / wert
soo seer verblijt dat hy een deel van sijn
hoozleden dzoeffenisse vergat / ende dus
blijt zijnde / ginch in sijn kamer / daer hy
twee Briebe schreef: den eenen aen Lam-
patrix / ende den anderen aen die Baroen-
nen. Den inhoud des Bries aen Lam-
patrix geschrebe / was als volcht. Mijn
Woeder / my en is niet onbekent dat in-
dien langen tijt verleden dat ghy geen tij-
dinge van my gehoort en hebt / dat u een
groot dzoeffenisse berwercht heeft / my
mepnende doot te wese / t welck ich inder
waerheyt menich reys Iseber gewenst het
hebbe dan te leven / dat dooz oozsaethe dat
ich den tijt van beertze jaer lanch geant-
kelijck ben gehouden geweest in de stercke
gebanckenisse bande woerden Keus Gu-
epdon / upt die welcke dat ich dooz belte-
vinge Gades ende de hoomicheyt banden
Ridder metter Kzups verlost be. Dit heb
ich u willen beradbertere / op dat ghy my
moocht senden gout ende silber / ende an-
dere noot: akelijcke dinghen / gelijck het
mijnen staet toebehoort om wederom te
moghden heeren. Hier mede u den scep-
per bebelende. Den inhoud banden an-
deren Bries dzeffrende aen die Baroen-
nen / was alsoo : Edele Baroenen van t
Kepserrijck van Duptslant / u gheliebe
te weten / dat ich zedert mijn vertreck
upt Duptslant gheen gelegentheyt noch
macht

macht gehadt en hebbe / om tijdinge van
mijnen staet te laten weten / dooz oozsaet-
he dat ich mepnde wederom te heeren
van Jerusalem na Duptslant / gelijck het
Gode gellefde dat ich op ter Zee ghe-
banckelijck genomen wert van den Keus
Guepdon/ de welcke my sedert dien tijdt
behouden heeft in sijn Eplandt van
Stade in een seer duystere gebanckenisse
in groote dzoeffenisse ende benaetheyt.
Ende ghelijck het onse Heere God gelteft
heeft my in sijn handen te geben / so heeft
het hem oock gelieft dooz sijn Godlijcke
goetheyt ons te senden den hoomen ende
goeden Ridder mettet Kzups / de welcke
dooz sijn hoomicheyt den Keus ghedoodt
ende ons verlost heeft. Dit schrijbe ich u
op dat of ghy dooz mijn lange uptblijven
enen andere Kepsen wout hiesen dat ghy
my mocht bereruseren. Ich hebbe aen
mijnen woeder geschrebe dat hy my sen-
den sal gout / silber ende ander noot: aet-
kelijcke dinghen my dienende in t weder-
komen. Daerom bidde ich u dat ghy aen
hem wilt verbodderen t selvtige so haest-
lijck te doen als hem mogelijck is / want
ich hebbe groote begeerte om by mijn ou-
de bylenden te wesen. Hiermede bebele ich
u te Godewaert. Welcke boozsz byleven
geschreben sijnde / en met sijn eppen hant
ondertephent hebbende / presenteerde dese de
Ridder metter Kzups / die welcke den in-
houd las en ghenoechsaem geschreben be-
bindende / dedese toeflupte ende besegelen /
t welck ghedaen zijnde gaffe een van de
Fransoyse Ridder van Philippus
van Branchrijck genaemt Plere de Hes-
din hem seggende alle t gene dat hy doen
soude ende hoe dat hy hem behoortde te
houden in t Hof van Duptslant. Als hy
voort ghenomen hadde aenden Ridder
ende aen Philippus / sijn Meester / soo
ginch hy t sceppe / hem bebelende in de
handen des Heeren. Onder dese hande-
linghe den Kepsen / den Ridder mettet
Kzups en Philippus van Branchrijck

die spracken soo belz van t Christelijck
geloof tot die hupszou van de hoozleden
Keus Guepdon ende tot haren soon dat se
te samen in eenen Godt geloofden / ende
namen t Christelijck geloofde aen. Also
dede oock alle die van t Eplant van Sta-
die met samptlijck alle plaetsen daer toe
behoozende. Dit dooz bermantinghe van
den soon banden boozschreben Keus Gu-
epdon / want hy selfs sepde openbaerlijck:
Ich mogelijck dat een Ridder alleen met
srijbaer handt heeft konnen verholmen
den Keus Guepdon mijn Vader (die te-
gen dertich sulcke Ridder als den Rid-
der was die hem verholmen heeft niet en
soude ghebreft hebben te bechten / ende
soude oock wel verholmen hebben) son-
der mede werckinghe des Scheppers/
neen t : seckerlijck t is onmogelijck.
Daerom moet men segghen dat de God
daer de Ridder mettet Kzups in geloof /
dat het den selbigen is daer men in be-
hoort te gelooben ende te hopen / houden:
de t selve geloof dat hy hout / t welck seg-
ghende dede ober al afwerpen ende ber-
hante alle afgoden die in t geheele Ep-
lant van Stade waren. Ende dooz
beradberteringhe van de boozsz Heeren/
soo dede hyder wederom opperhien een
Kzupstier ende andere debortige beelden.
Doe liet hy hem doopen / met alle die van
t Eplant / waer aen dat alle sijn onder-
saten een exempel namen ende lieten
haer oock doopen / t welck een onghoort
mirakel was / ende heerde ter eere Godts
ende van die boozsz Ridder / dooz die
middelen banden Ridder mettet Kzups /
want van die tijt af soo hebben die Sta-
denters altydt goede Christenen ghe-
weest. Dit Eplant is onwtinnelijck /
obermits die groote stercken daer t
mede omringht is. Beruerende den tijt
dat de boozsz Heeren besich waren met
dese dinghen / soo ginghen sy oock alte-
mets (om solaes ende tijkortinghe te
hebben) op de strant bande Zee. Alwaer
dat

dat sy op een tijdt wesen/ so is Carlstes
(weder-komende upt Byzantijch) daer
ghearrbeert / waerom dat sy wel blpde
waren / hem weder siende. Als hy sijt
schip aen den wal ghelept hadde / ende
daer upt ghegaen was / soo ginch hy zijn
broeder den Ridder mettet Krups oot-
moedelijck groeten. Daer na aen Phil-
ppus van Byzantijch / aen den welcken
hy eenen bryef presenterde die den Coninc
zijn vader hem sont / hy groete oock alle
die daer waren. Doortz hem weder hee-
rende tot den Ridder mettet Krups / sep-
de tot hem dat hem den Coninc seer aen
hem recommandeerde / ende dat hy groe-
te begheerte hadde om hem te sien om
hem te bedancken bande dencht die hy
Philippus zijn eenige soon gedaen had-
de. Ende hem presenterende die juweelen
die de Coninginne hem sont / sepde tot
hem / dat sy haer oock seer recomman-
deerde aen zijn goede gratte. Daer na
presenteerde hy hem een seer schoon ende
kostelijck Krups besaemt met Peerlen en
ghesteenten / ende sepde : Mijn Heer de
blom aller schoonheden / die sendt u dit
Krups / u bidde dat ghy 't om die lief-
de van haer wilt dzagen / ende oock om
dattet u tepchen is. Wie is sy / sepde den
Ridder mettet Krups. Het is antwoorde
hy / mijn Heer Byziane / eenige suster
van mijn Heer Philippus / die schoonste
Jonck-vrou diene op de gantsche Hert-
voden soude mogen vinden. Van die tijt
af wert hy soo bevangen met haer liefde/
dat hy niet en bede dan op haer te dencke.
Nochtans soo liet hy 't op dat pas so lut-
tel blijcken alst hem mogelijk was / maer
gaende tot Philippus / toonde hem die
kostelijcke juwele die de Coninginne zijn
moeder hem gesonden hadde / ende oock
dat kostelijcke gouden Krups dat Byz-
ane zijn suster hem gheschoncken had-
de / 't welck hy aen zijnen hals hinc in
presentie van Philippus / en sepde : Mijn
Heer / om de liefde van u suster / soo en

sal icket nimmermeer verlaten / maer sal
't alijt dzagen. Philippus hier van wel
blpde wesende / sepde tot den Ridder al
lachende / Mijn Heer / ghy slacht die liep-
ne hinderkens / die welcke te vreden zijn
met een Appel / dit segge ick om dat mijn
moeder ende suster meerder aen u gehou-
den zijn dan ditte / aengesten dat ghy my
berloft hebt upt soo grooten verijhel daer
ick inne was. Die eere komt den eenigen
Schepper sepde de Ridder mettet Krups /
ende niet my. Aldus menige reden te sa-
men houdende / soo en bede den Ridder
mettet Krups niet dan te dencken wan-
neer den dach ende de ure soude komen
dat zijn oogen hem soude versadigen ban-
de tegemoordicheyt bande schoone Byz-
ane / ende was in een wonderlijcke twijfe-
linge of sy dat was daer Sarcion den He-
renijst hem al gesep hadde / gelijck ghy
gehoozt hebt / 't welck hy op een hozt wist
sonder daer nae te bernenen / want Phil-
ippus op een tijt siende eenich tepchen
aen zijn rechter arm / sepde tot hem / dat
zijn suster oock alsoodantige hadde. Den
Kint heur laet nu van haer te spreken / ende
keert wederom tot Piere de Hefdin / we-
sende in Dupstiant.

Dat xxvj. Capittel.

Hoe Piere de Hefdin aende Baroenē zijn
brieven presenteerde, ende van de sotte
antwoorde die Lampatrix hem gaf.

Piere de Hefdin seplende na Dupst-
lant / arceberde in woepnich tijt
binnen Keulen / alwaer dat op die tijt
Lampatrix zijn residentie hielt. Dese
boortz Piere gelogeert zijnde ten hupse
van een out man / gaf hem te hemmen dat
hy die Baroenen hadde te spreken. Mijn
Heer sepde zijn woert / ter goeder uren
zijt ghy hier ghekomen / want sy zijn te-
ghenwoordelijck altesamen in de stad /
ende dat om een saecke die ick u seggen
sal. Te weten : dat het geleden is ontrent
achten jaren dat Maximilianus onsen
Kepser / met hem gelepde zijn hups-
vrou /

hups / na Jerusalem getrocken is / van-
den welcken wy van dier tijt af nopt tij-
dinge ghehoort en hebben / waer van dat
wy wel coewich zijn / want hy was seer
bemint. Ende Lampatrix zijn basfert
broeder zijn slach waernameude / dede die
Baroenen vergaderen / overmits dat hem
den Kepser den last ende regeertinge van 't
Kepserijck gebede hadde / ende bede hem
(met menichte van gelt) selfs Kepser ble-
sen / nochtans uptgenomen soo den Kep-
ser tot genigē tijde weder en quam. Ende
een wepnich tijt daer na soo is het desen
boortz Lampatrix in zijn fantasie geko-
men dat hy die Baroenen wederom ber-
sochte / op dat hy van haer gehore mochte
woerden sonder konditie / waerom dat sy
ter stont na den middage sullē raet houde.
Als Piere de Hefdin zijn maelijt gedaen
hadde / soo badt hy sijn waert of hy hem
koude doen gelepen daer die Baroenen
vergaderen souden / 't welck hy bede. Die-
te als doe vergadert bindende al die Ba-
roenē op 't Stadt-hups / ginch haer stou-
telijck die reberentie doen / en sepde : Ma-
ximilianus uben gherechtighen Kepser
groet u dooz my ootmoedelijck / als zijn
vader saten ende bziende / en doet u weten
dooz desen bryef d' oorsaecke van zijn lan-
ge uptbijbē / 't welck seggēde / presenteer-
de haer den Bryef van den Kepser / den
welcken sy lasen. Soo sy opt verwondert
waren soo waren sy 't doenmaels. Ende
altesamen seer blijt zijnde banden inhoud
des selbigen / seplden tot den Ridder : Ghy
hebt oock een Bryef aen Lampatrix.
Als waer sepde hy / maer ick en hebbe
hem niet willen presenteren sonder u eerst
gesproken te hebben / bziende dat hy my
eenigh quaat mochte gedaē hebbe. Daer-
om mijn Heeren bidde ick u / dat ghy u
binnen een ure wilt laten vinden in zijn
Palaps / ende soo sal ick hem de Bryef
gan presentieren / die ick van hem hebbe /
berhopende dat hy my dooz 't aensē van
uwer tegenwoordicheyt niet misdoen en

sal / sy beloofde hem dat sy 't doen souden.
Ende soo haest als Piere de Hefdin wiste
datse daer waren / soo ginch hy (in regen-
woordicheyt bande Baroenen / en menig-
ge Princen en Heeren) den Bryef vanden
Kepser aen Lampatrix presenteeren / en
sepde : Mijn Heer / Heer Maximilianus
Kepser van Dupstiant u Broeder doet u
dooz my ootmoedelijck groeten / de welcke
wesende in redelijcke gesontheyt / heeft u
met sijn eppen hant desen tegenwoordigē
bryef geseheben / dooz den welcken u ken-
nelijck sal worden d' oorsaecke van zijn lan-
ge upt blijben. Lampatrix van dese ty-
dinge ontstecken zijnde met gramschap /
sepde : Och of het Godt gelicde waer te
wesen dat mijn broeder in 't leven ware /
maer ter contrarien den ick versteckert /
daerom wist ick dat ghy dit upt u erghen
hoofst versiert hadde / ick soude u soo doen
pntigen / datter alle andere Bodens een
cxempel souden aennemen / daerom ber-
trecht op een hozt upt mijn lant of het sal
u berouwen. Piere de Hefdin verbaert
wesende van sulcke woerden / om Lam-
patrix / ginch ter stont upt het Palaps om
wederom te keeren. Maer al eer hy van
Keulen verrock / soo maecte hy die Ba-
roenen noch eens gesproken te hebben / die
welcke hem sepden dat hy wel bede naer-
stelijck wederom kerende / en datse haer
recommandeerde aē die goede gratte van
den Kepser / hem bidde dat hy so haer-
stelijck soude komen alst hem mogelijk
was / en dat sy hem niet alle haer mach
souden behulpelijck zijn. Soo haest als
Piere de Hefdin aen haer oortof genomen
hadde / soo ginch hy in sijn schip / en nam
wederom de wech na Stadde / alwaer dat
hy aen gekomen zijnde / berfelde 't gone-
den hy gehoozt hadde. Daer van dat dat
Kepser / soo beroert woert / datter wonder
was / dooz oorsaecke bande ongetrou-
wicheyt van sijn broeder / maer wort
wederom een wepnich verdroof van de
ghetroofte hante Baroenen. Den
Ridder

Ridder metter Krups stende den Keeser dus qualick / septe tot hem dat hy geen soorge en soude hebben / ende dat hy ende Phillippus van Brancrjck haer beste souden doen om hem wederom in sijn Keeserrijck te stellen. Mijn Heer septe Phillippus ick sal u so veel helpen als my mogelijk sal zyn / daerom bidde ick u dat ghy u wilt verblyde. Ick bedancke u seer / septe den Keeser / van de bystant die ghy my in mijnen grooten noot presenteert / u verseeckerende datter geen mens ter werelt en is daer ick my meer op betrouwe dan op u twee. Ick verhoep septe den Ridder metter Krups / dat u hope niet pdel en sal zyn / ofte ick sal mijn kracht verliese. Van dese woordē en verblijde hem den Keeser niet seer / t welck stende den Ridder metter Krups / om hem sijn swaermoedicheyt wech te nemen / si eenige vertroostingē te geven / dede op een bancket nodighen alle die Heeravende Vrouwen van t Eplandt / die welcke niet en lieten wel tierlijck toeghemaeckt zynde daer te komen / principelijck die Vrouwen ende Jonckvrouwe die welcke op den bestemden dach wel eerbaerlijck ontfangen werden. Ende op den selben dach als men dit Gastgebodt houden soude / so hreech den Ridder metter Krups lust hem te gaen vermaeckē / verbaechtende de maeltijt / in eenige wepde / alleenlijck vergeselschap met Phillippus van Brancrjck. Ende als hy die moedwen vā sijn Wambes opsteerck om hem te wasschen in een Fonteyn die daer stont / soo waert Phillippus gewaert een rotsachtich teeken aen sijnē rechteren arm / ende septe op goeder trouw Ridder ghy hebt aen uwen rechteren arm een teekē / t welck seer wel gelijck t gene mijn suster Adriane oock op die selve plaetse heeft. Van dese woordē verandert de dā Ridder metter Krups sijn Coleure / obeerdenkende die woorden die Sacriston den heremijt hem geseyt hadde / gelijck hier vooz geseyt is. Ende hoe wel dat hy

het wilt te verdisfmuileeren / soo waren nochtans die Heeren en Vrouwen bewoondert hem dus pepnlich te siene / aengestien dat hy van wesen alrijc blycschijnende was. Als die maeltijt gedaen was die welcke soo kostelijck ende met soo belo tijckoringe gehouden was / so troch den Ridder metter Krups Crastillon met die naeste van t Eplant aen d' een sijde / ende septe tot haer : Mijn Heeren t is haerft tijt dat ick wederom vertreck na Caire / want ick en waert niet wat mijn Heer den Soudaen mach overkomen. Aengestien dan dat ick dooz die deucht ende macht van den eenigē Schepper die Eplant bereegen hebbe / soo ist wel reden dat icker den Meester van den / nochtans soo en wilt ick den soon vanden Heus Guepdon niet berooben van sijn erfdeel / maer wilter hem Coninck van maecten soo hy ten houwelijcke wilt nemen de dochter van Crastillon hier tegenwoordich / maer op konditē dat hy ende sy dat Coninckrijck alrijt sullen houden onder de gehoorsaenheyt vanden Soudaen. Crastillon neder knelende / bedanckte hem van die eere die hy zyn dochter dede / haer willende Coninginne maecte van dat Eplant. Ende soo haest als den soon vanden Heus Guepdon salt veradbertert was van de deucht die de Ridder metter Krups hem presenteerde / soo quam hy hem te voete ballen / hem wel ootmoedelijck bedankende / belovende te doen alles wat hem gellafde. t Houwelijck geaccordeert zynde ick die Duploft wel feestelijck gehoude hebende / den Ridder metter Krups genoegsaen verstaen hadde die begeerte van Phillippus om wederom na Brancrjck te keeren / septe tot hem : Phillipe mijn vriend / het soude my een groot plaspier wesen dat ghy my geselshap hiertot Caire / en waert niet dat ick wiste die godde begeerte die ghy hebt om wederom na Brancrjck te keeren / t welck ick u niet en wil af raden / ont meentige doozsaken

ken verhoepende u daer binnen korten tijt te komen besoecken. Ridder antwoorde Phillippus / het soude my oock een groote vertroostinghe wesen / om u geselschap te houden / maer so t u goet dunckt dat ick weder na Brancrjck keere / so wilt icker niet tegen seggen. Een eyndt ghemaectt hebbende van haer reden / vertrocken van malkanderen.

Dat xxvij. Capittel.

Hoe den Ridder metter Krups, ende Phillippus van Vranckrijck vertrocken van t Eylant van Stadie om wederom te keeren, den eenen nae Caire, ende den anderen na Vranckrijck.

Alle die boozsepe dingen tot een eyndt ghemaectt hebbende ghelijck ghy gehoor: hebt / ende den eet ende getrouwigheyt beloost vanden Coninck ende van de Coninginne. Soo dede den Ridder metter Krups twee exceleste schepen toe rusten / ende dedese boosien van alles dat een Prince op den toege toebehoort. In die welcke hy Phillippus gelepde / seggende : Mijn Heere / siet hier twee schepen die ick dooz u hebbe laten toerusten om wederom te keeren / u biddende soo veel volck met u te wille nemen alst u gelliden sal. Soo ghy gout oft silber / oft pet anders van doē hebt ick salder u vā boozsien. Ridder septe Phillippus / Ick hadde my wel laten ghenoege met een schip vooz my ende mijn vijftien Ridders. Als ghy in Brancrjck sijt / septe hem den Ridder metter Krups / so mocht ghy doen wat u gelliden sal / maer nu sult ghy my hier in ghehoorsamen. God geve my die gracie / septe Phillippus / dat ick u eenmael met die deucht ende die eere die ghy my gedaen hebt ende noch doet mach vergelden / want dat soude my onmogelijck zyn / maer eenige kleynē dienst mach doē. Dese reden gespachicht zynde / soo namen sy een vriendelijck affsheyt den eenen aen den anderen. Ende als Phillippus siet seplen hadde daer optrecken pin na

Brancrjck te seplen / so keerde den Ridder metter Krups wederom in t Eplant / ende septe tot den Coninck in presentie vanden Keeser ende van Crastillon sijn swager. Ick laet u hier den Keeser en sijn hupsbron / u biddende ende gebiedende dat ghy hen doet als mijn eyghen persoon / want ick begeert so te hebben / u oock biddende Crastillon desgelijck te doen. Als hy oozlof genomen hadt aen den Keeser / ende aen sijn hupsbron / ende alle die van t Eplant die wel routlich ware van sijn vertreck / soo ginck hy te schepen om wederom te keeren na Caire. Als sy wat beer in Zee gekomen waren so rten den Ridder metter Krups Carites en septe hem : Mijn vriend ghy moet in Brancrjck gaen om den Coninck een present te brengen dat ick hem senden wil / ende oock aen die Coninginne ende aen Adriane haer dochter / maer ick woude wel dat Phillippus daer dooz u gearbreect ware. In u wederkomstē soo sult ghy my tot Caire binden / ofte in t Eplant van Stadie / want soo haest als ick besicht hebbe eenighe saecken die ick tot Caire te doene hebbe / soo sal ick hier weder komen om nae Brancrjck te trecke / t welck seggende soo dede hy eenighe kofferkens in een schip setten / ende septe tot hem : Ghy sult in een pegelijck geschede binden aen wte dat ghy t bestellen sult / ende en vergeet niet den Coninck ende de Coninginne mijnen halben seer te groeten / desgelijck oock aen Phillippus ende aende schoone Adriane / dewelcke ghy heymelijck sult seggen dat ick haer op een hoort sal komen besoecken. Carites wel verstaen hebbende alle die last diemen hem gaf / nam oozlof aenden Ridder metter Krups ende began Phillippus (wel na hy) te volgen / die in verrijck tijt te Marseille aengamen daer se niet groote blytschap ontfangen worde. Hy daer eenighen tijt ghelieben hebbende / sog hog om hem te rusten ende verbarcken

schen / als om boozsen te worden van
waerden / so trock hy na Parijs daer doo-
waerde de Coninck / de Coninginne ende
Abziane waren / die welcke veradvortert
zijnde van sijn komste / sonden hem me-
nighe Princen ende Baroenen in de ge-
moete om hem eere te doe / meynende dat
hy een kleyn geselschap hadde / maer als
hy sijnen grooten sloop sagen soo waren sy
daer van verwondert. Als sy malkande-
ren de willekomste gegeven hadden / soo
gingen sy 't samen al houtende tot op het
Palers / daer hy ontfangt wiert met sul-
cken blytschap als ghy denken moochte /
so wel van den Coninck ende bande Co-
ninginne als van sijn suster. Da dat hy
haer eerlijcke reberente gedaen hadde en
eenige reden 't samen gehouden hadden /
soo vertelde hy haer in presentie van alle
die daer waren / alle sijn quade fornyen /
en hoe dat hem den Ridder metter Kruys
verloft hadde ende Maximilianus des ge-
lijck. Ende daer beneffens de milthept
handen boozs Ridder / ende hoe dat hy
twee Coninckrijche gekonquestert had-
de / die welcke hy weder gegeven hadde.
Daer-en-boven hoe dat hy met ghewelt
twee schepen booz hem hadde laten toe-
rusten om hem in Franckrijck te brengen.
O edel hert / ende vol van deuchden sepde
den Coninck / die niet een voer londs
hebbende / en niet woiende van waer hy
is / hem ontmaect van twee sulcke Heer-
schappen. De schoone Abziane hoorzende
soo veel deuchts van hem segghen hadde
sulcke begheerte om hem te sien / en selde
haer hert soo seer op hem / dat zijder dat
eren en dynacten om hier. Ende dat haer
noch meer bewegde om den boozs
Ridder te beynigen / dat was om dat
weynich was na de hant van Philis-
tus haer vader. Caristes archieerde
te Parijs / ende ginch hant nae 't Pa-
lers / ende ontlastede hem van sijn hof-
ferkens. Dooz ghewonen zijnde in de
Zael daer den Coninck was / de Co-

ninginne / Philippus / de schoone Abziane
ende menige Princen ende Baroene /
dede den Coninck de reberente / ende
voort aen alle 't ghelich / seggende
Heer Coninck den Ridder metter Kruys
doet u dooz my ootmoedelijck goeten / u
biddende te ontfangen / ende in danck te
willen nemen een kleyn present dat hy u
sent / 't welck is in een Koffer daer beneden
staende. Mijn vrient / sepde den Co-
ninck / ick bedanche den Ridder metter
Kruys ende u ook / maer doet die Coffe
hier brengen / op dat ick sie watter is. So
haest alle gebrocht waren / soo dede Ca-
ristes een open / in welcke was een koste-
lijcke rinch-krage ende helm / bantse
welcke dier gelijcke in de gheheel Werelt
niet en waren / noch soo kostelijck / dooz
oosaecke van de gesteenten daer se mede
verciert waren / die welcke den Ridder
metter Kruys ghewonnen hadde in den
strydt die hy tegen den Turck dede / noch
waffer een vergulde sweert / en Barnassen
van ses mannen / wonderlijcke schoon en
kostelijck / 't welck den Coninck sander
sepde : boozwaer de Ridder metter Kruys
maect my beschæmt / my sulcke giften
sendende / want hy doet my dat ick hem
behoozde te doen. Als hy dat ander open
ghedaen hadde / soo trock hy daer up een
Pauweltoen ghelijckforntich een bedde /
gemaect van Gout ende van Zijde / en
Borduerweck / in welcke ghesigureert
stonden allerley manieren van beesten / en
presenteerde de Coninginne / segghen-
des : Mijn vrient den Ridder metter Kruys
bedanche u ootmoedelijck van dat present
dat ghy dooz my aen hem gesonden hebt /
u biddende dese Pauweltoen te willen
ontfanghen om de liefde van hem. Mijn
vriend / sepde de Coninginne / den Ri-
der metter Kruys en begheert niet dat
men hem yet leene / aenghesien dat om
een kleyn present dat ick hem ghesonden
hebbe / sent my wederom een soo rijcken
ende kostelijcken. Da dese woorden soo
trock

trock hy up de selve Koffer een Zelp-
bloeme van gemaelen goude / gestoffert
met seer kostelijcke gesteenten / de welcke
hy Abziane presenteerde / seggende : Mijn
Jonckvrou / den Ridder metter Kruys
presenteert u dooz my die kleyn present /
u biddende (om dattet u wapens zijn) dat
ghy 't om de liefde van hem wilt dragen /
want hy vraecht geduerlijck om de lief-
de van u dat Kruys dat ghy hem dooz my
gesonden hebt / u veradterende dat de
begeerte die hy heeft om u te sien / ober-
mits de groote deuchtsamichept die hy
van u heeft hooren seggen / ende om de
schoonheit daer ghy mede begaest zijt /
dat hem die het Wapen-lant sullen doen
berlaten ende komen in Franckrijck. Dit
sepde hy haer soo heymelijck dattet nie-
mant en verfont van sy alleen. Mijn
vrient sepde sy : Ghy sult hem van mijne
wegen goeten / ende sult hem seggen dat
ick hem bidde soo haestelijck te willen ko-
men alst hem mogelijck sal zijn / ende dat
hy seer willekome sal zijn / ende ontfan-
gen sal worden gelijck het so Edelen Ri-
der als hy is toebehoort. Daer worde ge-
sept van de Zelp daer top af ghesproken
hebben / datse dooz certen verlozen sou-
de getweest zijn doe den Coninck sine Lo-
wijs gevangen wiert van de Turcken.
De welcke (met de andere baggen ende
jutweel) geestimeert worde booz hondert
ende tachtentich duysent dobbelde ducaten.
Daer van dat hem Philippus van
Franckrijck seer verwonderde / ende sepde
tot den Coninck sijn vader in presentie
van de Coninginne sijn moeder ende Ab-
ziane sijn suster : Ick verwondere my
van de kostelijke jutweelen die den Ridder
metter Kruys u gesonden heeft / want ick
hebbe met hem soo familliaer gheweest
als opt eenich mensch dede / maer noyt
en werde ick getwaert dat hy dagghen oft
jutweelen hadde / uptghenomen een gou-
de Kruys dat hy alstij en sijnen hals
vraecht / 't welcke hem mijn suster Abziane

leestwerf font. Dit woort geraekte
soo seer 't herte van Abziane datse terstone
haer koleur veranderde. Den Kuchene
laet haer booz ditmaal in de sozge / ende
keert wederom tot den Ridder metter
Kruys / de welcke hy opter Zee ghelaten
heeft / niet min denckende op Abziane / als
Abziane op hem.

Dat xxviiij. Capittel.

Hoe den Ridder metter Kruys oorlof
vraegde om in Franckrijck te gaen.

So haest als de Ridder metter Kruys
Caristes belasticht hadde om in
Franckrijck te trecken / soo hadde hy soo
goeden wint dat hy geluchelijck arrivere-
de in de Havens van Caire / daer den
Soudaen veradvortert wesende van sijn
komste / hem in de gemoete quam / mit-
gaders sijn huysozou en Alphonce / met
menige andere Heeren en Baroenen. So
haest als den Ridder metter Kruys haer
sach soo quam hy haer tegen / ende groe-
tede haer wel vriendelijck / en sy hem des-
gelijck wederom. De welcke ginch in de
Stadt met groote eere ende glorie / seer
gheacht wesende van de hoghers / ober-
mits de gloriose victozien die hy op sijn
byanden gehadt hadde. Ghewonen wes-
sende op het Palers (daer hy soo vijde-
lijck ontfangen wiert van Placine dattet
wonder was) soo rustede hy daer eenighe
daghen / sonder hem veele te verthoonen.
Dooz daer na visterende den Soudaen /
den welck hy in goede gestaltenisse vout /
trock hem aen 't een syde / ende sepde tot
hem : Mijn Heer my betrouwende op de
milthept ende die liefde die ghy my at-
tijde betwesen hebt / soo soude ick u geer-
ne bidden om my een bede te vergonnen.
Ridder mijn vrient / sepde den Sou-
daen vraecht sijn wyl wat ghy begeert /
want ick kunne het u alwaert de helft
van mijn Land. Mijn Heer / antwoor-
de den Ridder / ick bedanche u seer oot-
moedelijck / aengaende van lansschappen
beerschappen en beger. Ick niet / maer ick
bidde

bidde u my oozlof te gheben om te moogen
gaen besochten dat Christus Lant u ver-
scherende dat in wat konrepe dat ich ben
dat ich my alcht houde sal booz uben ge-
trouwen dienaar. Ridder sepde den Sou-
dae/ u requeste beswaert my meerder dan
gedaen heeft den oozloch die ich tegen den
Turck ghabt hebbe. Nochtans ange-
sij dat ich u begeerte geotropeert hebbe/
soo stelle icket in u byspede/ hoe wel dat-
ter my seer misghecht u geselschap te ver-
liesen. Ende hoe wel dat dese reden in t
sekrete ghehouden waren/ soo wert noch-
tans die ydinge terfontt verbezt dooz t
ghezele hof/ waer van dat Alphonce ende
de schoone Blance sijn suster beroert wer-
den/ meerder dan penant anders. Dese
Blance begeerde wonderlijche t bywefen
van den Ridder mettet Krups/ maer sy
waeser wel beer af/ want hy hadt sijn ge-
dachten wel elders/ te weten op de schoo-
ne Adziane die schoonheyt van dewelcke
sonder haer gesien te hebben hem vierich-
lijck booz sijn hert klypre. Ster dat was
d' oorzake dat hy alcht begeerlichheyt
hadde om na Brantkrick te trecken ende
anders nergens/ en hadde dit also in sijn
sinnen gheset/ dattet hem alle menschen
vande werelt niet en souden hebben kon-
nen affade. Want den Soudae/ de Sou-
dane/ Alphonce en menige anderen had-
dender haer beste om gedaen/ ende laten
doen dooz haer bysiden/ maer hy was so
gerefolbeert van dit vertreck/ dat hy niet
en woude gheloooben dan sijn eppen raet:
Platine gheset haer seer rouwtich te wese/
maer sy waeser so blijde om datse haer ge-
stadscheyt nauwelijck en honde ghoudē.
Terwijlen hy sijn dingen gereet maachte
soo arriveerde Carltes te Calis/ ende
sef tot den Ridder mettet Krups/ dat den
Contsch met de Coninginne/ de schoone
Adziane ende Philippus haer aen hem
recommanderde/ hem bedankende van
de juwelen die hy haer ghesonden had-
de/ ende datse seer begeerlichek waren om

hent te sien/ sonderlinge de schoone Adziane.
Als hy van Adziane hoorde spreec-
ken/ den wyl om te vertreckē vermeerder-
de vele meer dan te bozen. Daerom sou-
der langer te toeben soo dede hy toerusten
dize schoone schepen daer hy menige kost-
fers in dede byngen/ in de welke dat wa-
ren vele schoone ende kostelijche juwelen/
die hy op die Turcken gebommen hadde.
Daer na oozlof ghenomen hebbende aen
den Soudaen/ aende Soudane/ aen Al-
phonce/ aen de schoone Blance/ ende aen
alle die Princen ende Heere van t Lant/
soo dede hy Platine te schepe gaen/ ende
alle sijn volck. Als hy dock t schepe ghe-
gaen was/ soo dede hy de seplen optrecken
hem bevelende in de bewarlinge Gods.
Dit vertreck en geschieden niet sonder
woenen ende klage/ so wel van den Sou-
daen/ van de Soudane/ van Alphonce
ende vande schoone Blance/ als van die
principaelste Heeren ende volck van kley-
ne state van t ghezele Land/ soo seer
was de boozs Ridder bemint/ obermits
sijn deuchdelijche daden. De welke niet
vele meerder denckende op haer/ dooz
oorzake dat hem wat anders quelde/ sepl-
de blijdelijck ende met groote triumphe
op de golven der Zee/ nochtans niet son-
der sozge/ obermits de dylberche gedach-
ten die hy hadde van die selbige die hy in
korte tijt verhooyte te sien/ van de welke
hy dichtwils tot Carltes verhaelde.

Dat xxix. Capittel.

Hoe den Ridder mettet Krups vertrock
van Calis. Ende van den strijt die hy
hadde tegen den Borgonjon/ ende tegen
Richard den Engelschen Ridder.

Wat behinden dat de Ridder met-
tet Krups te Calis aenquam son-
der eenige behinderisse/ t welck op die
tijt den Contsch van Brantkrick toebe-
hoorde. Ende daer te lande gegaen zyn-
de/ dede sijn peerden upt de schepe tree-
ken ende sijn bagage upt brengen. Au-
ant dat hy vermoert was van der Zee/
soo

soo rustede hy op de boozs plaetse thien
dagen lanch. Na de welke hy tot Plati-
ne sepde ende tot alle sijn volck dat hy na
Parijs woude trecken/ alleenelijck gesel-
schapt zijnde met Carltes sijnen Schilt-
knecht/ ende dat sy daer souden verberden
tot datse ydinge van hem hadden. Sijn
waert dat hoozende/ sepde tot hem: Mijn
Heer/ ick veradverteere u datter in dit
lant vele dolende Ridders zyn soeckende
byzende aboutueren/ daerom rade ick u
niet alleen te gaen/ sonder wapens om t
perjckel dat u soude mogen ghemoeten/
doch daerom datter tussche hier ende Pa-
rijs vele stercke plaetsen zyn die de Engel-
schen time houden/ die welke byanden
sijn van de Fransosen. Mijn waert/ an-
woorde den Ridder mettet Krups/ ick be-
danche u van u veradverteeringe/ u berse-
kerende dat ick na uben raet alcht wel
gemonteert ende gewapent sal zyn. Als
hy op ghelouden hadde van seggen/ so dede
hy hem wapenen met seer kostelijche wa-
pens/ daer na quam hy oozlof nemen aen
sijn moeder ende aen sijnen waert/ ende
alleenelijck geselschap zijnde met Carl-
tes/ vertrock van Calis om te gaen na
Parijs. Als sy gerepst hadden/ ontrent
twee mijlen weechs/ doe verloren sy ha-
ren wech obermits dat sy de rechter spde
te seer ghehouden hadden/ ende reysden
hy na een mijle lanch sonder penant te
binden om haer wederom op haren
wech te wesen. Ten laetsten soo werden
sy gewaet enen witten Cozen die haer
wel sterck scheen te wesen/ aen den voet
van den welcken een kleyn riberken step/
ch aen d' andere zijde van t water stont
een kleyn stebeken/ in de welke den Rid-
der mettet Krups wilsende gaen om sijn
peerden te doen weyden/ nam sijnen wech
ober een kleyn brugge/ maer hy en waeser
noch nauwelijck half op ofte hem quam
een Schiltknecht tegen gesopen roepen-
de niet luyder sterme: Hou Ridder en
zijt soo stont niet om ober dese brugge te

homen. Die is dat/ antwoorde hy die my
verbleden sal enen bygen wech te passe-
ren/ t welck seggende so sach hy een Rid-
der wel gemonteert recht op hem aenkom-
men. Ende als hy wel na by hem was/ so
sepde hy: Ridder/ heert weder van daer
ghy gekomen zijt/ want ghy en sult hier
niet ober passeren al eer ghy beleden hebt
dat de byou die ick meest beminne/ de
schoonste Jonck-vrou is van die ghezele
werelt. Waerom sal ick dat belijden/ ant-
woorde den Ridder/ aengesij dat ick haer
noyt en sach. Ende al hadde ick haer
ghesien soo en hebbe ick doch niet alle die
anderen gesien om haer de schoonste te
kinnen oordeelen. Ghy moetet noch-
tans belijden/ sepde hem den Ridder/ ofte
dat ghy u booz verwormen hout/ u aen
haer gaende ghebanckelijck gheben/ als
mijn gebangen. Om my verwormen te
houden en sal ick niet doen antwoorde
hem den Ridder mettet Krups/ noch u
byou dooz lesde de schoonste vande
werelt te beksamen en wil ick niet/ ofte
ten waer dat ick haer eerst gesien hadde
met alle die anderen. Ghy moet dan
sepde hem den Ridder teghen my bech-
ten: met sulche begeerte sepde der Rid-
der mettet Krups ben ick seer wel te bye-
den. Ende op dat ick weet met wat Rid-
der dat ick te doen hebbe/ soo bidde ick
u dat ghy my u naem wilt seggen. Men
noemt my den stercken Borgongion/
antwoorde hy. Dese reden gheepndicht
zijnde/ soo weecten sy van ma/ handeren/
ende stotende haer peerden met spooren
ghemoetede malkanderen. Den nach
van den Borgongion viel op t harnas
van sijn wederpary af glijssende sonder
hem te deeren/ maer den Ridder mettet
Krups geraekte hem met sulcken kracht
dat hy achter ober ter aerden viel als
doet wesende/ ende was langhe tijt son-
der hem te kunnen roeren/ hoe wel dat
den Ridder mettet Krups menich reys
tot hem troy: Hou Ridder/ en wilt ghy
anders

andere niet doen? Als hy dus ghebreest hadde ontrent een half ure / so streech den Ridder mettet Kzups van sijn peert en nam hem sijn helm: dan't hooft / seggende: Ridder Burgognon / geest u berouwen ofte anders ghy bent doot. Ach Ridder antwoorde hy / ick bekenne dat ghy zijt den besten Ridder van der werelt / en my aen u ghebangen ghebende als verwonnen belobe a te ghehoorsamen. Dooz de belofstesse die ghy my doet sepde den Ridder mettet Kzups / soo gebiede ick u geen wapens te dragen noch peerde te berijde al eer dat mijn Drou Adriane / dochter van den seer Christelijcken Coninck van Brancrjck / u daer toe veroorzofst heeft / ofte soo ghy dat niet doen en wilt / so verklare ick my u dootspant te wesen / meerder dan te boozen / en begeere dat ghy u binnen twintigh dagen aen haer ghevanchelijck gheeft. Hy beloofdet te doene / en dedet oock gelijck ghy noch hoozen sult. Den Ridder mettet Kzups als doen aen hem oorzof nemende reet boort tot de middernacht / tot dat hy quam by een klepne stad / de welcke hy gestoten vant / de bruggen opgetrocken / ende de wacht op de strate / dewelcke hem stende) riepen tot hem: Ridder en komt niet naerder ofte ghy hebt eerst geseyt wie ghy zijt en wat ghy soecht. Danden antwoorde hy / ick ben een vreem Ridder die niet en socht dan herberghe om gelt / daerom bidde ick u dat ghy my wille

open doen. Alsoo als hy noch sprack soo quam daer een out Ridder de welcke stende sijn Kzups / sonder pet anders te seggen / quam beneden / ende ginck upt de stad dooz een klepne pooziken. Dooz ginck hy den Ridder ootmoedelick goeten / seggende: Mijn Heer / wie soude hier binnen logeeren dan ghy die Heer zijt van de stad ende van 't Casteel / ende van alle datter in is. Mijn Heer antwoorde den Ridder mettet Kzups / ick bedanke u van die eere die ghy my doet / maer ick dencke dat ghy my booz eent ander aensiet dan ghy meent. Secker sepde hem den oude Ridder / ick sie u aen booz den selvigen die ghy zijt / want ick bekenne u wel dat ghy de ghene zijt die my opder Zee verloft hebt upt de handden der Turcken / op de selfde tijt doort ghy Philippus van Brancrjck verlesse. Doe gingen so in de stad / daer den Ridder mettet Kzups wel ontfanghen wert / sonderlinghe van vier Ridders / soons van den ouden / want sy wisten dat de verlossinghe van haer vader dooz hem gheschiedt was. Daer na gheleypden sy hem op 't Casteel / daer hy seer eerbaerlijck ghetracteeret wert. Als die tafelen ghebedekt waren om dat abontmael te eten / soo dede den ouden Ridder Heer van die stad / den Ridder mettet Kzups aensitten. Dooz hem by hem geset hebende met manige van de principaelste Heeren / de welcke haer niet versadigen en konden van den Ridder mettet Kzups aen te sien / waer van dat men haer soo veel deuchts gheseyt hadde houeden te samen (mits goede cter makende) van menigerley verscheptene reden / onder die welcke dat den ouden Ridder vertelde hoe dat hy was verloft geworden / ende van sijn avontueren / soo wel booz sijn ghebancstesse der Turcken / als na sijn verlossinghe. Hy vertelde oock dat hy

Hy sijn stad gestoten hielt dooz oorzake datter na hy een ander stont seer sterck / van die welcke eenen Engelschen Ridder Heer was / genaemt Richardt / seer machrich / vpandt van alle Francopsen / van die welcke hyder alreede menige 't leven benomen hadde / want hy hielt sijn Stadt met geweld booz den Coninck van Englant. Den Ridder mettet Kzups dat hoorende / vzaeghde den ouden Ridder / of desen Engelsman belofstesse hielt tegen die genen hy bocht. Hy heeft (antwoorde hy) sulcken ghewoonte dat hy om 't leven sijnen eet niet en sonde vzaecken. Als die tafelen waren op genomen ende dat men God gedancet hadde / soo wert den Ridder mettet Kzups in een strape kammer ghebracht om hem daer te rusten / 't welk hy niet doen en konde / want de geheele nacht en dede hy niet dan te peysen op desen Engelschen Ridder / tegen den welcken hy booznam om sijn sterckte te beproeven / ende om dat te doen soo stont hy des morgens wel vzoech op en wappende hem van alle punten. Dooz gegaen zijnde tot den ouden Ridder ende hem den goeden morgen gegeben hebben / sepde tot hem: Ick hebbe dese nacht op den Engelschen Ridder gedocht / van den welcken ghy my gister abont sprack / ende aenmerckende den dootlijcken haet die hy de Francopsen vzaecht / hebbe ick boozghenomen mijn vzaecht te beproeven teghen de zijne / die ghy secht soo groot te wesen. Ridder mijn vrient / sepde hem den ouden Ridder / soo ghy dat doet soo stelt ghy u in perijckel van u leven. Ick hebber my soo menich reys in ghestelt / sepde den Ridder mettet Kzups / ende hebbe beproeft de macht van soo veel stercke mannen / waerom dat ick de sijne oock wel sal dorven beproeven. Als hy dese woorden noch was spreekende / soo hoorde sy daer in de stad een groot geruchte optaen / ende die inwoonders van dien roepende alarm alarm. Den

ouden Ridder kollende weten watter was / vzaechde ter stont wie haer bebrocht / de soo te roepen. Dden sepde hem sommitge darse den Engelschen Ridder gesien hadden nae hy de stad / met vier andere Ridders by hem ghebbende. Als de Ridder mettet Kzups dat verstant / watter so seer van herbijt datter wonder was. Ende upstende ober die besten werden den Engelschen Ridder gevare / die den Ridder mettet Kzups ghemaken watter. De welcke (als hy hem wel nae by sach) riep tot hem met luyder stemme: Hoyt Engelschen Ridder / ick heb u wat te segghen / daerom bidde ick u om soo lange te herroeben tot dat ick upt de stad ghekommen ben. Komt stontelijck antwoorde den Engelsman / want ick sal u verbroeden. Doe klom den Ridder mettet Kzups op sijn peert / de lance in de vuyt / en rijdende upt de stad quam recht aen op den Engelsman / tot den welcken hy sepde: Went ghy den Engelschen Ridder die sulcken vbande is tegen die onderfaten vanden seer Christelijcken Coninck van Brancrjck? Ick ben den selvigen antwoorde den Engelsman / waert dat ghy my kende / ick geloobe dat ghy soo stont niet wesen soude om my sulcken vzaegh te doen. Ende wie bent ghy / ick dencke dat ghy eenen hoobeedighen Spaenjaert bent. Die ick ben dat sult ghy wel haest weten sepde den Ridder mettet Kzups / soo ghy een dinc wilt doen dat ick u seggen sal / dat is / dat wy in de stad gaen die ghy in houdt / ende na dat ghy alle inwoonders die daer sijn hebt doen uptgaen / dat ghy ende ick alleen bechten / op konditte soo ick u verwinne dat de stad onderwozen sal wesen aen den Coninck van Brancrjck gelijck sy behoort te wesen / ende soo ick verwonnen worde soo sult ghy uwen wille met my doen. Den Engelschen Ridder inynnende den Ridder mettet Kzups wel lichtelijck te verwinnen / beloofde

re doene 't ghene dat hy van hem be-
geert hadde/ waerom datse te samen
in de boozsz stad ginge/upt de welcke
den Engelsman dede gaen alle de in-
woonders. Doozts nam hy de sleu-
telen van de poozten/ na dat hyse toe
gedaen hadde ende leyde se tusschen
hen beyden/ seggende datse den ober-
winner soude nemen. Na datmen
denckē mach/ so en de hy niet wtegae
alle die inwoonders vander stad/
want dat hadde al te swarē dinc ge-
weest/maer alleenelijck die genen van de
soztresse/ daerom moenten dencken dat
den Nutheure gefalceert heeft latende den
leser in sijn vsphept. Als dese twee Rid-
ders berlenght waren den eenen van den
anderen / soo gaden sy haer peerden de
spoozen (hebbende haer lancien in 't
kinnchet gest) ende gemoeten malhande-
ren met sulcken snelhept dat die spoozen
in de lucht blogen als spaenderen/ sonder
malhanderen eenich ander quaet te doen.
Als sy de tweede reys staken so bracht den
Engelschen Ridder sijn Lancie op sijnen
vpant/ maer den Ridder mettet Krups
geraecte hem soo recht in sijn mage/ dat
hebbende sijn Kolber mede in gesteecken
in't wte trecken dat pfer van sijn Lancie
steken bleef tusschen 't vleesch ende 't har-
nas/ alsoo dat het bloet oberbloedelijck
upt sijn lijf liep. En niet tegenstaende dat
hy hem verswaecte/ soo en liet hy noch-
tans daerom niet dat sweert in de vupst
te nemen/ Het welck hy sloech met sul-
ken kracht dattet scheen dat hy de Ridder
mettet Krups soude gehapt hebben/maer
ten lesten wert hy hy so moede/ obermies
't verlies van sijn bloet/ dat hy sepe de tot
den genen die hem so qualijck tracteer-
de/ Ridder laten wte wat rusten/
want onse paerden sijn te seer vermoept.
Soo onse paerden loof ende vermoept
sijn/ sepe den Ridder mettet Krups/ soo
laten wte ons te voete setten ende laten
haer rusten. Den Engelsman quam zinne

de van dese antwoorde steech bā sijn paert
en begon als doen hare sijn heel dapper-
lijcker dan te bozen/ tot dat hem den En-
gelsman niet langer konde verwoeren/
woude die sleutelen op nemen van de soz-
tresse/ meynende ontfet te worden van sijn
voick. En als hy nederbochte/ so gaf hem
den Ridder mettet Krups met sijn swaert
een so grooten slach op 't opperste van sijn
hoofst/ dat hy hem de neus ter aerde dede
vallen. Doozts toe lopende/ ruchte haeste-
lijck sijn Helmet van 't hoofst en gaf hem
een so vreselijcken slach/ dat hy hem 't
hoofst kloofde op die tanden toe. Doe hiel
hy 't boort af en slack't op 't opperste van
sijn lancie/ ende gincket setten op die eerste
poozt/ alsoo dat alle die ghene die buyten
de soztresse waren/ konnen 't gemachelijck
sten. Dat ghedaen zijnde soo nam hy de
sleutelen ende ginck in den principaelsten
Cooren/ daer hy vout ontrent tachtentich
gebangens/ al 't samen Francopsche Rid-
ders/ onder die welke dat was Piere de
Hesdin/ waer van dat hier te bozen men-
te gemaeckt is. De welke aenmercken-
de den Ridder mettet Krups/ riep met
huyder stemme: Seer geluchige Ridder/
ick gheloude dat wy in deser werelt ghe-
komen sijn om ongeluck te hebben ende
ghy om ons daer van te verlossen/ ick
bidde onsen Heere God datter hem ghe-
liebe u te vergelden die deucht die ghy
my mentich reys ghedaen hebt. Mijn
vrent / sepe den Ridder/ ick ben seer
blide

blide dat ick u hier gebonden hebbe/ niet
dan woghen uwer ghebanchenisse/ maer
dat ghy my soo wel dienen sult om dese
plaets hier te bewaren/ vande welcke ick
u hier tegenwoozdelijck Capiteyn maec-
ke. Ende hem gegeven hebbende 't seftich
van de vzoornste ghebangene Ridders om
met hem de soztresse te vzaaren/ vzaech-
de die inwoonders van de stad of zy 't te-
gen hem houden wouden/ die welke ant-
woorden neen/ maer datse hem wouden
ghehoorzsaem wesen/ ofte pemant anders
aen wote 't hem gelsefde/ hy dede haer den
Coninck bā vzaenrijck getrouwschept
belooben ende swaeren/ 't welck sy deden
met samptlijck manighe andere plaersen
hare gebuerinnen/ die se dooz gebiederisse
van den Engelschen Ridder booz die En-
ghelchen vfelden/ die welke sonder gvoe-
te moepte hem binnen kortē tijt quamen
beloben datse den Coninck van vzaen-
rijck getrou souden wesen. Dochmans soo
en woude hy hem soo seer op haer niet be-
troutwen ofte hy en selde in alle die boozsz
plaetsen Francopsche Capiteyns/ affet-
tende alle officiers/ stede wederom nieu-
we in plaets wte de naem bā de Coninck.
De welke hier van verabberteert wesen-
de was seer verwoerd/ niet wetende
wte dattet was die hem swicke eere ende
deucht ghedaen hadde. Maer hy wiste
wel haest/ want die gebangens een vege-
lijck vertrekende in sijn lant/ verbepepe
alsoo die vromigheden van den boozsz
Ridder. dat 't geroep quam ter oogen van
Philippus / de welke ginck den Co-
ninck alsoo haest verabberteeren/ noch-
tans niet dat hy 't versekert was/ maer
hy sepe de dooz vermoedinghe die hyder
van hadde. Soo haest als den Ridder
mettet Krups die boozsz plaetsen booz-
sien hadde met goede ende gheroutwe
Gouverneurs/ soo vertroock hy van daer
(alleenlijck gheselschap zijnde met Ca-
rites) om te gaen na Dachs/ gelijck hy
verpepepeert hadde. Als hy ghekomen

was ontrent een halbe mijl van de soz-
tresse/ soo quam hy in een kleyn bosseja-
ghe seer schoon/ maer hy en hadde wop-
nich in ghereden ofte woert ghewoer een
fonteyne oberdeckt met schoone ende
ghenoerlijck boomen/ romsomme de
welcke dat waren menighe schoone jonck-
vrouwen seer kostelijck verciert/ vnder
die welke datter sommighe waeren die
op dibersehe instrumenten speelden/ ende
hadden hy haer ses ghewapende Rid-
ders die welke aenmerckende den Rid-
der mettet Krups/ sonden den eenen van
haer lieben aen hem om te weten wat hy
sochte. Als hy by hem gam/ Ridder/
sepe hy (wel scherpstinnelijck) van
waer zijt ghy? Waerom vzaecht ghy 't/
sepe den Ridder mettet Krups? Waer-
om/ antwoorde den anderen/ dat ick
weten wil/ ende ick ghebede u dat ghy
die jonck-vrouwen die daer by de fon-
teyne sijn die reberente gaet doen. De
jonck-vrouwen te groeten/ antwoorde
den Ridder mettet Krups/ dat wil ick
geerne doen om die gunst die ick haer
draghe/ maer dooz u gebots halben wil
ick 't niet doen. Vande antwoorde wert
den Ridder van de Fonteyne soo rooz-
nich/ dat hy terfont sijn paert met spou-
ren stiet/ hebbende sijn lancie in 't kinn-
chet gestelt/ ende liep op den Ridder met-
tet Krups aen/ die welke stende sijn vp-
ant aen komen/ stiet oock in sulcher ma-
nieren tegen hem/ dat den ridder vande
fonteyne in 't tegen komen fallende sijn
wederpartey te gheraken/ maer hy woert
soo lustigh gheraecht in sijn Mage van
den Ridder mettet Krups/ dat hy ter-
aerden hiel als doot wesende/ in manie-
ren dat hy hem reppen noch roeren en-
mochte. Die vijf andere Ridders om
haer Compagnon te vzecken/ wouden
al te ghelijcke op den Ridder mettet
Krups loopen/ maer die principaelste
van de Jonckvrouwen die ick ghesepde
hebbe/ stende 't Krups/ sepe laet wesen

desen Ridder/want hy is een Francos/
daerom segt hem dat ick hem bidde dat
hy come met ons omfelsinghe doen/ sy de-
den ghelijck sy haer bevolen hadde. Ende
den Ridder mettet Krups willende de
jonckvrou niet onghoorsaem wesen/ginc
hy de Fonteyne. Voorz 't samen om-
helsinghe doende/ houdeden van mentger-
lep blide materten. Na die welke soo
nam de Ridder oozlof aen die jonckvrou-
wen enjaen 't geselschap/ ende reedt boort
alle dien dach sonder meer eenige wedet-
partij te binden.

Dat xxx. Capittel.

Hoe den stercke Borgognon hem gevan-
kelijk gaf aen de schone Adriane, ende
van de ses Ridders die Philippus tijding-
gebrochte vā de Ridder mettet Krups.

Den Borgognonschen Ridder wil-
lende den Ridder mettet Krups be-
loftnisse houden / en hem gulleeren van
den eedt die hy hem gedaen had/ vertroock
van den witten Cozen en ginc na Pa-
rijs/ en van daer naer Paleys/ daer doen-
maels den Christelijcken Coninck van
Frankrijck/ de Coninginne/ Philippus/
en de schoone Adriane waren/ geselschap
zinde met menige Prineen/ Heeren ende
Baroenē. In welcher tegenwoordicheyt
(sonder van pemaent anders estimatie te
maken) ginc rehet aen/ ter plaetse daer
de schoone maechte Adriane was/ boort
welckers voert hem neder knielende/ sep-
de soo lude dattet een pegelijck berfont:
Mijn Jonck-vrou verbullēde de belofte-
nisse die ick eenen bzeemde Ridder gedaen
hebbe/ soo geve ick my gebauckelijck in u-
wen handē / geē macht hebbende wapens
te dragen noch verden te berijden sonder
u toelatinge. Ridder/ sep hem de schoone
Adriane met schaemachtige wroozden/ ik
woude den Ridder geerne kennen die u
sulcken last ghegeven heeft ende waer-
om/ op dat ick u dies te sctelijcker ver-
oorloofde. Mijn Jonck-vrou / ant-
woorde den Borgognonschen Ridder/

wat Ridder het is dat en soude ick u niet
weten te seggen / want noyt en hadde ick
hem ghesien ofte hoozen sprecken / dan
doen hy my sepde dat ick my aē u geban-
ckelijck soude gebē van wegen den bzeem-
den Ridder / gelijck ick gedaen hebbe / u
bersekerende (hy sy wile hy is) dat hy is
den besten Ridder vander wereld/ en den
schoonsten / soctsten en gracieuslijcsten
dien ick opt kende. Ende soo 't u ghesieft
te verstaen d'oorzaecke van mijn misval
ick sal 't u seggen. Ick ben genaemt den
stercken Borgognon/ Heer van den witt-
ten Cozen/ die doort mijn hoederticheyt
menighe goede ende machtighe Ridders
beschaemtheyt hebbe aenghedaen / ende
en hadde noyt strijt tegen pemaent ofie ick
bleef bistortius/ uptgenomen den bzeem-
den Ridder/ den welcken willende passe-
ren ober de Brugge van den Cozen / soo
quam ick hem verbieden daer niet ober te
rijden ofie hy hadde eerst beleden dat de
Vrou die ick meest beminde/ ware de
schoonste Jonck-vrou van de geheele wer-
relt / ofie dat hy met de lancie teghen my
steken soude. Den welcken (als een seer
vzoort ende stout Ridder) als hy is / my
antwoorde dat hy mijn vrou niet ghe-
sien en hadde noch alle die van de wer-
relt om dat te konnen oordeelen / ende
dat hy lieber teghen my woude verchten/
dan sulcken jugement te doen. Nu my
verrouwende op mijn vortige victozien/ so
stieten wy onse peerden met spozen/ ende
quamen met sulcker kracht den eenen te-
gen den anderen / dat ick ter aerden ghe-
steken wert/ daer ick een groote tijt lanch
lagh sonder te weten of ick doot ofie le-
vendich was. Daer-en-tusschen quam
hy my den Helmet van 't hooft rucken/
ende dede my sweeren ende belooven dat
ick my aen u soude gaen ahebauckelijck
geven / als wessende de schoonste van de
werelt / op dat ick mijn sorte ende pdele
bergeninghe kende. Ende waerlijck
(mijn vrou) ick belijde tegenwoordelijck
dat

dat mijn sonden my ghesindert hebben/
want ghy zijt sonder ghelijcknisse de
schoonste die ick opt sach. Daerom mijn
vrou bidde ick u aengesten dat ick in u
sonder ghelijcknisse meerder schoonheyt
ghebonden hebbe / dan in de ghene die
ick meest beminde dattet u oock geliebe
dat icket gratie/ goederliereht pt ende
ghenade mach binden / want ick en ver-
mach niet sonder u. Ridder sepde de
Jonckvrou Adriane / ick bedanche den
bzeenden Ridder van die eere die hy my
doet dat hy my sulcken notabel Ridder
ghesonden heeft als ghy zijt / want van
ober menighen tijt hebbe ick van u hoo-
ren sprecken u bersekerende hoedanich
hy sy dat ick u om de ltefde van hem gut-
teere van die macht die hy my op u ghe-
ghen heeft/ en gheve u alle macht om te
moghen doen wat u geliebet sal. Mijn
seer eerwoerdige Vrou / antwoorde haer
den Borgognonschen Ridder / seer oot-
moedelijck ende upt goeder herte bedan-
che ick u. Den Coninck / de Coninginne
/ Philippus ende alle die daer waren/
bertwonderden haer / soo wel van de lan-
ghe redenen van den Borgognonschen
Ridder als van de voorsichticheyt van
Adriane/ dewelcke (sonder koleure te ver-
schieten ofie te stameren) hadde den
Borgognonschen Ridder soo voorsich-
telijck ende stoutelijck gheantwoort als
ofie het een Orateur gheweest hadde.
Alsoo als sy noch met den Borgognon
houede/ soo quamen daer in den Sael
ses Ridders van 't Hof van den Coninck/
die welke van een pegelijck doot ghe-
meent waren/ overmits dattet gheleden
was ontrent vijftien ofie seften jaren
datse niet in 't Hof gheweest en hadden/
't welck haer een soo groote verwonde-
tinge gaf gelijck ghy dat dencken mocht/
ende werden daerom van een pegelijck
met groote blifschap ontfanghen / son-
berltnahe van den Coninck ende de Co-
ninginne/ die welke daer onder bzaech-

den van haer lenghe upt b'fhen / waer
op dat sy antwoorden dat sy den tijt van
vijftien jaren ofie daer ontrent g. banche-
lijck ghelouden gelueft waren in de ge-
bancknisse van den Engelschen Ridder
Richard. Ende hoe zijt ghyder uprijt ho-
men sepde den Coninck? Secker Heer
antwoorde hem de boozste van haer licde/
binnen die maanden herwaers isse ge-
komen een Ridder upt bzeenden Lande/
de welke is van de schoonste Ridders vā
de werelt/ ende den bzoemsten/ stout gra-
ti- us en goederliereht die wy opt ken-
den / de welke met kracht van wapenen
bertwonnen ende gedoot heeft den Eng-
schen Ridder Richard / en heeft ons ber-
loft upt de gebancknisse/ en in ense bze-
heyt gestelt heeft / daer-en-boben alle die
landen ende heerlijckheden die den boozst
Engelsman hielt/ gestelt in uwe handen/
want tegenwoordelijck alle publicati-
en/ mandaten en watter berhondicht wert/
geschiet in den naem van den Coninck/
ende doort niemant anders/ waerom dat
wy ghemeent hebben dat ghy hem daer
gesonden hadder. Den Coninck seer ver-
wondert zijnde sulcke tijdinge te hoozen/
sepde tot Philippus sijn soon/ dattet on-
moghelijck was dat een Ridder alleen
hadde konnen verwinnen den Ridder
Richard. Seker mijn Heer / sepde hem
Philippus / ick dencke dattet niemant
anders en is dan den Ridder mettet
Krups / welck die ses Ridders verstaen-
de / syden tot den Coninck: Heer Co-
ninga / ofie hy ghenaemt is den Ridder
mettet Krups dat en weten wy niet. Van
't is waer dat hy boort sijn boort heeft een
root Krups / ende een ander van goude
hangende aen een goude kettingh / dat
hy aen sijnen hals draecht. Van die
woort veranderde die schoone Adriane
haer koleure / want sy hadde terstone
vermoedinghe dat het den selvighen
was die upt soo berren landt gheko-
me was om die liefde van haer / ende
om

om haer te sien. Ende hoe wel dat dit
woort haer herte seer geraechte/so gheleit
sy haer nochtans dattet niemant en
merchte. Terwijle dat sy dus op den
Ridder pynsde/ soo seyde Philippus tot
den Coninck. Na mijn Heer het is den
Ridder metter Krays die ons sulcken eere
ghedaen heeft. Ich en kenne geen Ridder
ter werelt die de stoutheit soude ghehad
hebben/ om te beghinen van die dinghen
daer hy een eynde van ghemaeckt heeft.
Hy sy soo hy sy/ seyde de Coninck/ het is
een machtich Ridder/ende waerdich om
ge-eert te worden. Allen had hy niet an-
ders gebaen dan den Richard gedoot/ soo
ware hy noch waerdich om geschreyt en
geleit te worden met de broomen. Mijn
Heer/ seyde Philippus: waert dat ghy
hem kendet/ ghy sout hem noch veel meer-
der prijzen/ het is den schoonste ende gra-
teuselijcsten Ridder dien ghy opt ken-
det/ u veradberteerende dat ich gedeltbe-
reert ben om moezhen ypt u Hof te tre-
den om hem te gaen soeken/ en sal niet
op houden tot dat ich hem hier gebrocht
hebbe/ aengesien soo 't u gheleiden is my
oortlof te geben/ sonder 't welck ich niet
doen en wil. Mijn soon/ seyde den Co-
ninck/ nadehael dat ghy sulcken begeer-
te hebt so en wil ick niet beletten/ maer
begeere eerder dat ghy 't in 't werck stelt/
want ick begere oock wel te hebben 't by-
woesen van sulcken Ridder/ die om de eere
ende pryjt van onsen Coninckrijcke soo
vele ghestreden heeft. Na dese woortben
luyfsterden seer die dozen van die schoone
maeght Abdiane/ de welcke mer alle haer
bermogen vermaende Philippus haer
Bzoeder om sijn reys in 't werck te stelle/
want meer dan remant anders begeerde sy
de Ridder metter Krays te sie dooz oortfa-
ke van de groote genegentheyte die sy had.

Dat xxxi. Capittel.

Hoe den Ridder metter Krays een maent
lanck sieck was ten huys van een Edel-
man. En van den strijt die hy hadde te-
gen twee Ridders.

Dese Historie seyt dat den Ridder
metter Krays (na dat hy de Engel-
schen Ridder verwonnen en omhelvinghe
ghedaen hadde met die jonckvrouwen hy
die Fonteyne die in dat foreest was) reet
boort de reste van den dach sonder weder-
partey te binden. Den avont ghekomen
zijnde/ quam hy in een Edelmans huys/
in 't welke hy minnelijck ontfangen en
wel ghetraectert wert. Maer als de ure
quam om rusten/ soo bebindt den Ridder
een Kroozse geduerende veertien daghen
lanck/ in maniere dat hyder niet en men-
de af te komen. Waer van dat sijne woert
seer bedroeft was/ want hy hadde wel
hooren seggen van die seften van wepe-
nen die hy gedaen hadde/ ende kende hem
aen sijn Krays. Nochtans gelijck het den
Schepper gheleefde die veertien daghen
omme zijnde/ so verket hem die Kroozse/
ende boeden hem so wel dat hy ten eynden
van die ander veertien dagen ofte daer
oimcent ghereet was om wapens te dra-
gen. Hem siende in soo goede gestaltenis-
se/ dede sijnen woert eenighe presentatie/
boort die aenghename dienst die hyder
boort ontfangen hadde. Doozts nam hy
aen hem oortlof ende reysende met kleyne
dach reysen/ quam in een foreest dat seg-
mjlen weechs van Parijs leyt/ in 't welck
hy twee Ridders ghemetende die hy
groetede/ waer van dat zy weynich werck
maecten/ want soo haest als een wep-
nich verlegt waren/ so seyde den eenen
(van haer lieden) tot den anderen: Desert
Ridder heeft ons ggroet van vrees die
hy boort ons heeft. Secker antwoorde
den anderen/ hy heeft een schoon peert/
laten wy hem roepen ons houdende oft
wijt hoopen wilden/ en so hy 't ons wep-
ger: te verhoopen so willen wijt hem ont-
nemē. In dese sotte meyninge liep sy na
den Ridder/ en riepen hem. Naer alsoen
verbeydende/ braechde blindelijck wat
haer begeerte was? Wy bidden u seyde
den eenen dat ghy ons u peert verhoort?
Secker

Secker mijn vrienden seyde den Ridder
metter Krays/ ick hebbe dit peert meer-
der van doen als gelt. Ghy moetet ons
nochtans verhoopen seyde den anderen/
want 't sal beter beset wesen aen die gene
die wy 't geben wille als aen u. Sy moe-
ten die ghy mient seyde de Ridder metter
Krays/ een ander soecken: want sy en
sullen 't mijne niet hebben. Sy sullen 't
hebben/ seyde den doozschreben Ridder:
met wil ofte met geweld. Soo ghy 't met
geweld wilt hebbe seyde den Ridder met-
ter Krays/ soo stelt u ter weer/ want an-
ders en sult ghy 't niet hebben. Als doen
den eenen van hen beyde legghende sijn
Lancie in 't klinket/ gaf sijn peert de spo-
ren/ ende liep soo hart als hy konde tegen
den Ridder metter Krays/ maer hy wert
de eerste reys after doort sijn peert gestoot-
ten/ alsoo dat hy in 't vallen zijnen arm
bjack. Daer na soo quam hem den twee-
den/ den welcken oock niet veel inder
en kreecch/ want in den val ginch hem sijn
linie upttet lit. De Ridder metter Krays
daer latende in sulken staet/ pafferde zij-
nen wech ende trock na Parijs. Du ten
selfden dage soo was Philippus getroc-
ken ypt 't Hof met een schoon geselschap
om den Ridder metter Krays te gaē soe-
ken/ ende als hy doort 't foreest pafferde/
so woert hy die twee Ridders gewaer/ lig-
gende ter aerden en haer beklagende/ tot
die welcke hy seyde: Ridders en hebt ghy
niet eenighe tyd-ge ghehoort van eenen
bzeinden Ridder dragende boort sijn boort
een coort Krays? Quade teghenkomste
moet hem gheschiet/ en aen die gene die
hem opt in dit lant bzochte/ antwoorde
den een van hen beyden. Waerom bzaeg-
de haer Philippus? daerom dat hy ons
alle beyde in sulcke staet gestelt heeft/ als
ghy ons siet seyde hy/ ende en gheloo-
bet niet ofte het moet een dubbel wesen.
Philippus hoozende sulcken reden/
braechde de oortake van haren twiist?
Als sy hem vertelt hadden hoe de sake

geschiet was/ soo begon hy te lachen/ seg-
ghende: ghy waert qualick aengehomen
om tegen hem eere te verhoopen. Mijn
Heer/ antwoorde hem de Ridder hy heeft
ons bedroegen doort sijn soete woortben/
want ons docht als hy soo hoortelijck
sprack dattet van bloothete was/ maer
wy sien nu wel ter contrarien. Waer wech
is hy getrocken seyde Philippus? Mijn
Heer antwoorde hy/ hy heeft den wech
ghenomen na Parijs/ maer om dat ghy
hem niet gmoet en hebt/ so is hy moge-
lijck verdwaelde op den eersten Krays
wege/ nemende den wech van de stinker-
bant in plaets daer hy de rechter hande
behoorde te nemen. Hy en hadde soo haest
niet opgehouden van seggen/ ofte Philip-
pus (aen haer oortlof nemende) began
sulcke neersticheyt te doen/ dat hy ten
lesten den Ridder metter Krays ghetwaer
woert/ de welcke sijn peert dede dylincken
ypt een Fonteyne om hem te verberche.
Den Ridder metter Krays oock aenge-
merkt hebbende Philippus en sijn volck/
meynende datter eenighe Ridders waeren
die om te wrecke de schande van die twee
Ridders hem quamen na rijden/ waer-
om dat hy lichtelijck sijn lancie nam/ heb-
beyde sijn helmiet op 't hooft gestelt/ en
stelde hem in toerustinghe om sijn byanden
te ontfanghen. Maer als hy sach dattet
Philippus was/ soo gaf hy terstont sijn
lancie sijnen Schilt-knecht/ en streech van
den peerde. Doozts ginch hy hem groet/
die soo groot e neersticheyt gedaen hadde
om hem te binden. Secker Ridder seyde
Philippus/ na datse malkanderen wel
onthaelt hadden/ het mishaelst my dat
ick niet eerder en be veradberteerde geweest
van u komste/ want ick soude u eerder
hebben komen berone dat ick grootelijck
aen u ghehouden ben. Na dat den Rid-
der metter Krays wederom te peerde ge-
seten was/ seggende tot Philippus dat
hy in gheenderley manieren aen hem ge-
houden was van aen die gene die 't hem

gellefde/ 't sarnen koutende van meniger-
ley redenen/ reden soo lange tot datse qua-
men aen den berch van de Coninginne/
daer sy de nacht slipen. Doe ontboot
Philippus aen den Coninck synen Wa-
der dat hy des anderen daechs wel vooch-
te Parijs soude komen met den Ridder
mettet Kruys. Den Coninck en de Co-
ninginne warē wel blijde van dese ydin-
ge/ maer de schoone Adriane noch meer-
der/aen de welcke de komste van den Rid-
der mettet Kruys al te lange vertoefde.
Da dat den Coninck sijn Valleys wel
kostelijck hadde laten vercleren om den
Ridder mettet Kruys te ontfangen/ soo
debe hyder oock seer uptwendichlijck een
Logijs in toe maken. Ende als des an-
deren daechs gekomen was/ soo font hy
den Ridder mettet Kruys en Philippus
mentghe Baroenen en Ridders in de ge-
moete/ die welcke haer alreede op een
Mijle weechs na hy Parijs bondē/ want
sy waren wel vooch vertrocken/ en dat
door de begeerte van den Ridder mettet
Kruys/ om de groote begeerlijckheyt die
hy hadde om sijn gesichte te versadigen
van de tegenwoordicheyt van de schoone
Adriane. Die byzentschap die daer be-
toont wert doese malkanderen tegen qua-
men dat laet ich u bedencken. Dus blij-
delijck te samē rijdende quamē te Parijs/
en ginghen alsoo haest op het Valleys om
den Coninck de reuerentie te doene/ de
welcke sepde tottē Ridder mettet Kruys:
Ridder mijn bysent/ ghy zyt seer wille-
kom in 't lant daer ghy moocht dispone-
ren na uwen wille/ want wy en achten u
niet minder als Philippus onsen bein-
den sone. Heer Coninck/ antwoorde den
Ridder mettet Kruys/ ich bedancke u
oetmoedelijck van de deucht en eere die
ghy my wilt d'welck komt van u goeder-
cleren gracie/en niet dat scket tot uwaerts
verclent hebbe. Onder dese handelinge
soo quam de Coninginne de welcke sepde
tot den Ridder: den dach sy gebenedijt

van doen ghy hier in 't landt quamt/
want het is al oer lange geleden dat u
komste by my gewenscht is geweest. De
Ridder beschaemt sijnde van de groote eere
die hem gedaē was/ wist nautelijck wat
hy behoorde te antwoorden/ hoe wel dat
hy wel sprekende was/ boben alle andere
Ridders/ ja alsoo dat een pegetijck hem
hoorzende sprekē een groote ghenoechte
schepte. Een anderen/ de schoone Adri-
ane stont by haer moeder sonder eē woort
te seggen/ niet min beschaemt zijnde als
den Ridder/ waerom dat de Coninginne
haer moeder tot haer sepde: Mijn doch-
ter/ siet hier dē Ridder die u sulcke koste-
lijke presenten ghesonden heeft/ daer be-
nessens den stercken Boggonjon om uwē
wille daer mede te doene. Scker ghy zyt
aen hem gehouden/ wilt hem ten minsten
dancken. Adriane hem doe genaechende
sepde: Heer Ridder/ alle die van dit Co-
ninkrijck zyn seer gehouden aen u hoo-
ghe byontcheden en exelente deuchden/
soo wel om mijn voocher verlost hebbende
upt die handen der ongheloobigger Turc-
ken/ als om de septon van wapenen die
ghy gedaen hebt tot groot makinge van 't
Coninckrijck van Franckrijck. Ich bid-
de den Schepper om ons die middelen te
geven om u te mogen vergelden/ich yzin-
clijck/ de welcke meerder dan yemant
anders aen u gehouden ben/ ter oorsake
van de rijcke presenten die ghy my ghe-
sonden hebt/ en oock van de groote eere
my hebbende willen te kennen geven van
't geven van 't gene den vrouwelijcken ge-
slachte niet en betaemt te verhoorden.
Den Ridder mettet Kruys hoorzende
sulcke redenen komen upt den soeten
mont van Adriane/ ende hem spekule-
rende in haer schoonheyt sonder ghehij-
kenisse/ wert soo bevanghen dat hy alle
gestadicheyt verloor/ nochrans byesen-
de vermoedinge verclouede hem weder-
om segghende: Mijn Jonckvrou/ de
groote eere die my den Coninck u Da-
der

der en de Coninginne u moeder ghebaen
heest/ die heest my beschaemt gemaect/
maer die ghy my tegenwoordelijck doet/
doet my alle wesen verliezen/ want om
een klepne dienst die ick de Kzoone mach
gebaen hebben ontfange ick al te grooten
loon/ my sulcken eere doende. Soo veel
als aengaet van u perfoon besonder/ ick
geloobe dat ghy 't niet onbergoldē en sult
laten/ die u eenigen dienst doet. Op dit
woort docht seer de schoone Adriane/
want sy trojfelden wel dat den Ridder
mettet Kruys op haer Amoreus was/
waer van datse wel blijde was. Dese re-
den noch houdende/ soo ober quam haer
Philippus/ de welcke den Ridder mettet
Kruys gheleyde in sijn Logijs dat booz
hem bereyt was in sijn Valleys/ daer hy
gedent wert als dē soon vā den Coninck/
en dickwils gebistteert van de Princken/
Heeren/ Baroenen en Ridders/ die wel-
cke namen een groot playster en genoechte
aen hem te hoozen kouten.

Dat xxxij. Capittel.

Hoe de Fransoysche Ridders tot die wel-
lekomste van den Ridder mettet Kruys
een Tornoyspel deden uytroepen, Ende
van den twist dieder uyt rees.

V Audrianus verteldt ons dat die
Fransoysche Ridders (ygt de wel-
komste van den Ridder mettet Kruys)
een Tornoyspel ordneerden/ 't welck
acht dagen lanch soude dueren/ te weten:
die eerste vier dagen metter lancie/ ende
die lesse vier om met swaerden te To-
nopen. En booz de gene die hem broomst
ter lancie ghedragen hadde/ ordneerde
Philippus van Franckrijck enen schoo-
nen prijs. En de gene die hem best met-
ten swaerde vooch/ daer booz ordneerde
den Ridder mettet Kruys enen an-
deren. Nu met believinge van een pege-
lijck/ soo wert den Ridder mettet Kruys
ende Philippus van Franckrijck tot
rechtters ghehozen. Die plaetsē daer dit
geschieden soude wert bereyt/ in de wel-

ke dat ghemaectt werden veel selagten/
booz de Heeren en Vrouwen/ die der be-
geerden te hebben 't gesichte van sulcken
playster. In 't Tornoyspel lieten haer
binden veel goede Ridders die wel haer

beste deden om eere en glorie te verho-
gen. Als die Tornoyspel geendicht
waren/ Philippus en den Ridder mettet
Kruys/ met raet van den Coninck en an-
dere Princken/ oberleerden den prijs aen
die gene diese toe behoorden. Nu op die
tijt was in 't Hof den jonck Hertoch van
Bytanien/ die daer hoptelinge gekomen
was tot een versoeck aen den Coninck
om de schoone Adriane ten houtwelijcke te
hebben. De welcke daer niet af en wou-
de hoorzen sprecken/ ter oorsake dat hem
een fame na glnck dat hy qualijck on-
derwesen was in gheschickheyt/ ende
daer-en-boben dat hy mismaectt van
aensichte was. Dat niet teghensaeinde
den Coninck begeerde se hem wel te ge-
ven/ hoe wel dat hy wel wist dat sy geen
werck van hem en maectte/ ende noch
veel minder na de komste van den Rid-
der mettet Kruys/ 't welck verhoechte
den Hertogh enen doodelijcken haer
tegen den boozen Ridder/ alsoo dat ober
al waer hy was daer hy goet van hem
hoorde seughen daer misprees hy hem.
Soo ghebeurde het des daechs nae de

oberleberinge van de pnyssen van de Co-
noyffspelen/daer hem den Hertoch liet bin-
den in de sael van 't Palaps / In presentie
van de Ridder metter Krups/ en van alle
die Ridderchap/ als sp koutende van den
tijt verdyff den eenen en den anderen pny-
fende / ende seyde oberlupt dooz grooten
spijt die hy hadde : Ick segge en wilt staē
dat de spelen anders geschien danse ghe-
recht zijn / want die pnyssen zijn onrecht-
lijck ghegeben? Heer Hertoch antwoorde
den Ridder metter Krups/ soo my de sake
alleen aenginch ick soude verdoagen? ge-
ne dat ghy seght / maer om datter de eere
van mijn Heer Philippus mede besmet
is / en hy absent / soo wil ick booz hem en
booz my antwoorden soo 't den Coninck
ghelieft. Ick weet u grooten danck seyde
den Coninck / van u eerbare en granteuse
heuschep / u versekerende in wat ghesel-
schap dattet een Ridder alijt wel geooy-
lost is om booz sijn eere te spzken. Wen-
ghesien dattet my gheoozlost is om mijn
recht te verbedighen sp doe den Ridder
metter Krups tot den Hertogh van By-
zantien en mijn eere te bewaren / soo segge
ick u en wilt houden dat die pnyssen van
de spelen regt en ghetrouwelijck gerecht
zijn / en dat ghyder af spreect is sonder
herstandt. Ghy meynt antwoorde den
Hertogh/ by die ellendige Moozen te we-
sen mit de welcke ghy opgeboet zijt/ heb-
bende eenighe eere verhegen / maer ghy
hebt hier al andere gebonden van sp zijn.
Soo ick eenighe eere verhegen hebbe in 't
kant der Moozen/ antwoorde den Ridder
metter Krups/ soo en hebbe ick noch geen
sozge om die tegen u of uwes ghelijck te
verliesen. Den Hertogh dit hoorzende/
heel onsteken zijnde met gramschappe
seyde hem wederom : Ick segge dat het
noordeel valsch getoest is / en soo ghy an-
ders seght ick wilt verbedighen in eenen
kamp ten strijde tegen u / 't welck seggen-
de woop sijnen hantschoen / den welcken
den Ridder metter Krups terstondt op

nam/ tot een teecken dat hy den strijdt aen-
nam. Het mishaecht my seyde hy/ dat tet
soo laet is / want ick soude u noch beden
vertoonē wat onderschept dat ick blifde
tusschen die Moozen en die Byzantien/
nochtans ghy en sult niet verliesen van de
verbedinghe / want ick beroep u moogen
wel byrecht. Met dese woorden gingen sp
van den anderen een pagelijck na sijn Ho-
gijss. Van desen twilft woert 't Hof seer be-
roert / sonderlinge den Coninck / de Co-
ninginne en de schoone Byziane / niet soo
seer om de liefde van den Hertogh als om
den Ridder metter Krups/ want sp wilsien
dat den Hertogh een machelijck goet en
stout Ridder was / waerom dat sp booz
den Ridder bresden. Ende ter contrarie/
Philippus hier van veradbertteert zijnde
waesser seer blijde om / alsoo dat hy ginch
tot den Coninck dien hy alleen vout met
de Coninginne en Byziane spreckende
van desen kamp / en soeckende middelen
om verdoacht te maeken / en om dat hy
hem soo beroert sach seyde tot hem : Mijn
Heer / ick bidde u dat ghy u wilt verblij-
den / en geen sozge en wilt hebben / want
al hadde den Hertogh noch twee ofte dyp
tot hem ghelijck hy is / soo en soude hy
noch den Ridder metter Krups niet ver-
winnen. Ick segge dit om dat ick hem
teghen de Reusen hebbe sien bechten dat
niet lange teghen hem en duerden. Van
dese woorden wert den Coninck en de
Coninginne een wepnijck vertroost/ son-
derlinghe de schoone Byziane / de welcke
meerder bresde dan vermant anders dat
den boozs Ridder beschadicht soude
wozden. Als des anderen daerhs gheho-
men was/ 't welck was den dach van den
kamp/ soo werden dese twee kampioenen
(gewapent zijnde van alle punctien) ge-
brocht ter aenghetepkender plaetse om
te bechten / en daer werden twee Booch-
schieters gestelt tot bewaringhe van een
pagelijck/ bresende verraderpe. Als haer
den eet afghenomen was na de getoon-
lijcke

lijcke maniere / so delibereerden sp om een
opnt te maken van haer booznamen. En
om dat te doen soo leyden sp haer Lancken
in 't klinket/ en quamen malkanderen te-
gen met sulckē rechte/ dat syse in spaende-
ren beden blegen / en die peerden tegen
malkanderen opstijgende in sulcker ma-
niere dat des Hertochs peert ter aerden
viel en hy daer boven op / maer hem ter-
stont wederom opgebende gelijck een goet
Ridder als hy was / nam dat sweert in
de buyst en quam tegen den Ridder met-
ter Krups / de welcke van sijn peert ghe-
stegen zijnde nam oock dat sweert in de
buyst / en schermutseerde in soo goeden
manieren dat sijnen vrant genoegh te doe
hadde om hem te verkeren. Doe hadde
men dat vser in oberbloedicheyt upt haer
harnassen moogen sien bliegen/ obermits
die menigthe der swaer slagē diese mal-
kanderen gaben. Den Hertoge om oozsa-
ke te hebben om hem te moge rusten sey-
de tot den Ridder metter Krups : Het
mishaecht my om de vromicheden die ick
in u bekenne dat ick u in 't perijckel sie
daer ghy inne zijt/ daerom soo ghy beken-
nen wilt die pnyssen van de Conoyff qua-
lijck gerecht te hebben / ick sal u 't leben
salveren. Ten is nu geen tijt om sulcken
reden te gebuycken antwoorde den Rid-
der metter Krups / denckter eerder om u te
verkeren sonder booz my sozge te hebben/
want u hoerbeye en loygeblasentheyt sal
u noch van dage 't leben doen verlies-
sen / ofte ghy sult wederom in den hais
halen die valsche woorden die ghy tegen
mijn Heer Philippus en my uptgespogen
hebt. Houdende dese reden/ soo verbolch-
de hy den Hertogh van Byzantien in sul-
ker manieren / dat hy niet en dede van
die slagen te schuten van den Ridder / de
welcke genaliende sijnen vrant stiet hem
naer sulcken kracht booz sijn boort / dat hy
after op ter aerden viel als een half. Hem
doe alsoo haest gaende sijnen Helm van 't
hoost rucken/ seyde : Hertogh geest u ver-

woonen te wesen oft ghy zijt doot. Den
Ridder metter Krups siende dat hy niet
en antwoorde/ en denckende dat hy ge-
men was om de schoone Byziane ten
hontwelijck te versoecken / sonder yet an-
ders te seggen sloech hem 't hoost van den
buyst / welck hy die rechteren en bewar-
ders presenteerde / seggende : Mijn Heer-
ren / hebbe ick yet ghedaen tegen Ridder-
lijcke vromantie? Ridder antwoorde
die Rechteren / ghy en hebt niet van ge-
trouwelijck u beke gedaen. De blijfchap
die Philippus hadde was groot / als hy
den Ridder metter Krups vromentus sach
wesen. Den Coninck en de Coninginne
waerender oock wel blijde omme/ maer sp
lieten 't soo wepnijgh mercken als sp kon-
den. Ende dieder boven alle die anderen
blijde omme was / dat was de schoone
Byziane / alsoo waren oock by na alle die
van 't Hof van Byzantien/ want desen
Hertogh was van veel menschen seer ge-
haet / soo wel om sijn hohaerdijē en on-
manterlijckheyt / als om die andere ge-
gehaken die in hem waren. Dat niet te-
genstaende / den Coninck dede hem eeren
mit een begzaefnisse ghelijck dat sijnen
staet toebehoorde/ en so groote pomposi-
gheyt en eere dat hyder van de Byzantien
van gepzse en gelaudeert wert/ die wel-
ke van dese tijt af alijt byzanden metten
Francoschen getoest zijn.

Dat xxxiiij. Capittel.

Hoe de Ridder metter Krups met konsent
van Philippus, den Keyser ontboot dar-
hy in Vrankrijk soude komen, en van
de brieven die hy Landpatriox schreef.
Nā dat den Ridder metter Krups
nom sijn eere ende goede recht booz-
te staen / den Hertogh van Byzantien in
eenen kamp gheboot hadde / soo bleef
hy langhe tijt in 't Hof van Byzantien
sonder yet te boene dat waerdsich was
om tot ghebarstentisse te stellen / waer-
en rusten darinnen niet en dede dan
van hem te sprecken / want hy hadde

vooz sijn ootmoedscheyt en hoysespe ber-
 hagen de gracie van een peggelich / jae selfs
 van de vrynden en naeste maegschap van
 den overleden Hertoch van Byzantien.
 Nu hoe wel dat hy van een peggelich be-
 mint was / en den tijt tot sijnen wensche
 hadde / soo en liet hy daerom niet om in
 sijnen geest wonderlijck getoemteert te
 woerde ter oorzake van de schoone Byz-
 ane / alle dat hem niets behaechlijck en
 was / dan als hy van haer hoorde spreec-
 ken. De welcke dook soo benaut in haer
 herte was om de llesoe van hem dat spder
 dat eten en dzynden om liet / jae oock haer
 slapen / en velden dat so hemelijck son-
 der samblant te maken van yet te weten
 d'n eenen van den anderé / dat spder noyt
 niet van en merckten. De oorzake van
 haer pijn was om dat Philippus den
 Ridder mettet Krups dichtwils gelepde
 in de kamer van Byziane daer sy houte-

den van menigherley verscheyden mate-
 rten. En hoe wel nochtans dat den Rid-
 der mettet Krups seer Amozus op Byz-
 ane was / so en bocht hy so geduerelijck
 niet op haer ofte hadde noch al elders ee-
 nige sozge gelijck ghy sulc mogen hoorzen/
 want gerust hebbende den tijt van ses we-
 ken lanch te Parijs / quam op een tijt tot
 Philippus en seyde tot hem: Mijn Heer/
 ghy weet de belostenisse die wy den Kerp-
 ser Maximilianus gedaen hebben / te we-
 ten / om hem te setten in bestittinge van
 sijn Kerserijck / daerom soue vooztaen
 tijt wesen om daer op te denken. Ridder
 seyde Philippus / ordineert het ghelijck
 het u goetd dunckt / en zijt verseckert
 dattet alsoo gheschieden sal. Soo 't u ge-
 leest dat wy hem hier ontbieden / ick ghe-
 loobe dat hy den Coninck mijn Vader al-
 soo willecome sal wesen als ons.

Den Ridder mettet Krups verstaen

hebbende 't abbijs van Philippus/
 schreef eenen bries aen den Kerpser / hem
 moot biedende dat hy soo haestelijck in
 Franckrijck soude komen alst doenlijck
 was / want den Coninck hadde groot-
 te hegeerlicheyt om hem te sien. Als die
 briesen gheschreven waren soo belaste
 hy sijn Schilt-knecht om die te dragen

in 't Opland van Stadie. Soo haest als
 hy vertroocken was soo schreef den Rid-
 der mettet Krups eenen anderen aen
 Lamparter / die bedrievelijcker wijse
 Kerpser gekozen gheweest hadde / van de
 welcke den inhoud was als volcht. Den
 Ridder Lamparter geschiede geluck en
 valscheyt / Maximilianus gherechtigen
 Heer

Heer van de Duptscheen / gelijck ghy weet/
 heeft u onlanc dooz een van sijn Schilt-
 knechten te kennen gegebe sijn verlossin-
 ge / de welcke vele mirakuleuser gheweest
 is / anders aenghesien de stercke gebanc-
 kenisse daer hy inne was en de woertheyt
 van de Kesus die hem gebanckelijck hielt/
 waerom dat ghy oorzake behoordet te
 hebben om Godt te loben / u verblijdende
 van sijn verlossinge dat ghy niet gedaen
 en hebt / want behoudede u boosheyt / hebt
 sijne bode upr sijn Palleps gejaecht / met
 grootheypgementen en injurien / twelck
 geen daet en is van een Ridder gekomen
 van soo edelen bloet als ghy u beroemt te
 wesen. Daerom doe ick u weten van sij-
 nent wegen / als sijnen getrouwen dienaer
 en vrient / dat ghy hem sijn Kerserijck
 vriedsamelijck weder geeft / op dat ghy
 met hem blijft als vrieder en vrient. Soo
 niet soo bercklave ick u dat hy 't u met ge-
 welc dooz hulp van sijn vrynden sal doen/
 welckers getal ick verwoyge / en op dat u
 niet onbekent en sy wie ick ben / soo berad-
 vertere ick u dat ick ghenaeemt ben den
 Ridder mettet Krups / en te Godelwaert/
 etc. Desen bries gaf hy eenen anderen
 Schiltknecht / hem gebiedende alle naer-
 sticheyt te doen om dien in Duptiane te
 dragen / ende dat hyse niemant anders en
 soude gheben als Lamparter / maer in
 't bywesen van 't bestz gheselschap als hy
 soude konnen. Soo haest als den Schilt-
 knecht sijn dinghen bereyt hadde soo ver-
 trock hy van Parijs / ende dede soo vele
 dooz sijn dach reysen / dat hy te Kreulen
 quam / daer Lamparter op die tijt was /
 aen den welcken hy de bries presenteerde.
 Als hy gelesen en wel opgemerckt hadde
 den inhoud van dien / meende herseleogs
 te woerden van rasepe / ende ginck seg-
 gen met luyder stemme: Het dunckt de-
 sen sot den Ridder mettet Krups dat
 hy te doene heeft met een deel Conin-
 gen der Mozen / van de welcke die ghe-
 delichstam geen macht en hebben om

een hondert mannen te onderhoude. En-
 de op dat hy weten mach hoe ick hem
 vzerse / soo sal ick hem anctwoerden om sijn
 nen bries. Doe gheboet hy daem den
 Pampier / Denne en Inck brochte / ende
 voozts schreef hy eenen bries aen den Rid-
 der mettet Krups in maniere als volcht.
 Ridder die vooz gebrack van Landen en
 Heerschappien en bā kennisse van alle ge-
 slachte / u doet noemen den Ridder met-
 tet Krups / hoewel dat ghy niet waerdich
 en zijt dat ick u wederom schrijbe van
 wat materie dat het sy / nochtans om u
 te verstaen ghebende hoe ick u vzerse / soo
 veradverteere ick u dat oft ick al ghesine
 ware om mijn Broeder den Kerpser Ma-
 rimilianus dat Kerserijck weder te ge-
 ven (die ghy seght noch in 't leven te we-
 sen) waer toe dat ick niet gehoude en ben/
 soo soude ick laten tot sijn van u. En
 soo ghy soo stout metter daet zijt gelijck
 ghy schrijvelijck betoont / komt stoutelijck/
 want ick sal u betoonen dat dit Landt soo
 slappen volck niet en doet als doet 't gene
 daer ghy opgeboet zijt. Hier mede epi-
 dighende dese tegenwoordighen. Desen
 bries gaf hy den bode de welcke also haest
 vertroock van Kreulen / doende soo vele
 dooz sijn dach-reysen dat hy in korte tijde
 weder te Parijs gekomen was / daer hy
 sijn Heer de Ridder mettet Krups bont/
 aen den welcke hy den bries presenteerde.
 So haest als hem den vooz. Ridder ge-
 lesen hadde / so presenteerde hy hem Phi-
 lippus / de welcke hem oock gelesen heb-
 dende wasser soo qualijck om te vrieden
 dattet wonder was. Nu hoe wel dat den
 Ridder mettet Krups sijn gramschap en
 beroernisse verberckde soo hy best honde/
 soo oberdocht hy in sijnen geest de schan-
 de die men sijn geslachte dede / 't welck
 hem swaerder was als eenigh ander
 dinck. Siet daerom dede hy sijn upreke
 best om Maximilianus belostenisse te
 houden / altijt oberdenckende dat Paritor-
 den Heremijt hem gheseyt hadde / dat
 hy

hy gefozoten was van den hoogsten stam
van gantsch Christenheyt / gelyck hier te
booren gheseyt is.

Dat xxxiiij. Capittel.

Hoe den Keyser te Parijs quam, ende van
die Armade die Philippus de vergaderen
om hem by te staen.

Om bescheydelijcker te achtervolgen
onse reden van den boede aen Lam-
patrier ghesonden / soo hebben wy dooz
dozsaecken van zijn weede antwoorde
achter gelaten te spreken van den Schilt-
knecht gefonden in 't Eplant van Stadie/
dewelcke verrooken zijnde van Parijs/
dede so goede neersticheyt dat hyder haest
genoech quam / daer hy soo wel ontfan-
gen wert dattet wonder was / soo wel
van den Heus Crasilon als van den
Keyser / de welcke seer blyt zijnde van
de tydinge die den Ridder mettet Kzups
hem ontboodt / nam soo haest hem moge-
lyck was cozst aen Crasilon / aen sijn
vrou / en aen alle die anderen. Doozts na
dat hy haer bedanck hadde nae de ghe-
woonlijcke maniere / soo verroock hy van
Parijs met alle sijn slepp / en begaf hem
te Zeelwaert / hebbende de tofnt soo booz-
spoedigh dat hy in wepnich tijdes te
Marcellle aen quam / daer sy te Lande
ginghen / en van daer quamen sy op een
dach repse na by Parijs. Philippus en
den Ridder mettet Kzups beradbertert
wesende van dese komste / quamen haer
in de gemoete met een schoon geselschap.
De groote vrentschap die daer behoont
wert in haer by een komste / dat laet ick u
bedencken. Als sy te Parijs gekomen wa-
ren den Coninck / de Coninginne / en alle
die van 't Hof ontfingen haer met sulcken
blijtschap en trinnspe dattet niet moge-
lyck en was om fesselijcker te mogen doe /
also dat het geruchte van haer komste ter-
stont verzept wert dooz geheel Franck-
rijck. Om welcker oorzack dat hem me-
nige Princē te Parijs quamen besoecken /
waer van dat den Keyser soo blyde was /

dat hy niet veel meer en docht op 't quaet
dat hy geleden hadde. Hem dus gerustende
in blytschap en verroostinghe te Pa-
rijs / Philippus dede die trommelen om-
me slaen dooz de Stadt om in Duprsant
te gaen. Onder dese handelinge soo ont-
boot den Ridder mettet Kzups (dooz een
Schilt-knecht) sijn Doester moeder Pla-
tine die hy te Calis gelaten hadde / dat
sy soo haestelijck te Parijs soude komen
alst haer mogelijck was / en dat sy alle
haer bagogie met haer soude byngen. De
Schilt-knecht dede alle de neersticheyt die
hy konde / alsoo dat hy in wepnich tijts
woederom te Parijs ghekomen was met
Platine. Dit was nochtans nae 't ver-
treck van de Ridder mettet Kzups / want
stede dat de Armade neergers na en wacht-
te als na hem / so sepde hy tot Philippus /
dat hy sijn moeder ontboden hadde / de
welcke beradbertertet te stont sijn sus-
ter Adziane / haer gebiedende om haer te
tracteren als sijn eygen persoon / waer van
dat sy seer blyde was / denckende dat sy
dooz haer lichtelijck soude komen te we-
ten d' afkomste van den Ridder mettet
Kzups 't welck haer eensdeels kannelijck
wert. Du om d' Armade te achterbol-
gen / Philippus en den Ridder mettet
Kzups namen oorzof aen den Coninck /
aen de Coninginne / aen den Keyser / aen
de Coninginne / aen de schoone Adziane
met samtelijck en alle die van 't Hof / die
rouwlich waren van haer verterck / son-
derlinge de Coninginne / want al schet-
jende sepde sy tot den Ridder mettet
Kzups : Ridder mijn vrent / ick bebele u
Philippus onsen soon / u biddende dat al-
soo ghelijck ghy hem verlost hebt upt de
handen der wyeder Vercken / dat ghy
hem oock bevaert booz dat perijckel daer
hy hem gaet in stellen. Mijn Vrou ant-
woorde den Ridder mettet Kzups / zyt
verseekert dat ick hem u met de hulpe
van den eenigen Schepper op een hoort
woederom sal bynghe ghesont ende be-
houden

Houden / of ghy en sult my niet meer sien.
Ende als hy adieu woude segghen soo
genaecte de schoone Adziane (upt wel-
kers vogen dat die tranen oberbloedelijck
liepen) seggende : Ridder mijn vrent / na-
demaal dat ghy mijn broeder mede neemt
soo bidde ick u / dat het weer omkomen
op 't alderhozisten gheschiede / want sijn
absentie beswaert my seer. Ende op dat
ghy te meerder sozge booz hem draecht /
soo veradbertere ick u dat soo ick u moe-
der houden kan ick false houden booz
mijn gebangen / tot dat ghy my van mijn
broeder rekenschap ghegeven hebt. Mijn
Jonckvrou antwoorde hy / het gheschie-
de alles na u behagen. Ende wel den-
denbe datse meer booz hem ghesproken
hadde als booz een ander / sepde tot haer :
Zyt versekert dat ghy ons eerder wo-
derom sult sien als ghy wel meynt / ge-
sont en machtich met de hulpe van
God / maer soo wy dooz eenige gewich-
tighe behindernisse gedwonghen werden
om daer lange te blyben / soo sult ghy ten
minste dickwils tpdinghe van ons heb-
ben / 't welck segghende nam eerlijck
aen haer oorzof ende aen alle die an-
deren / doozts verrooken sy van Pa-
rijs met schoone ordonantie. Van haer
komste in Duprsant wert Lampatrier
soo beroert dat hy terstont aen alle sijn

vrenten en Bontghenoten ontboot datse
hem tot hulpe souden komen. En om dat
die Duprschen haren Keyser gunstich
waren / haer hontende suspect / en gaf
niemandt van haer lieben eenige last ofte
ghelepe / waerom dat hy meerder datt
opt haerder ontweerdicheydt verzeech.
Alet tegenstaende hy en liet daerom niet
sijn booznemen te achtervolghen / maer
met een groote hezlyzagt quam hy tegen
d' Armade van Franckrijck / de welcke
hy weedelijck bevocht. Doen hadden men
die spaenderen der Spietsen in de lucht
moghen sien blyegen / die Schilden byer-
ken / die Helmetten scheuren / en soo me-
nigen goeden Ridder ter neder ghelepe
die nopt woeder op en stonden / soo wel
ter eender als ter ander sijden / also dattet
een deerlijck dinck was om te sien. Den
strijt duerende seer lange sonder te kon-
nen weten wse 't goet ofte quaet hadde /
maer ten laetsten wert den Ridder met-
tet Kzups vicrozeus / want met hzacht
van wapenen nam hy den baster Lam-
patrier ghevangen. Doozt dede hy hem
byngen in een sterke Cozen daer hy el-
lendighlijck sijn dagen eyndichde / in de-
sen slach ghebruyckte hem Philippus
van Franckrijck soo vromelijck dat hem
niemandt teghen en quam ofte wert neder
geslagen. Nochtans soo hadde hy tot
twee reys toe in groot perijckel ghelmeck /
en hadde gedaen den ontfet die den Rid-
der mettet Kzups hem dede. Haer byan-
den stende datse sonder Captreyn en ghe-
leptsman waren / meynden te wjcken /
maer sy bonden achter haer den Coninck
van Polen / broeder bandē boozs Keyser /
en die Baroenen van 't Keyserrijck met
een schoone kompagnie / die haer woeder-
om dreden in sulcker manieren / datter
van de ghebeele armade van Lampatrier
niet een ontquam om die andere
tydinghe te mogen seggen. Dae de vicro-
rie / Philippus van Franckrijck en den
Ridder mettet Kzups ginghen tot den

Coninck van Polen en die Baroenen van't Keyserryck / haer bedankende van de goede assistentie die sy haer gedaen hadden / en malckanderen ontfangen heb- bende / gingen te samen in de Stadt Keulē / houteden van handelingen daer seerbaer- lijck ontfangen werden van die inwoon- ders van dien / een pegelijck na synen staet betoonde blijfchap van de seer geluckige victorie van de voorsz. Ridder / soo wel om de begeerte die sy hadden om weder te krijgen haren ouden en seer begeerden Heere / als om den Ridder mettet Krups te sien / van den welken sy soo veel hadden hoopzen seggen.

Dat xxxv. Capittel.

Hoe den Ridder mettet Krups de Keyser ontboot dat hy in Duytslant soude komen. En van't Parlement dat daer ge- houden wert om Melisse ten houwelijck te geven aen den voorz. Ridder.

Phillippus en de Ridder mettet Krups victorie gehad hebende met de hulpe van den Coninck van Polen en die Ba- roenen van't Keyserryck / so wert hy ge- leyt op't Keyserlijcke Valleys van Keulē daer sy al t' samen seer blijdelijck ont- fangen werden van de schoone Melisse / dochter van den Keyser / van welchers liefde Philippus terstont ontfiekē wert / maer hy en lietet niet merckē / denckende of den Ridder mettet Krups daer op ver- liefst soude mogen wesen / de welke sijn herte wel elders gefield hadde. Nu op een rijt begerende te weten hoe 't daer mede gestelt was / seide : den Ridder die dese Jonckvrou ten houwelijck krijghit die mach hem wel geluckich houden / aenge- sien dat sy soo volmaect is in schoon- heyt. Sy is schoon genoeg antwoorde den Ridder mettet Krups / sonder daer yet anders af te laten blijcken. Philippus niet te heden wessende dat hyder hem eenmael van gesproken hadde / verhael- der tegens hem noch menigge reys van / maer stende dat den Ridder mettet Krups

hem op elcke reden soo magerlijck ant- woorde / nam hy voor / haer ten houwelijck te doen aensoecken. Nu om eerst een epnt te maecten van onse eerste reden : Soo weet dat den Ridder mettet Krups te Keulen gekomen zijnde / schickte terstont een vā sijn Schiltmechten te Poste ober- slant om den Keyser in Brancryck zyn- de / eenen bryef te dragen / door den wel- ken hy hem ontboot de glorieuse victorie die sy gehad hadden tegen synen vyant / hem oock desgelijck beradderende hoe den Coninck van Polen / en die Baroenen van't Keyserryck haer bystant ghedaen hadden / en dat sy hem baden dat hy soo haestelijck in Duytslant soude komen alst hem mogelijk was / want 't geheele Landt was voor hem. Soo haest als den Schiltmecht sijn bescheyt hadde / so reys- de hy so lange tot dat hy te Parijs quam / en gaf den bryef die hy hadde den Keyser / de welke gelesen hebbende den inhoud vā dien was soo blijde dat hy een groote tijdt lanck pepnisch was sonder een woort te kunnen spreken. En soo haest als hy een wepnisch weder by hem selfs ghekomen was / so ginck hy synen bryef den Coninck toonen / de welke daer oock wonderlij- ke seer door verblijt was. Dese tijdinghe wert terstont ghepubliceert door 't geheele Coninckryck van Brancryck / tot groot lof en prijs van den Ridder mettet Krups / waer van dat de schoone Adriane upter maten seer verblijt wert / den Key- ser achter volgende den raet van den Rid- der mettet Krups / ginck oozof nemen aen den Coninck aen de Coninginne en aen alle die Heeren van't Hof / en alsoo ver- trock hy van Parijs met de Keyserinne ende met alle synen scep / en ginck na Duytslant / alwaer dat hy gekomen wes- sende / wert in alle steden en vleschen seer blijdelijck ende eerbaerlijck ontfanghen met een nieuwe inkomste. Waer in de intrede van Keulen / wert de grootste onkosten ende pomposerie ghedaen als

opt

opt by eenighen Prince / Coninck ofte Keyser ghedaen / was / want benessens dien datter niet ghespaert en was / soo wasser van alles oberbloedigh. Den soon van Brancryck / den Ridder mettet Krups / den Coninck van Polen / die

Baroenen van't Keyserryck / ende ma- nighe Princen ende Heeren (ghelepende de schoone maecht Melisse) geselschap sijnde met hondert en twintich jonck- vrouwe seer triumphelijck toe gemaecte quamen hem in de gemoete.

Du laet ick u konfidereren by mal- kander komende wat blijfchap dat daer bedreben wert / soo wel ter ender als ter ander zijden. En hoe wel dattet langer geleden was als twintich Jaren dat den Keyser en de Keyserinne de schoone Me- lisse haer dochter niet gisten en hadden / soo quamen sy nocheans eerst den Ridder mettet Krups door groote liefde om- helsen en kussen / tot den welken sy se- nden : Seer geluckige Ridder / den dach sy gebenedijt van doen ghy geboren wert. Ich gelobe seide den Keyser tot hem / dat ghy in deser werelt gefonden geweest zijt om my te verlossen van alle mijn tribu- lante / ick bidde den Schepper aller din- gen dat hy ons de middel wil geben om u eensdeels te voltoen / want van alles dat soude wel een swaer dincck zijn / aen- gemercht de groote deuchden die ghy ons gedaen hebt. Hy en hadde zijn reden soo haest niet geyndicht / of de schoone Melisse quam haer Vader ende haer

Moeder ootmoedelijck goeten / haer de willekomste ghebende met een gatteuse- lijcke reberentie / aen die welke sy des- gelijck wederom deden / haer wel vrien- lijck kussende. Also deden sy oock aen den Coninck van Polen ende aen die Ba- roenen. Dooz te samen koutende gin- gen binnen der Stadt Keulen / in welke sy ontfangen werden met grooter eeren / soo wel van den Kerck als van alle die inwoonders van de selvtge / ende soo ge- leyt in die principaelste kercke om God te dancken. Dat gedaen zijnde soo qua- men sy op't Valleys / daer sy dat abant- mael bereyt bonden. Da dat die trium- pe ghedaen was (die wel eenen seer lan- gen tijt duerde) soo riep den Keyser sijn Krupsvrou de Keyserinne en den Coninck van Polen synen broeder / tot de welke hy seide : mijn broeder / ick hebbe u eens- deels vertelt / hoe dat ick door de hoorch- beroemde bronscheben van den Ridder mettet Krups verlost hebbe geweest opt

U j

te handen van den tweeden Kruys Cra-
filion / en nu dooz zijn inbdeelen wederom
in mijn Keeserrijk gestelt zijnde van der-
halben grotelijck aen hem gehouden. En
overdacht hebbende hoe dat ick hem sal
mogen recompenfieren der grooter vrent-
schap die hy my gedaen heeft / soo en heb-
be ick niet bequamelijcker konnen binden
dan hem Melisse onse dochter ten houde-
lijcke te presenteren / t welck ick niet en
hebbe willen doen sonder u aduys daer
eerst van te hebben / hoe wel dat ick haer
nochtans aen geenem beteren Ridder en
foude konnen gheben. Mijn Heer (ant-
woorde den Coninck) u intentie is goet
en lof waerdich / maer het soude goet we-
sen (dunckt my) om den Coninck van
Byzantijck daer oock van te veradverte-
ren / om te weten wat hyder van seggen
sal / aengesie dat hy u sulcken eere gedaen
heeft / u geleent hebbende sijn eygen sone
om u te helpen in uwen noot. Den Keeser
desen raet goet bindende glnck den na-
volgenden dach tot Philippus / om te be-
ter een eynt te make van sijn booznemen /
en trock hem aen d' een sijde seggende :
Ick ben grootelijck ghehouden aen den
Coninck u vader en aen u booz de groote
vrentschappe die ghy my doet / en desge-
lijck aen de Ridder mettet Kruys om dat
hy my (gelijck ghy wel weet) verlost heeft
upt de benaetheyt daer ick langhe tijt in
gehouden getoest ben / upt welcker oorzake
ne (geen waerdiger middel bindende tot
dergeldinge van dien) soo hebbe ick booz-
genome om hem onse dochter Melisse ten
houwelijcke te presenteren / maer nochtans
niet sonder aduys van de Coninck u Va-
der en van u. Van dese reden was Philip-
pus seer verwonderd / want hy sels had-
de booz genomen (wederom in Byzantij-
ck gheert sijnde) omme haer booz hem
te doen aen soecken / want hy doch alreede
daer van aenghemerck hadde de inten-
tie van den Ridder mettet Kruys / anders
n soude hy t nimmermeer hebben wil-

le doe / so seer bemide hy hem / siet waer-
om dat hy den Keeser antwoorde : Mijn
Heer / den Ridder mettet Kruys is eere-
erbaer vroom / kloerck / goet / en hoortops
Ridder / daerom volgende uwen wille so
rade ick u dat ghyse hem presenteert /
nochtans als ghyder den Coninck mijn
Vader eerst van veradverteert h'bt / na-
demael dattet u geliest hem de eere te doe
dat ghyder hem raet om wilt vragen.
Den Keeser blijft zijnde van de antwoor-
de van Philippus / achtervolgende sijnen
raet / soo schreef hy een brieu aen den Co-
ninck van Byzantijck / dooz den welcken
hy hem ontboot / tgene ghy ghehoort hebt /
hem gebende een Schiltknecht die hem
met naerflicheyt overdoech. Te Parijs
gekomen zijnde / soo gaf hy hem den Co-
ninck / de welcke dien ten eynde toe upt-
gelesen hebbende / septe : Op goeder trou-
den Keeser is te prijfen / en soo wte hem
geraden heeft dit houwelijck te doen / die
is boozsichtich en wijs / want aen vrom-
mer Ridder en soude hy sijn dochter niet
konnen geben als aen den Ridder mettet
Kruys. Als de schoone Byziane dese re-
den verfont / soo wert sy soo seer beroert
datse gedrongen wert om upt den Sael te
gaen / en haer houdende of sy sleck getoest
hadde glnck in haer kamer / daer sy so veel
schreyde dat haer oogen langer als acht
dage daer na noch seer deden. Sy en kon-
de van niemant niet getroost noch gehol-
pen worden / dooz oorzake datse al t same
ontwende waren van haer siechte. En
soo niet gedaen en hadde den onsef / hulp
en vertroostinghe die Platine haer dede /
de welke quam in t Hof terwylten dat
den Schilt-knecht van den Keeser te
Parijs was / sy hadde in verjckel van
haer persoon getoest.

Dat xxxvj. Capittel.

Hoe Platine te Parijs gekomen synde
ontdeckte aen de schoone Adriane de
edele afkomst van den Ridder mettet
Kruys.

Hier

Hier te booren is verteldt gheboest
dat den Ridder mettet Kruys (booz
sijn verreck van Parijs / om te gaen in
Duytslant) Platine ontboden had (booz
een Schiltknecht) datse in t Hof soude
komen soo haest alst haer doenelijck was /
t welck sy dede maer niet soo prompt-
lijck als sy wel ghewilt hadde / want sy
moest noch sommige dagen te Calis bli-
ven om de Bagagie van den Ridder met-
tet Kruys te doen packen en opschorten /
de welke seer groot was gelijck een pege-
lijck dat wel dencken mach / aengesien en
gemerck de victorien die hy in t laut der
Turcken en Moozen gehad hadde. Al t
samen dan gepackt hebbende / so haest als
haer moelijck was / soo verrock sy van
Calis / doende so veel dooz haer dach-rep-
fen datse te Parijs quam / daer sy ontfan-
gen wert met groote blijfchap / soo wel
van de Coninck als van de Coninginne /
en oock van de schoone Byziane / die ha-
ren rouwe soo veel verberchde als sy kon-
de. De welcke aemerkenende dat Platine
was de moeder van den Ridder mettet
Kruys / verhoopte datse dooz haer inbde-
len soude te weten komen de waerheyt
van de geboorte en afkomst van de boozs
Ridder / siet waerom dat sy septe tot de
Coninginne haer moeder : Mijn vrou-
ick hebbe den Ridder mettet Kruys ge-
looft dat ick sijn Moeder booz mijn ghe-
bangene sal houden / tot dat hy ons teken-
schap ghegeven heeft van mijn boeder.
Mijn Jonck-vrou / antwoorde Platine /
hy ofte sy dieder upt u gebanckenisse sou-
de begeeren te wesen / die en soudemen niet
booz wijs behooren te achten. Soo veel
my aengaet / ick stelle my teghenwooz-
delijck in u beschermnisse en Sabogarie
de booz u gebangen / tot dattet u gelteben
sal my verlossinge te geben. De Conin-
ginne hoozende sulcke reden en konde
haer niet onthouden van lachen / ende
septe tot Byziane : Mijn dochter / nade-
mael dat ghy haer booz u ghebanghene

wilt houden / soo tracteert haer ick u / soo
ten dat ghy geen berouwen en hooz te Lan-
seggende soo glnck sy in haer trouwe-
liet Platine en Byziane daer blijben hem
welcke spraccken te samen van meniger-
ley verscheidene materien / maer altijt
ballende op den Ridder mettet Kruys ;
waer aen dat Platine wel merckte dat
Byziane op hem verliest was. Seerlicke
septe sy in haer sels / waer t dat ghy hem
kendet te weten sulck als hy is / ghy sout
de blieghe wel anders in t ooz hebben dan
ghy doet. Ick ontfie my te vertellen de
ciere die Platine gedaen was / want my
dunckt datter niemant en is van die lesers
ofte toehoorders / die niet den geest en
heeft om te dencken datse in t Hof van den
Coninck niet en was sonder staet te heb-
ben gelijck het een moeder toe behoort van
sulcken Ridder als hy is. Nu om te ach-
tervolgen die materie / begounen in t lesse
van t boozgande Capittel : Soo sulck
ghy weten dat Byziane soo rouwelijck was
van t tractaet van t houwelijck datter
gheredet was tusschen den Ridder mettet
Kruys en de schoone Melisse / dat spider
dichtwils om suchtrede en wasser soo droe-
delijck om datse in korte tijt bleek en ma-
ger wert / verliesende blijfchap en ver-
troostinghe / latende het d'lncken / eten en
slapen / blidende spelen / batementen en
pleysier / en soeckende soo veel als sy kon-
de stilheyt. Dit gekomen zijnde ter ken-
nisse van den Coninck en van de Conin-
ginne / waerender seer om verwondert en
bedroeft / eensderels om datter niemant en
was (hoe familliaer datse t same waren /
t was wederijn-Meester ofte anders)
die hemmen konde de oorzake van haer
siechte / uptgenome Platine / aen de wel-
cke sy haer hertontdeckte / t welck sy stou-
telijck niet en soude hebbe doozben doen / en
hadde gedaen Platine / de welke haer in
elcke reden hoozde speken van de Ridder
mettet Kruys / en affprekende soo gln-
gen haer wonderlijcke (waermoedighe

A ij suchtinge

te hander
lypt haer herte / waerom dat sy
filion / en sepde : mijn Jonckvrou ick heb-
in mijn lijden met u stechte. Seker daer
halv is soo grooten mederijn-meester noch
Chirurgijn niet die per van u stechte sou-
de konnen mercken / soo verboggen is sy :
Maer ick hebbe veel gesien / gelijk ghy
wel denken moocht / ja zelfs aen sommig-
ge Jonckvrouwen bevangen zijnde met
de selfde venauchteyt daer ghy mede be-
snet zijt / tot die welcke geen remedie en
is / van dooz twee middelen die my dooz
erbaerentheyt kennelijck ghewoorden zijn.
Alsoo als sy dese rede noch hielt / de schoo-
ne Maecht Abziane / die patientie niet
hebbende om te verbeiden tot dat sy vol-
epndicht hadde / sepde tot haer : Mijn ge-
troutwe vylendinne / soo ghy eenighe mid-
delen waeret om op het koer remedie te ge-
ben tot mijn stechte / ick bidde u dat ghy
't my niet en wilt verbergen / 't welck
doende sal grootelijck aen u gehouden we-
sen. Mijn Jonckvrou sepde Platine / ick
wil u wel beloven eenighe besouderere reme-
die te geben / behoudelijck so ghy my belo-
ben wilt de waerheyt te seggen van 't gene
ick u vragen sal. Dat belode ick u te doe-
ne / antwoorde Abziane soo ick het waer-
maer dat ghy my oock beloofde de waer-
heyt te seggen van 't gene dat gyder van
woer. Waerlijck ick sal 't doen / antwoor-
de Platine. Als sy de belostenisse ontfan-
gen hadden d'eene van d' andere / so sepde
Platine tot Abziane: Mijn Jonckvrou
nademael dat ghy my beloofd hebt de
waerheyt te seggen / soo vraghe ick u oft u
stechte niet beroofsacht en is van lesde?
dat ist sekerlijck antwoorde Abziane. En
het is den Ridder metter Kruys / aenden
welcke ick mijn hert soo seer gehecht heb-
be / als aen den besten Ridder vander we-
relt / alsoo dat ick op niemant anders als
op hem denken en mach. Dit segge ick
u heymelijck als eene die sijn eere en de
mijne begeere te bewaren. En dat my
noch swaerich gheghe maecht / dat is om:

me datter onlanck gheleden hier in 't Hof
een schiltknecht gekomen is van wegen
den Kerpser / de welcke mijn vader de Co-
ninc eenen bries gebrocht heeft / dooz den
welcken hy hem ontbiet dat hy voozgeno-
men heeft (na dat hy mijn vaders abdyss
daer van gehoozt heeft) in Melisse te pre-
senteren aen den Ridder met het Kruys
tot ee echte vrou en bruyt. En tot een ant-
woort so heeft mijn Heer-vader hem ont-
boden / dat hy niet beter en soude konnen
doen dan daer mede boozt te baren. Dese
antwoorde heeft my verwocht een sulcken
stechte / dat indien de voozgenomene sake
volbracht is / dat ick als een arme kerp-
bige en ellendige mensche ongeluckelijck
mijn dagen sal moeten epndigen / 't welck
seggende / liepen haer de tranen soo o-
verbloedelijck uyt haer oogen dattet wel
een strenen hert moeste gheweest hebben
die geen medelijden met haer en hadde ge-
haert. Mijn Jonckvrou sepde Platine
(haer vertroostede so sy best konde) neemt
moet en verblijt u / want binne eene kore-
tijt sulck ghy den Ridder metter Kruys
sien. En geloof dat als hy eenen bries sal
ghelesen hebben die ick hem schryben sal /
dat hy hem wel wachten sal om Melisse
tot een huysvrou te nemen / al waert dat
den Coninc u vader en den Kerpser an de
maecht Melisse zelfs hem baden / soo en
sal hy 't niet doen. De dwoeffenisse van
Abziane wert van dese reden haestelijck
verkeert in blyschap / also datse wederom
appertijt began te huygen om te eten en te
driicken / maer niet om te slapen. Nu
seght my / sepde sy tot Platine of ghy my
belostenisse wilt houden? Ja sekerlijck /
antwoorde Platine / behoudelijck soo ghy
my beloven wilt daer niet van te seggen
al eer dat ick de Ridder metter Kruys
van veradverteert hebbe. Op goeder
troutw antwoorde Abziane / ick belobet u.
Doe sepde Platine: Mijn Jonckvrou zijt
verskeret dat 't gene dat den Ridder met-
tet. Kruys booz den Kerpser gheben
heeft /

heeft / dat hy niet gedaen en heeft dan hem
behoozlijck was te doen / en waer toe dat
de natuere hem geepschet heeft / want hy
is sijn eppen soon / gekomen uyt dat lich-
haem van de Kerpserinne. En aengaende
van my ick en ben niet dan sijn Minne-
moer / die met hem en sijnen schiltknecht
Caristes mijn eppen soon / hy woomen
gevangen worden (hy een klepne stadt die
men noemt Hoestie) van een Leerober-
en worden mede geboert tot Chunis / al-
waer dat wy verkost werden aen eenen
baker. Sy vertelde haer booz van woort
tot woort haer aboutueren / waer van dat
Abziane uptermaten seer verwonder-
was / maer veel blijder dan te voren / ver-
hopende dat sy den Ridder metter Kruys
lichtelijck ten houwelijck soude huygen /
obermits dat hy ghesproten was van
hoogen stamme. Dochans bryessende of
hy Melisse sijn eppen suster mochte trou-
wen / soo bad sy Platine om so haestelijck
aen hem te willen schryben also haer mo-
ghelijck was / op dat hy dooz ontwe-
schap niet en dede dat hem niet geozloft
en was. Doe nam Platine penne / inck
en papier / en schreef eenen bries aen den
den Ridder metter Kruys van den wel-
ken den inhout was als volcht. Ridder
mijn seer liebe soon / ick veradverteere u
dat ick ghekomen ben in 't Hof van den
seer Chystelijcken Coninc van Branch-
rijck / daer ick (so wel van hem als van de
Continginne en Abziane) seer minelijck
ontfangen gheweest ben / my houdende
de voozsepde Abziane als ghebangene tot
dat ghy haer belostenisse gehouden hebt :
Ende doet my soo veel quaets / en hout
my soo benaudelijck dat ick u hulpe groot-
telijck van noode heb / waeromme dat ick
u bid soo ghy u op andere tyden in perije-
kel ghestelt hebt booz die Mooszen ende
Hepdens / dat ghy nu booz my die u moe-
der ben soo haestelijck als u mogelijk sal
sijn herwoaerts ober wilt komen / om my
te verlossen uyt haer ghebanckenisse :

Daer en boden soo veradverteere ick u / soo
ghy u eere lief hebt / dat ghy daer te Lan-
de noch elders / geen voutoe ten huwe-
lijcke en neemt sonder my eerst gheproben
te hebben. En 't gene my beweeght om-
me u dit te schryben / dat is om dat ick
wel weet dat ghy ontwoerde zijt van u e-
dele afkomste en gheslachte / u bebelende
te Gode. Dese bries gaf sy een van de
Ridders van Abziane / hem belastende
om dien te vragen aenden Ridder metter
Kruys / 't welck hy dede / doende sulcke
dach-reysen dat hy wel haest te Keulen
quam / daer hy den Ridder metter Kruys
bondt / aen de welcke hy den bries presen-
teerde. Als hy den inhout van dien gele-
sen hadde / soo seer verwonderd alst moe-
ghelijck was / oberdenkende dat Zartion den
Heremijt hem eens ghesep hadde dat hy
van een grooten afkomste was / 't welck
hem veroofsachte in ee seer groote pepn-
singe te vallen. En nae dat hy alles wel
aengemerckt hadde / so nam hy booz hem
wederom na Parijs te keeren soo haest
alst hem doenlijck soude wesen / en om een
eynt te maken / so ginck hy totten Kerpser
en sepde hem : Heer Kerpser aengese dat-
ter God den Schepper gellest heeft om u
bryedsamelijck in u Kerpserrijck te stellen /
en langer geen ozlochs volck meer van
nooden en sijt / soo bidde ick u dat ghy my
oozlof wilt gheben om wederom te mo-
gen keeren / want ick hebbe tijdinghe ge-
kregen dat mijn moeder te Parijs geko-
men is / detwelcke ick geerne sprecken
soude / omme van haer eenighe dingen te
waeten die my aengaen. Ridder mijn
brient antwoorde den Kerpser / nademael
dattet u hegeerte is om wederom te kee-
ren na Parijs soo den seker seer wel mede-
te vreden / maer ick bidde u om te willen
beiden tot dat den Schilt-knecht die ick
daer onlanck ghesonden hebbe wederom
gekomen sy / alsdan soo sal ick met u gaen
om den Coninc te dancken van de eere-
ende deucht die hem ghelieft heeft my te
doen

doen / my assiterende in mynen grooten noot / en sal mede nemen mijn huyf-vrou en mijn dochter Melisse / verhopende booz mijn wederkomst van Parijs om haer te voorsien van eenigen goeden Ridder. Dit septe hy om hem inwendichlyck te verstaen te geben dat hyse hem geben woude en niemant anders. Van dese boozneminghe was Philippus soo blijde / dat hy terstont een Schilt-knecht schickte om den Coninck zijn Vader te doen weten de deliberatie van den Keyser / hem biddende omme eerbaerlyck te ontfangē.

Dat xxxvij. Capittel.

Hoe den Keyser van Keulen trock. Ende hoe Philippus ende den Ridder mettet Kruys op den wech drie reys met de Lancie staken.

So haest als den Keyser beslotē hadde om met den Ridder mettet Kruys te gaen / soo dede hy sijn dingē bereyden soo haestelijck als mogelijk was / boozts vertrouck hy van Keulen met hem gelypēdende sijn huyf-vrou / de schoone Melisse haer dochter / en menige andere Heeren / Vrouwen en Jonck-vrouwen / desghelijck gheselschap zynde met Philippus van Brancrjck en de Ridder mettet Kruys / die haer geduerchlyck hieldē by de schoone Melisse / van welcher schoonheyt Philippus groote estimatie maechte / want hy hadde sijn herte op haer ghestelt / als den Ridder mettet Kruys op de schoone Adziane. Aldus blijdelijck passerende den tijt / reysden soo langhe tot dat sy quamen by een Castel / gelegen ses mylen weerhs van Parijs / daer sy die nacht stiepen. Des anderen daechs wel boezch Philippus hem gelatende boozt up te gaen om den Coninck haer komste te berouwen / ginch ghewapent zynde van alle puncten 't gheselschap verwachten in een kleyn Boffschasse dat niet veer en stont van 't Castel daer wy af gheprohen hebben. Ende van verre siende den Ridder mettet Kruys al houdende met de schoone

Melisse / font aen hem een Schilt-knecht die hem septe 't gene hier na volcht. Ridder / den Ridder die ghy daer siet beroept u om d'uyers met de lancie tegen hem te stecken / en indien ghy 't wepger / ghebiet u dooz my dat ghy sult laten dese Jonckvrou te gheleypden. Van dese rede wert de schoone Melisse seer verbaert / want sy beminde den Ridder mettet Kruys. Oock waren verwondert alle die daer waren byzende dat het eenige lagen waren / soeckende oorzake om twist tegen haer te hebben. Maer den Ridder mettet Kruys stont en sonder byzese wesen / soo wel om sijn deuchdelijcke couragie / als om dat hy van den hoofde tot den voete toe verbozgentelijck gewapent was / booz oorzake van die volende Ridder / septe tot den Schilt-knecht: Mijn bysent / de begeerte van desen Ridder is soo rebelijck dattet my schande soude zyn om dat te wepgeren / 't welck seggende soo nam hy sijn Helm / Schilt / en Lancie / en boozt ginch hy recht op den Ridder aen. En als sy wel na by malkanderen waren / soo gaben sy haer peerden de sporen en quamen malkanderen tegen met sulcken kracht / dat sy de spaenderen van haer spiesen in de lucht deden vliegen / en reden boozt. Boozts wederom ghenomen hebbende nentwe Lancien / deden als te bozen / en de derde reys desghelijck. Dat gedaen sijn so verchoof Philippus een weplich sijn Versterket / alsoo dat hy terstont van een peggelijck bekent wert. Doe haddemen mogen sijn lachen van die omstanders / die Philippus seer presen / hem houdende boozt een goet en broom Ridder. Nu te samen houdende van dit sleet / reden so langhe tot dat sy quamen wel nae by de Stad van Parijs / daer sy vonden den Coninck / de Coninginne Adziane Platine en eenige Heeren en Jonckvrouwen die haer in de gemoete quamen. In welke tegenkomstē een groote blijfcha bedreuen wert / soo wel ter sender als ter ander spden.

spden. Da dat den Ridder mettet Kruys den Coninck en de Coninginne gegroet hadde / so nam hy Philippus van Brancrjck en ginch daer de schoone Adziane was / by de welke Platine was / die den Ridder grattenelijck groetede / de welke als hy haer ghekuft hadde / genaekte Adziane / en half bebende van lēfde die hy tot haer boezch / septe tot haer: Mijn Jonckvrou / volgende mijn belofstēnisse soo ledere ick u wederomme mijn Heer u broeder in seer goede ghesontheyt / biddende up goeder herten den eenighen Scheyper om hem daer in te houden / en u verbullinge te gheben van utwe goede begeerten / en my van de mine / d' een van de welke is dat ghy mijn Moeder in bypheyf siet / aenassen dat ick u belofstēnisse gehouden hebbe. Adziane hem ontfanghen hebbende minnelijcker dan sy opt gedaen hadde / septe tot hem: Rid-

der den wille die ghy in my hebt om also den Scheyper te bidden om verbullinge van mijne begeerten (die welke soo ick hope wel haest sullen verbult worden / boozt middelen van utwe ghebeden) daer van bedanke ick u oormoedelijck. Daer aengaende van de bypheyf van u moeder ick veradbertere u dat ghy wel wilbet / want hier in wil ick tegen u gewelt ghebyrken / 't welck noyt eenigen Ridder en mach doen. Mijn jonckvrou antwoozde den Ridder / ghy en sout my geen gewelt konnen doen / want alles wat u gelleft dat gelleft my oock / daerom ghebiet my utwe goede begeerten / en ick sal mijn beste doen als utwe ootmoedigen Ridder om die te verbullen. Onder dese handelinghe soo quam daer de schoone Maeghe Melisse om den Coninck en de Coninginne te groeten en de Maecht Adziane / de welke te samen gheselschap zyn-

de met die twee Ridder's volghden den Coninck / de Coninginne / den Keyser en de Keyserinne / en ginghen also binnen Parijs / gaende recht nae 't Paleys / daer sy haer logijs seer kostelijck bereyde bondē. En daer wert sulcken blijfchap bedreuen en sulcken eiere ghemaecht dat het wel lange soude zijn om te vertellen. De schoone Melisse (ghelijck den Auteur vertelt) was gelogeert by de Maecht Adziane / de welcke dickwils versocht werden van die twee bypers / dat is te weten Phillippus en den Ridder mettet Krups / die menich roeps besien woude van de schoone Melisse / nochtans niet darset op verlust was / want de natueren was niet geneegen om hem tot een Man te begeeren die andersins genoegeaem haer bylent was / maer ter contrarien / soo wasser Adziane sooseer om getozmenteert / dat sy alle gestadicheit verloor / want sy en dede niet dan te denken op 't gene dat den Ridder haer geseyt hadt / haer doende de reberentie in sijn komste / te weten / dat hy de Schepper bad om haer de verbullinge te geben van haer begeerte. Also docht hy oock op haer antwoorde / dat is dat sy hoopte dooz middelen van sijn gebeden op 't hert van de zijne verbullinghe te hebben / 't welck gebeurde.

Dat xxxviii. Capittel.

Hoe den Ridder mettet Krups te weten quam dat den Keyser en de Keyserinne sijn Vader ende Moeder waren.

Het is op een tijt gebeurt dat de Ridder mettet Krups in memorie quam die woorden die Sarlon hem geseyt hadde aengaende van sijn afkomste / en 't gene dat Platine hem in Duplant gheschreuen hadde / hem verdringende daer te lande oft elders te houwe sonder haer eerst gesproken te hebben / waerom dat hy tot sijn minne moeder quam / en seyde tot haer : Mijn liebe moeder / hoe wel dat my de tijt woospoedich geweeft is / sedert den tijt dat ich my gekent hebbe / soo lebe ich

nochtans in quezende steekte en sonder eenige troostinge / en dat dooz oorzake van een dinc dat u dooz seker en my onbekene is / daerom soo bidde ich u om soo veel als ghy dooz my niet en wilt verbergen wie dat mijn vader en moeder waren / en dooz wat middelen dat wy geballen waren in die handen der Turcken / want het is my een groote hertseer dat ich niet en weet van wat maechtschap dat ich ben / en noch sijn my swaerder die reproces en verwoytinge die my dagelijck gedaen zijn. Ridder antwoorde Platine / zijt verseker dat ich u bleeschelijcke moeder niet en ben / maer slechtelijck u hoester moeder / maer mijn Vrouw de Keyserinne van Duplant is u natuerlijcke moeder / en mijn Heer den Keyser haeren man desgelijck u vader / die welcke ghy wel verlost hebt upt der ghebanchentse. Ende sult weten dat wy ontrent Boonen by een kleyn stedeken / ghe-naemt Hostie / niet veer van een Zee-poort / daer wy ons vermaechten / ende dien tijt bedreuen onder eenen schoonen Boom / ghebanchelijck ghenomen werden / te weten / ghy / ich / en Carlites / die mijn eyghen soone is / van een Zee-roover / en mede genomen werden tot Christus / daer wy verhoft werden aen eenen Backer / de welcke u daer na wederom verhoft seer dier aen eenen rijcken Coopman van Calre / en als desen Coopman gestorven was doe werden wy aen den Soudaen gepresenteert. Als den Ridder mettet Krups dese reden verstaen hadt / so was hyder so seer van verwondert dat tet niet te schijben is / alsoo dat hy dooz groote blijfchap bestont te segge met luyder stemme : O heylige Maetsa ich dankhe uwen lieben Soone mijnen Saltmaker en verlosser en u desgelijck / van de gratte die hem gellest heeft my te doe / my behoert hebbends noch so veel dangereuse periculen daer ich inne geweeft hebbe / en hebben my gewillijck in gebeden / daer beneffens dat hy my kennisse ghe-

geben.

gebe heeft van mijn Vader en mijn Moeder / met samentlijck van alle mijn maegschap. Dese reden gespndicht zijnde / soo quam hy met groote liefde Platine omhelsen / en seyde tot haer : Doozwaer ghy zijt wel mijn moeder / aengesten dat ghy my opghebet en onderhouden hebt soo wel dooz onser ghebanchentse als naemaels / sonderlinge in die lantschappen der Moorianen. Sulcke woorden verwechten den Ridder mettet Krups om Platine noch boozder te brage van eenige andere materie. En also houtende sy quam hem sy ballen op de redenen van de schoone Adziane / van de welcke Platine tot hem seyde / dat sy seer op hem verlust was / gelijck sy selfs haer geseyt hadde. Den Ridder mettet Krups so blijde zijnde alst moegelijck was / braechde haer dooz wat middelen dat zijt te weten ghehoemen was. Doe vertelde sy hem van de stercke die Adziane gehadt hadde / en dooz wat middelen dat zijt haer openbaerde / en hoe dat sy veradverteert was van sijn afkomste. Doch in dese reden wesenende soo quam Phillippus in die Camer / met hem leydende de schoone Melisse en Adziane / aen die welcke den Ridder mettet Krups ootmoedelijck die reberentie dede / boozes gaende tot Adziane / dede haer meerder bytentschap dan hy opt ghedaen hadde / waer aen dat sy wel bekende dat Platine aen hem ontdeckt hadde van haer liefde / en van sijn afkomste / waeromme dat sy haer seer pribatelijck hielt in verschepde redenen die sy te samē spraken. Die welcke noch geduerende / so quam den Keyser en de Keyserinne in de Camer. En soo haest als den Ridder mettet Krups haer sach soo spronck hem sijn herte in sijn lijf van blijfchap / aenmerckende dat het sijn Vader en sijn Moeder waren / hoe wel dat hy doemaels noch geen / sijn en liec blijcken / nochtans soo eerde hy haer en berootmoedichde hem tot hertwaerts meerder dan opt te bozen / waer van dat

sy wel verwondert waren / meenende dat hy dit op hoope dede omnie haer dochter Melisse ten houwelijcke te krijgen / maer sy waren noch veel meerder verwondert als sy te weten quamen 't gene ghy noch hoozen sult.

Dat xxxix. Capittel.

Hoe den Keyser veradverteert worde op een Bancket dat hy dede bereyden / dat den Ridder mettet Krups sijn sone was.

Den Coninck van Brancryck en studeerde niet dan om de Keyser alrijt aengename dingen te mogen doen / so seer vaminde hy hem / hy dede dickwils Toynopen / steck-speelen en banketten houden / daer sich vinden lieten menige Vrouwen en Jufvrouwen / waer in dat den Keyser pleyster scheypende / woude op een tijt oock eens een Bancket houde / waer op dat genoodicht woude alle Prinzen / Ridder's / Bellupden / Vrouwen / en Jonckvrouwen / die welcken niet en lieten seer kostelijck toegemaecht zijnde / daer al 't samen te verschijnen. Platine hier van veradverteert zijnde was wel blijde / want sy verhoopte in dese bergaderinge te openbaren die Tinte van den Ridder mettet Krups. Dit Bancket was soo kostelijck als sijn in menig tijt te Parijs gehouden geweeft was / want daer en gebreck niet van alle dat gene dat men soude hebben mogen bedencken van nooden te hebben om sulcken schoonen gheselschap te festaberen. Soo haest als die tafelen opghenomen ende die speellupden gekomen waren / soo nam den Keyser die schoone Adziane by de hant / en gelepde haer om te danssen / ende tot een exempel van haer soo nam den Coninck de schoone Melisse. Die anderen deden oock haer beste in ghelijck Phillippus / die mer de Keyserinne ginch danssen / en den Ridder mettet Krups ende de Coninginne / de welcke booz dien dach geroepen hadde boden alle die anderen. Dese dingen verbult zijnde / den Coninck / den Keyser /

M D

de

de Coninginne / de Keeserinne / die Rid-
ders en die Jonckvrouwen gingen altesa-
men neder sitten. En als spraken samen hou-
reden / so quam Platine daer in de Sale
seer rijckelijck toeghemaecht zijnde / by
haer geleydde de twee schoone Jonckvrou-
wen. Nu dooz den Coninck en den Keeser
ter homande / so dede sy haer eerbaerlijcke
reberentie / doozis sepdie sy tot den Co-
ninck: Seer liebe Heer ick bidde u oot-
moedelijck dattet u gelsebe my audientie
te geben / en my toe te laten om een dinc
te mogen vertellen / waer van dat alle het
geselschap verblijt en vermondert sal zijn.
De Coninck geheel pynsich zijnde sul-
ke reden hoorende / geboot terstont silen-
tie / doozis sepdie hy: Jonckvrou / segt
wat u gelseben sal. Platine als doen harr-
woozden tot den Keeser en tot de Keeser-
inne heerende / sepdie tot haer: Seer ge-
strenghter Heer en Vrouwe / ick beradder-
tere u dat ick Platine ben / die eerstijts
placht te hebben de bewarlinge van Meli-
adus utren soone en van mijn Vrouwe Meli-
adus u Dochter / doozis vertelde sy haer
den tijt / t Jaer / den dach / de ure / en in
wat manieren dat haer dit alles geschiet
was / seggende: Ick woorde gebangen van
een Zeeroobes / en mede genomen met u-
wen soone Meliadus en Caristes de mij-
nen / die welcke ick geboet en onderhouden
hebbe / en hebbe met de hulpe van God u-
we soone Meliadus bewaert dooz men-
ge periculen / also dat icker nu rechen-
schap af gebe / en zijt versekerd mijn groot mo-
gende Heer en Vrouwe / dat gy daer Me-
liadus utren beminden sone siet / de wel-
ke onbekent zijnde van zijn edele extrac-
tie en afkomst / heeft aengenomen den
ipitel genaemt den Ridder mettet Kruys.
Dan dese tydtinghe en behoefmen niet
te draghen wat blijfchap dat daer bedre-
ven woert van den Keeser / de Keeser-
inne / den Coninck / de Coninginne / Me-
lisse / Adriane / en generalijcken van alle
die daer waren / want gehoozt hebbende

een so wonderlijcke en misrakulere
vontuce / warentder so seer van verwon-
dert dattet niet moghelijck en soude zijn
volkomelijck up te schijden / want den
Keeser en de Keeserinne woert alsoe ter-
stont wederom bekent de ghedaente van
Platine en haren soone / de welcke van
grootte blijfchap die hy hadde quam ne-
der vallen dooz de voeten van zijn Vader
en zijn Moeder. Maer sy heften hem al-
so haest wederom op / hem minnelijck om-
helsend en kuffende. Daer na quam Me-
lisse die hem oock wel vrendelijck in haer
armen nam en groote liefde bewees / seg-
gende: Mijn liebe moeder / men en be-
hoeft sich niet te verwonderen / dat ghy
Lampatrice so rigoreuselijck bebochtent
hebt / aengestit dat hy u sonder eenige oor-
sake woode asnemen dat recht dat ghy
aen t Keeserlijck van Duytslant hebt.
Seker de natuere heeft u daer toe getroc-
ken / gelijk als menige sepien van wape-
nen die ghy dooz mijn Heer Vader en den
vrouwe gedaen hebt. Mijn suster antwoorde
den Ridder mettet Kruys / doozwaer so
ick de kennisse ghehadt hadde die ick nu
hebbe / ghy en haddet te keulen so lange
niet gebanckelijck ghehouden gewoonden
als ghy gedaen zijt / maer geloofst sy den
Schepper aller dinghen die welcke een
waerachtigh noothelper / en beschermet
is van alle die gene die hem up goeder
herten dienen. Daer nae / de Coning-
ne en die schoone Adriane quamen hem
oock kuffen / doende ceremonien na de ge-
woonlijcke maniere des Hofs / en doozis
menige Princen en Princessen en Rid-
ders quamen oock desgelijck doen / also dat de
blijfchap so groot woert / dat sy bedekte
alle die boozledene droefheyt / nochrans
den Keeser en konde niet al gheheelijcken
vergeeten de smerte die hy geleden en ver-
dragen hadde in de gebanckenisse van den
wreden Keus Guepdon / gelijk den Ru-
teur vertelt / want wepntich tijts daer na
als den Keeser wist dat de doozs Ridder
mettet

mettet Kruys zijn eygen soone was / so
riep hy hem aen d' een zijde en sepdie hem:
Mijn soon ick hebbe in groote pynsinghe
geweest hoe ick u soude moge bergel-
den die groote deuchden die ghy my ghe-
daen hebt / so wel om my verlost te hebben
up de gebanckenisse van den onmensche-
lijcken Keus Guepdon (in de welcke ick
veel veel pijn en verdriets geleden hebbe)
als my wederom dreedsamelijck in mijn
Keeserlijck ghestelt hebbende / tot dat
welcke ick my niet lager begeve en mach
obermits de ou hert mijnder dagen daer
ick mede begaest ben. Maer niet wertenbe
ick u mede waer was / so hadde ick dooz ghe-
nomen om u te presentieren Melisse u
Suster tot een hupsvrouwe / gelijk Phi-
lippus u daer van sal mogen versekeren /
aen den welken ick raet gebrecht heb-
bende (also het den Schepper geliefde om
u eere en de mijne) sepdie my (als seer tohs
als hy is) dattet goet soude wesen om den
Coninck zijnen vader daer van te berad-
verteren / t welck ick gedaen hebbe. En
om dat ghy my dinghen om wederom
te keeren in dit lant / meynende mijnen
wille te verbullen / so woode ick niet u
gaen / ende mede nemende u suster Me-
lisse / die de oorsake geweest is van onser
grooter eere / gelijk ghy merckē moecht /
want by abouueren so ghy u suster ten
houwelijcke genomē hadt / Platine u boe-
ster ons de schandale soude versweghen
hebben datse ons gheseyt heeft. Nu dan
om dat ick u niet vergelden en mach als
ick doozgenomē hadde / so gebe ick u in
plaats van dien al geheelijck de regiart-
ge van t Keeserlijck / u belovende so haest
als ick wederomme in Duytslant gekeert
sal wesen dat ick u van Keeser sal doen
kiesen / want obermits gelijk ick gheseyt
hebbe dat ick out van dagen ben / so wil
ick my dooztaen beledigen tot debotie /
den Schepper dankende van die gracie
die hem gheleest heeft my te doen / my
verlost hebbende up de periculen daer

ick inne gmeest ben. Mijn Heer Vader
antwoorde Meliadus / dat in tolt God
nimmermeer dat ick so hoogmoedigh
soude wesen / om te voeren den Keeser-
lijcken ipitel so lange als ghy in t leven
sult wesen. Maer waert dat het gebeurde
dat ick u ober lesde / gelijk dat den loop
der natueren gheseyt / en dat het die Ba-
roren gelsede om my Keeser te kiesē /
als van so soude icket aennemen / maer
anders niet dat ick u ghebod wil onghē-
hoorzamen / want t gene ick segge is al-
leenlijck om u te kennen te geben / dat ick
bercyt ben u onderdanig te wesen / sonder
dat ghy ontboort zijt van den Keeserlij-
cken tijtel. Van dese antwoorde was den
Keeser seer blijde en wel te vreden / en als
hy t de Keeserinne sijn hupsvrouwe ver-
telde / so antwoorde sy dat Meliadus be-
toonde seer voorsichtich te wesen in alle
zijn doe en dat haer dese antwoorde won-
derlijcke wel behaechde.

Dat xl. Capittel.

Hoe den seer Christelijcken Coninck van
Vrankrijck met den Keyser sprack van t
houwelick van Meliadus en van Adria-
ne, desgelijck van Philippus en van Meli-
se, en van haer triumphelijcke bruyloft en.

Den Keeser ende de Keeserinne seer
wel te vreden / ende blijt zijnde van
de voorsichticheyt van Meliadus haren
eenighen soone / sonderlinge van de ant-
woorde die hy haer gedaen hadde / toon-
de hem grooter tepkens van liefden
dan sy opt gedaen hadden / ende en soch-
ten niet dan middelen om hem te beha-
gen. Also bleef Meliadus in t Heff van
Danchrijck in groote blijfchap ende
deuchde / verwachende ende aenmerc-
kende de upkomst die hem daer van
gheschleden soude. Maer een dinc was
hem hinderlijck / dat is te weten de ab-
sentie van de schoone Adriane / want hy
en sprack haer soo dichtwil niet als hy
wel gewilt hadde. Ende hoe wel dat hy
begherende haer t samenbeginghe / me-

nich reys dochte om den Keyser zijnen
 daer te bidden dat hy haer dooz hem aen
 den Coninck ten houwelyck soude aen-
 soecken / soo en dede hy 't nochtans niet.
 Want gelijck het God ghesche / den seer
 Christelijcken Coninck op een tijt alleen
 woefende met den Keyser / seide tot hem :
 Heer Keyser die natuerlijcke vaders ende
 moeders zijn al tijt begerende om haer
 hinderen wel te boozsien. Nu ghy weet
 dat ick een sone en een dochter hebbe en
 ghy also bele / die welcke al 't samen selker
 van eenē ouderdom zijn / en genoetsaem
 gelijckmatich / daer en boden so beinimen
 sy malhanderen seere / ghelijck ghy sien
 moocht / waeromme dat ick wel gesint
 soude zijn / soo wel om de deucht en eere
 die ik in die partijen bekenne te wese / als
 om alsantte te onderhouden / dat wy van
 die hter maer twee en maectē / te weten:
 dat Melladus vden eenigen sone onse
 dochter Adziane te houwelycke name / en
 dat Philippus onsen sone degelijck ten
 houwelycke name Mellisse u dochter /
 nochtans behoudeghich dat die partijen
 by en sonder bedwanck daer in konsen-
 teren. Heer Coninck antwoorde den
 Keyser / van die eere die ghy my doet be-
 danck ik u dupsent sout / aengessien dattet
 u Majestept ghesest heeft my sulcke pre-
 sentaen te te doen / soo en wil ickse geen-
 slins wepgeren. Maer het soude goet we-
 sen dat ghyder mijn Heer Philippus en
 Adziane van sprack / aengaende van my
 ick gae 't Melladus en Mellisse terfont te
 kennien geben / 't welck seggende / soo na-
 men sproozlof den eenen aen den anderen /
 en alsoo ginch den Keyser in zijn logijs /
 daer hy de Keyserinne / Melladus ende
 Mellisse bont. Boozs haer aen d' een
 zijde gherochten hebberde seide tot Me-
 lladus : mijn soon / al eer dat ick u kende
 mijn soone te wesen / doe hielt ick u ende
 houde u noch soo wijs ende boozsichtich
 te wesen dat ick u wel raet soude ghe-
 draecht hebben hoe groot die saken van

qualstepte ghesweest hadden / daeromme
 bidde ick u dat ghy my nu wilt raden soo
 ghy 't opt deden / want 't gheene dat ick
 byagen sal en is geen dinck dat my alleen
 aengaet / maer u en u suster / en boozs al-
 te dat Keyserrijck / dat is / dat ick onlanck
 by den Coninck wese / veest my ge-
 sproken om u Adziane zijn dochter ten
 houwelycke te gebe / en ick soude Mellisse
 u suster aen Philippus synen sone geben /
 't welck geen dinck en is soader eerst ober
 te dencken / daeromme beraet u / en boozs
 seght my wat u daer van duncken sal ?
 Mijn Heer Vader / antwoorde Mel-
 ladus / soo veele als aengaet den soone en de
 dochter van Byzancryck / die zijn so vol-
 maect van deuchden en schoonheyt dat
 my dunckt dat ons den Coninck haren
 Vader genoetsaem eere doet (en meer-
 der als wy tot hem waerts verbiert heb-
 ben) ons die presenterende. En aengaen-
 de van my ick ben berept om u te obedie-
 ren in alle dingen en hem hier inne. Den
 Keyser wel bijde van dese antwoorde /
 keerde hem tot Mellisse en seide tot haer :
 Ende ghy Mellisse wat dunckter u af ?
 Mijn Heer antwoorde sy / ick ben berept
 om u te gehoorzamen in alles dat u gelte-
 ven sal my te gebiedē. Als hy haer intig-
 tie verstaen hadde / soo ginch hy tot den
 Coninck om hem dit te segghen / den
 welcken hy oock wel soo blijde bont van
 de antwoorde die Philippus en Adziane
 hem ghedaen hadden. Sy twee als doen
 't samen wese / ontboden de Coninginne
 en de Keyserinne / en daer wert besloten
 dat des anderen daechs die partijen ge-
 hant-trout souden worden / en den vijf-
 thenden dach daer nae in de Kercke sou-
 den trouwen / 't welck was op eenen
 Pinxterdach / den welcken ghekomen
 zijnde / so werden dese vier jonge persona-
 gien seer cterlijck toegenaecht zijnde / ter
 kercken ghelept / sonderlinge Melladus
 die ghehabiteert was met enen Cab-
 haer op de maniere van 't Moozenlant /
 geestmeert

geestmeert booz den alderkostelijcken
 in gantsch Christenheyt / de welcke hem
 den Soudaen ghegeben hadde / doe hy
 hem verlostte up te gebanchenisse vanden
 Heus Crasilon : Philippus was oock
 rijckelijck gheacordeert / desghelijck die
 twee maeghen. Die welcke ghekomen
 zijnde in de H. Capelle / werden getrou-
 t in groote solemnittept van den Cardinael
 van St. Jozis. Die Wisse gedaen zijnde
 ginghen in den grooten Saal van 't Pa-
 leys / daer sy dat middaechs mael al be-
 rept vonden / dat seer kostelijcke was.
 Van de verscheydenheyt der gherechten
 ontse ick my te schijben / want dat sou-
 de al te langen dinck wesen / met sament-
 lijck de sterck-spelen / tozopen / dansen en
 andere geboechlijckheden en triumphen /
 die welcke ghebuerden den tijt van vijf-
 thien dagen.

Dat xij. Capittel.

Hoe den Keyser oorlof nam aen den Co-
 ninck en Coninginne, aen Philippus van
 Vranckrijck en aen de schoone Mellisse
 sijn Dochter, met hem geleydende de
 Keyserinne, Melladus synen eenighen
 Soone, en de schoone Adriane.

Wel haest nae dat de Byzplosten ge-
 houden waren in so grooten trium-
 phe alst mogelijck was. Den Keyser be-
 gheerde wederom te keeren na Dupis-
 lant / dede zijn dinghen bereept maerken /
 boozs ginch hy tot den Coninck / ende
 gaf hem zijnen wille te kennē. Den
 welcken hem seide dat hy zijn ghesleben
 soude doen / maer soo hy noel in Byzanc-
 rijck woude blyben / dat hy hem gheen
 minder chiere en soude doen dan hy ghe-
 daen hadde. Waer op dat den Keyser
 antwoorde (hem bedanchende) dattet
 hem onmogelijck ware langer te blyben
 sonder te wesen tot achterdeel van 't
 Keyserrijck. Mijn Heer seide den Co-
 ninck / nademael dattet u dan soo belieft
 soo en wil icket niet beletten / u veradber-
 terende soo daer eenige dinghen zijn daer
 ick u mach in helpen my dat ontbeden-
 de / ghy sult bekennen eenen bontghenoot
 ende goeden bysendt aen my te hebben.
 Heer antwoorde den Keyser alsoo sult
 ghy oock aen my. Doe besloten sy dat
 hy den threedē dach eerst komende van
 Parijs soude trecken / met de Keyserinne
 / Melladus ende Adziane / met haer
 nemende

menende alle haren sleep/gelijck sy deden.
In't affschyden hoorde men menige such-
tinghe en toezinghe / en daer werden me-
nighe tranen ghelofst / soo wel ter eend' er
als ter ander syden. Den Coninc en de
Coninginne rekonmandeerden Adriane
aen Melidus / desghelijck de Keyserinne
rekonmandeerden Melisse aen Philip-
pus. Also malhanderen bebelende te Go-
de waert / aen den welcken sy haer al te sa-
men rekonmandeerden. Den Keyser en
zijn volck betrocken van Parijs / en de-
den soo veel dooz haer dach repfen datse
te Keulen quamen / daer sy van die in-
woonders eerbaerlijck ontfanghen wer-
den. Daer bleef Melidus met zijn
Lijpshoutwe in stillen bzed' geen swaer-
moedicheyt bacende ghelijck het bleek /
want sy en verstonde haer soo seer niet
rot kontemplatie / oft ten eynde van ne-
gen maenden ghelack Adriane van eenen
schoonen soone / die genaemt wert Lean-
der / van welcke gheboorte de blijtschap
wederomme vernieuwert / veel meer-
der van opt te doozen / soo van den Key-
ser en de Keyserinne als van zijn Onder-
saten. Ten was oock niet te vergeefs /
want sy was een van de vroomste ende
stoutste Widders die der by zijn tijt waren.
Da dese blijtschap quam haer oock eent-
ge beroernisse / dooz oozsake van den doot

te den Keyser Maximilianus dat leven
benam / ende woynigh daer na de Keyse-
rinne / waeromme dat Melidus Keyser
ghehozen woert / de welcke regeerde dat
Keyserrijck in soo goeden bzed' / dat sy
van zijn ondersaten bemint ende ontfien
woert. Also gebeurde het oock met Phi-
lippus van Brantrijck / want ten geleet
wijnich met Melisse dat sy daer eenen
schoonen soone hadde / de welcke nae henn
succedeerde aen het Conincrijck van
Brantrijck. Nu na dat Melidus en
Adriane / Philippus en Melisse geleest
hadde in bzed' en stille eenen grooten tijt
lanck / soo gaven sy haer geesten in han-
den van den Schepper des Werelts / den
welcken ten bidde alle geesten in be-
winghe te willen nemen / samentlijck die
van die genige / die in haren leven een
peghelijck na zynen staet ende beroep-
te peghelijck van de edele Widders die
dooz dat Christelijcke gheloove haren
gherechtighen Heere in rechtberedighe
sacken getrouwelijck dienen / oock niet
bergeetende alle de geene die dit tegen-
woozdighe Boeck sullen lesen ofte ho-
ren lesen / Men de welcke ick Barent Ba-
rentsz vander nieuwer Wuggen / ober-
setter deses Boecs / oormoedelijck bidde
hem te willen berexcuseren van zijn ig-
norantie.

Eynde van dese Historie.

